

1959. évi IV. TÖRVÉNY

a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről

ELSŐ RÉSZ

BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK

A törvény célja

1.§(1) Ez a törvény az állampolgárok, valamint az állami, önkormányzati, gazdasági és társadalmi szervezetek, továbbá más személyek vagyoni és egyes személyi viszonyait szabályozza. Az e viszonyokat szabályozó más jogszabályokat – ha eltérően nem rendelkeznek – e törvénnyel összhangban, e törvény rendelkezéseire figyelemmel kell értelmezni.

(2)A törvény rendelkezéseit a Magyar Köztársaság gazdasági és társadalmi rendjével összhangban kell értelmezni.

É1.5.§ (1)A Ptk. rendelkezéseit a hatálybalépése előtti bírói gyakorlatban kialakult jogelvek szerint nem lehet értelmezni.

(2)A Ptk. hatálybalépésével hatályát veszti

a) a Legfelsőbb Bíróság valamennyi polgári jogi tartalmú, kötelező erejű iránymutató döntése (elvi döntés, elvi megállapítás),

b) a Legfelsőbb Bíróság által hatályában fenntartott valamennyi polgári jogi tartalmú teljes ülési határozat, jogegységi döntvény és elvi határozat,

c) valamennyi polgári jogi tartalmú kollégiumi állásfoglalás.

(3)Az előző bekezdés nem vonatkozik az a)–c) pontokban felsorolt azokra a döntésekre, amelyek a Ptk. által nem szabályozott, illetőleg külön jogszabályozásra fenntartott intézményhez (pl. nemzetközi magánjog, szerzői, találmányi jog), vagy olyan jogszabályhoz kapcsolódnak, amelynek hatályát ez a törvényerejű rendelet nem érinti.

(4)A Központi Gazdasági Döntőbizottság elvi határozatainak érvényét a Ptk. hatálybalépése nem érinti. A Ptk. rendelkezéseivel ellentétes jogszabályon alapuló elvi határozatok azonban a Ptk. hatálybalépésével hatályukat veszítik.

2.§(1)A törvény védi a személyek vagyoni és személyhez fűződő jogait, továbbá törvényes érdekeit.

(2)A törvény biztosítja a személyeknek az őket megillető jogok szabad gyakorlását, e jogok társadalmi rendeltetésének megfelelően.

3.§(1)A törvény védi a tulajdonnak az Alkotmányban elismert valamennyi formáját.

(2)

(3)

KG.1.§(1)A külgazdasági kapcsolatok körében, ha nemzetközi szerződés, a felek megállapodása vagy az irányadó nemzetközi magánjogi szabály a magyar polgári jog alkalmazását rendeli, az [1977. évi IV. törvénnyel](#) módosított [1959. évi IV. törvényt](#) (a továbbiakban: Ptk.) e törvényerejű rendeletben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2)A külgazdasági kapcsolatok körébe tartoznak:

a)az [1974. évi III. törvény](#) (továbbiakban: KKT.) hatálya alá eső tevékenységgel (külkereskedelmi tevékenység), továbbá a nemzetközi bank- és biztosítási tevékenységgel, a nemzetközi postai és távközlési, személyfuvarozási és belföldi által teljesített árufuvarozási szolgáltatásokkal, a tudományos-műszaki együttműködéssel, valamint az idegenforgalommal összefüggő és

b) egyfelől gazdálkodó szervezetek [Ptk. 685. § c) pontja], ideértve a külföldi részvétellel működő gazdasági társulásokat is, másfelől külföldiek között létrejött polgári jogi jogviszonyok.

(3) Magánszemély személyes szükségletének az áruforgalom és szolgáltatások körében való kielégítését szolgáló tevékenysége nem tartozik a külgazdasági kapcsolatok körébe.

A jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése

4.§(1) A polgári jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően, kölcsönösen együttműködve kötelesek eljárni.

(2)–(3)

(4) Ha ez a törvény szigorúbb követelményt nem támaszt, a polgári jogi viszonyokban úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki sem hivatkozhat. Aki maga sem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, a másik fél felróható magatartására hivatkozhat.

5.§(1) A törvény tiltja a joggal való visszaélést.

(2) Joggal való visszaélésnek minősül a jog gyakorlása, ha az a jog társadalmi rendeltetésével össze nem férő célra irányul, különösen ha a nemzetgazdaság megkárosítására, a személyek zaklatására, jogaik és törvényes érdekeik csorbítására vagy illetéktelen előnyök szerzésére vezetne.

(3) Ha a joggal való visszaélés jogszabály által megkívánt nyilatkozat megtagadásában áll, és ez a magatartás nyomós közérdeket vagy különös méltánylást érdemlő magánérdeket sért, a bíróság a fél jognyilatkozatát ítéletével pótolhatja, feltéve, hogy az érdeksérelem másképpen nem hárítható el. A jognyilatkozat pótlására különösen akkor kerülhet sor, ha a jognyilatkozat megtételét illetéktelen előny juttatásától tették függővé.

6.§ A bíróság a kárnak egészben vagy részben való megtérítésére kötelezheti azt, akinek szándékos magatartása más jóhiszemű személyt alapos okkal olyan magatartásra indított, amelyből őt önhibáján kívül károsodás érte.

7.§(1) A törvényben biztosított jogok védelme az állam minden szervének kötelessége. Érvényesítésük – ha törvény másképpen nem rendelkezik – bírósági útra tartozik.

(2) Bírósági peres eljárás helyett a felek választottbírói eljárást köthetnek ki, ha legalább a felek egyike gazdasági tevékenységgel hivatásszerűen foglalkozó személy, a jogvita e tevékenységével kapcsolatos, és a felek az eljárás tárgyáról szabadon rendelkezhetnek.

É1.3.§ (1) A napokban megállapított határidőbe a kezdő napot nem kell beleszámítani.

(2) A hetekben, hónapokban vagy években megállapított határidő azon a napon jár le, amely elnevezésénél vagy számánál fogva megfelel a kezdő napnak; ha ilyen nap az utolsó hónapban nincs, a határidő a hónap utolsó napján jár le.

(3) Ha a határidő utolsó napja munkaszüneti nap, a határidő a következő munkanapon jár le.

É1.4.§ (1) Ha a felek a határidőt meghosszabbítják, az új határidőt kétség esetén az eredeti határidő elteltét követő naptól kell számítani.

(2) A határozott naphoz kötött jogszerzés a nap kezdetén következik be.

(3) A határidő elmulasztásának vagy a késedelemnek a jogkövetkezményei csak a határidő utolsó napjának elteltével állnak be.

MÁSODIK RÉSZ

A SZEMÉLYEK

I. Cím

AZ EMBER MINT JOGALANY

I. fejezet

A jogképesség

8.§(1)A Magyar Köztársaságban minden ember jogképes: jogai és kötelességei lehetnek.

(2)A jogképesség az életkorra, nemre, fajra, nemzetiséghez vagy felekezethez tartozásra tekintet nélkül egyenlő.

(3)A jogképességet korlátozó szerződés vagy egyoldalú nyilatkozat semmis.

9.§A jogképesség az embert, ha élve születik, fogamzásának időpontjától kezdve illeti meg. A fogamzás időpontjának a születéstől visszafelé számított háromszázadik napot kell tekinteni; bizonyítani lehet azonban, hogy a fogamzás korábban vagy később történt. A születés napja a határidőbe beleszámít.

É1.76.§ A fogamzás időpontját a gyermek érdeke ellenére csak akkor lehet bizonyítani, ha a fogamzás a Ptk. hatálybalépése után történt.

10.§A gyermek részére már megszületése előtt gondnokot kell kirendelni, ha ez jogainak megóvása érdekében szükséges, különösen ha a gyermek és a törvényes képviselője között érdekellentét van.

É1. 7. § (1) Méhmagzat részére a gondnokot a gyámhatóság rendeli ki.

(2) A gondnokrendelést bármelyik szülő vagy nagyszülő, az ügyész, illetőleg az anya lakóhelye szerint illetékes községi, városi, fővárosi kerületi jegyző kérheti. Gondnokrendelésnek hivatalból is helye van.

(3) A gondnok abban az ügyben, amelyben kirendelték, olyan jogkörrel jár el, mint a gyám.

II. fejezet

A cselekvőképesség

11. § (1) Cselekvőképes mindenki, akinek cselekvőképességét a törvény nem korlátozza vagy nem zárja ki.

(2) Aki cselekvőképes, maga köthet szerződést vagy tehet más jognyilatkozatot.

(3) A cselekvőképességet korlátozó szerződés vagy egyoldalú nyilatkozat semmis.

A korlátozott cselekvőképesség

12. § (1) Korlátozottan cselekvőképes az a kiskorú, aki tizennegyedik életévét már betöltötte és nem cselekvőképtelen.

(2) Kiskorú az, aki tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, kivéve ha házasságot kötött. A házasságkötés nem jár a nagykorúság megszerzésével, ha a házasságot a bíróság a cselekvőképesség hiánya vagy a kiskorúság miatt szükséges gyámhatósági engedély hiánya miatt nyilvánította érvénytelennek.

É1. 77. § A házasságkötés a Ptk. hatálybalépése előtt kötött házasságnál sem jár a nagykorúság megszerzésével, ha a bíróság a házasságot a cselekvőképesség hiánya vagy a kiskorúság okából szükséges gyámhatósági engedély miatt érvénytelennek nyilvánítja.

13. § (1) Korlátozottan cselekvőképes az a nagykorú is, akit a bíróság ilyen hatállyal gondnokság alá helyezett.

(2) Cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá a bíróság azt a nagykorú személyt helyezi, akinek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége – elméleti állapota, szellemi foglalkozása vagy valamilyen kóros szenvedélye miatt – tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent.

(3) A cselekvőképesség korlátozottsága a gondnokság megszüntetésével véget ér.

14. § (1) A korlátozottan cselekvőképes személy jognyilatkozatának érvényességéhez – ha jogszabály kivételt nem tesz – törvényes képviselőjének beleegyezése vagy utólagos jóváhagyása szükséges. Ha a korlátozottan cselekvőképes személy cselekvőképessé válik, maga dönt függő jognyilatkozatainak érvényessége felől.

(2) A korlátozottan cselekvőképes személy törvényes képviselőjének közreműködése nélkül is

a) tehet olyan személyes jellegű jognyilatkozatot, amelyre jogszabály feljogosítja,

b) megkötheti a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződéseket;

c) rendelkezik munkával szerzett keresményével, ha jogszabály kivételt nem tesz; keresménye erejéig erre kötelezettséget is vállalhat;

d) megköthet olyan szerződéseket, amelyekkel kizárólag előnyt szerez.

(3) A törvényes képviselő a korlátozottan cselekvőképes kiskorúnak ígért vagy adott ajándékot a gyámhatóság engedélyével visszautasíthatja. Ha a gyámhatóság a törvényes képviselő visszautasító nyilatkozatát nem hagyja jóvá, ez a határozata a törvényes képviselő elfogadó nyilatkozatát pótolja.

(4) A törvényes képviselő a korlátozottan cselekvőképes személy nevében maga is tehet jognyilatkozatot, kivéve azokat, amelyeknél a jogszabály a korlátozottan cselekvőképes személy saját nyilatkozatát kívánja meg, illetőleg amelyek a munkával szerzett keresményre vonatkoznak.

E2. 10. § A törvényes képviselő jognyilatkozatával és a gyámhatóság jóváhagyásával kapcsolatos szabályokat csak a törvény hatálybalépése után tett jognyilatkozatokra lehet alkalmazni.

A cselekvőképtelenség

15. § Cselekvőképtelen az a kiskorú, aki tizennegyedik életévét nem töltötte be.

16. § (1) Cselekvőképtelen az is, akit a bíróság cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett.

(2) Cselekvőképességet kizáró gondnokság alá a bíróság azt a nagykorú személyt helyezi, akinek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége – elméleti állapota vagy szellemi foglalkozása miatt – állandó jelleggel teljesen hiányzik.

(3) Ha a bíróság ugyanilyen okból kiskorút helyez cselekvőképességet kizáró gondnokság alá, a gondnokság hatálya a nagykorúság elérésével áll be, de a kiskorú már a határozat jogerőre emelkedésével cselekvőképtelenné válik.

(4) A gondnokság megszüntetésével a cselekvőképtelen személy cselekvőképességét visszanyeri.

17. § Gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen az, aki olyan állapotban van, hogy az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége teljesen hiányzik.

18. § (1) A cselekvőképtelen személy jognyilatkozata semmis, nevében törvényes képviselője jár el.

(2) Nem lehet semmisnek tekinteni a cselekvőképtelen személy által közvetlenül kötött és már teljesített csekély jelentőségű szerződéseket, amelyek megkötése a mindennapi életben tömegesen fordul elő, és különösebb megfontolást nem igényel.

(3) A gondnokság alá helyezés nélkül a cselekvőképtelen nagykorú személy jognyilatkozatát cselekvőképtelenség miatt nem lehet semmisnek tekinteni, ha tartalmából és körülményeiből arra lehet következtetni, hogy a jognyilatkozat a fél cselekvőképessége esetében is indokolt lett volna.

Közös szabályok

19. § (1) A törvényes képviselő jognyilatkozatainak érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges, ha a jognyilatkozat

a) a korlátozottan cselekvőképes vagy a cselekvőképtelen személy tartására,

b) a korlátozottan cselekvőképes vagy a cselekvőképtelen személyt örökösödési jogviszony alapján megillető jogra vagy kötelezettségre,

c) a külön jogszabályban meghatározott összeget meghaladó értékű vagyontárgyra vonatkozik.

(2) Bírósági vagy közjegyzői határozattal elbírált jognyilatkozat érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása nem szükséges.

É2. 10. § A törvényes képviselő jognyilatkozatával és a gyámhatóság jóváhagyásával kapcsolatos szabályokat csak a törvény hatálybalépése után tett jognyilatkozatokra lehet alkalmazni.

20. § (1) A korlátozottan cselekvőképes és a cselekvőképtelen személy még a gyámhatóság jóváhagyásával sem tehet érvényesen olyan jognyilatkozatot, amellyel ajándékoz, idegen kötelezettségért megfelelő ellenérték nélkül felelősséget vállal, vagy amellyel jogokról ellenérték nélkül lemond.

(2) Ez a szabály nem gátolja a korlátozottan cselekvőképes személyt a munkával szerzett keresményével való rendelkezésben és nem zárja ki a szokásos mértékű ajándékozást.

(3) A közcélra felajánlást, valamint a külön is visszautasítható vagyontárgyak öröklésének visszautasítása a gyámhatóság jóváhagyásával érvényes.

21. § (1) A korlátozott cselekvőképességen és a cselekvőképtelenségen alapuló semmisségre csak annak érdekében lehet hivatkozni, akinek cselekvőképessége korlátozott vagy hiányzik.

(2) Aki cselekvőképességét illetően a másik felet megtéveszti, ezért felelősséggel tartozik, és felelőssége alapján a szerződés teljesítésére is kötelezhető.

É1. 8. §. A cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezést a gondnokság alá helyezendő személy házastársa, egyeneságbeli rokona, a gyámhatóság és az ügyész kérheti.

É1. 9. § (1) A cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezés iránt indított perben az alperes vagyonára bármelyik fél kérelmére zárlatot kell elrendelni, ha a gondnokság alá helyezés valószínűnek mutatkozik, és annak veszélye fenyeget, hogy az alperes a vagyont nem megfelelően kezeli, szükség nélkül megterheli vagy elidegeníti.

(2) A zárlat elrendeléséről hirdetményt kell kibocsátani, s azt tizenöt napra ki kell függeszteni a bíróság, valamint az alperes lakóhelye szerint illetékes községi, városi, fővárosi kerületi önkormányzat hirdetőtáblájára. A zárlat hatálya a hirdetménynek a bíróság hirdetőtáblájára történt kifüggesztését követő napon kezdődik.

(3) A zárgondnokot a gyámhatóság rendeli ki. Egyébként a zárlatra a bírósági végrehajtás során elrendelt zárlat szabályait kell megfelelően alkalmazni.

É1. 10. § A gondnokság alá helyezést kimondó jogerős bírósági ítélettel azonos hatályú a bíróság ideiglenes gondnokság alá helyezést kimondó jogerős vagy előzetes végrehajtható határozata [Pp. 307. § (2) bekezdés].

É1. 11. § (1) A bíróság által gondnokság alá helyezett személy részére gondnokot a gyámhatóság rendel ki.

(2) Gondnokká elsősorban a gondnokság alá helyezettrel együttélő házastársat kell kirendelni. Ha ilyen házastárs nincs, vagy a házastárs kirendelése veszélyeztetné a gondnokság alatt álló érdekeit, a gyámhatóság gondnokul olyan személyt rendel ki, aki a gondnokság ellátására az összes körülmények figyelembevételével alkalmasnak mutatkozik. A gondnok kirendelésénél a gondnokság ellátására alkalmas szülőket, egyéb rokonokat és más hozzátartozókat előnyben kell részesíteni.

É1. 12. § (1) A gondnokságra – amennyiben jogszabály eltérően nem rendelkezik – a gyámság szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(2) A gondnok a gondnokság alá helyezett személyéről csak annyiban köteles gondoskodni, amennyiben ez a gondnokság alá helyezés okául szolgáló körülményekre tekintettel szükséges.

(3) A cselekvőképességet érintő gondnokság esetében a gondnok a gondnokság alá helyezett leszármazójának önálló háztartás alapításához vagy fenntartásához vagy más létfontosságú cél eléréséhez a gondnokság alatt álló vagyonának terhére a gyámhatóság jóváhagyásával anyagi támogatást nyújthat. A támogatás mértéke a leszármazó köteles részét nem haladhatja meg.

É1. 13. § (1) A cselekvőképességet érintő gondnokságot a bíróság megszünteti, ha elrendelésének oka már nem áll fenn.

(2) A gondnokság megszüntetése iránt maga a gondnokság alatt álló, házastársa, egyeneságbeli rokona, a gondnok, a gyámhatóság és az ügyész indíthat keresetet.

III. fejezet

A jogképesség megszűnése; a holtak nyilvánítás

22. § A jogképesség a halállal szűnik meg.

23. § Az eltűnt személyt bírósági határozattal holtak lehet nyilvánítani, ha eltűnésétől számítva öt év eltelt anélkül, hogy életbenlétére utaló bármilyen adat ismeretes volna.

24. § (1) A bíróság a halál napját a körülmények mérlegelése alapján állapítja meg.

(2) Ha a körülmények mérlegelése nem vezet eredményre, a halál időpontja az eltűnést követő hónap tizenötödik napja.

25. § (1) A holtak nyilvánított személyt, az ellenkező bizonyításáig halottnak kell tekinteni.

(2) Ha bebizonyosodik, hogy a holtak nyilvánított a határozatban alapul vett időpontnál korábban vagy később tűnt el, de a holtak nyilvánítás feltételei egyébként fennállanak, a

bíróság a holtak nyilvánító határozatot megfelelően módosítja. A jogkövetkezmények ilyen esetben a módosított határozat szerint alakulnak.

(3) Ha bebizonyosodik, hogy a holtak nyilvánított a határozatban alapul vett időpontnál később tűnt el, és a holtak nyilvánítás feltételei nem állnak fenn, a bíróság a holtak nyilvánító határozatot hatályon kívül helyezi. A határozat alapján beállott jogkövetkezmények – ha jogszabály kivételt nem tesz – semmiek.

(4) Ha a holtak nyilvánított előkerül, a határozat hatálytalan, és az annak alapján beállott jogkövetkezmények – ha jogszabály kivételt nem tesz – semmiek.

É1. 15. § Felhatalmazást kap az igazságügy-miniszter, hogy a holtak nyilvánítási eljárást, valamint a halál tényének bírósági megállapításával kapcsolatos kérdéseket rendelettel szabályozza.

II. Cím

AZ ÁLLAM MINT JOGALANY

IV. fejezet

A jogképesség

26. § (1) Az állam jogképes. Jogképessége kiterjed mindazokra a jogokra és kötelezettségekre, amelyek jellegüknél fogva nem csupán az emberhez fűződhetnek.

(2) Az állam közvetlenül különösen akkor lép polgári jogviszonyba, ha az a vagyontárgy, amelyre a jogviszony vonatkozik, az államot illeti, és

a) egyik állami szerv kezelésébe sem tartozik, vagy nem olyan állami szerv kezeli, amely önálló jogalany, vagy

b) a vagyontárgy rendeltetése nincs határozottan megállapítva.

27. § Az államot, ha polgári jogviszonyban közvetlenül vesz részt, a pénzügyminiszter képviseli; ezt a jogkörét más állami szerv útján is gyakorolhatja vagy más állami szervre ruházhatja át. Jogszabály ettől eltérően rendelkezhet.

III. Cím

A JOGI SZEMÉLYEK

V. fejezet

A jogképesség; a jogi személy létrejötte és megszűnése

28. § (1) Az állam az erre irányadó jogszabályok szerint jogi személyeknek ismeri el az állami, gazdasági, társadalmi szerveket és szervezeteket, az egyesületeket, valamint egyéb szervezeteket, ha feladataik szükségessé teszik, hogy vagyoni jogaik és kötelezettségeik legyenek.

(2) Erre irányadó jogszabályok szerint jogi személyek az állami, önkormányzati, gazdasági, társadalmi és más egyéb szervezetek.

(3) A jogi személy jogképes. Ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, jogképessége kiterjed mindazokra a jogokra és kötelezettségekre, amelyek jellegüknél fogva nem csupán az emberhez fűződhetnek.

KG. 2. § A külgazdasági kapcsolatok körében az állam elismeri a külföldi jog szerint megalakult jogi személyeket.

29. § (1) A jogi személy létrejöttének és megszűntetésének feltételeit a jogszabály a jogi személy egyes fajtáihoz képest állapítja meg. Jogi személyt jogszabály is létesíthet.

(2) A jogi személy létesítéséről szóló jogszabályban, határozatban vagy okiratban meg kell állapítani a jogi személy nevét, tevékenységét, székhelyét és – ha erről külön jogszabály nem rendelkezik – képviselőjét.

(3) A jogi személy nevében aláírásra a jogi személy képviselője jogosult. Ha nem ő az aláíró, és jogszabály a nyilatkozat érvényességéhez írásbeli alakot kíván, két képviseleti joggal felruházott személy aláírása szükséges. A bankszámla felett való rendelkezéshez minden esetben két képviseleti joggal felruházott személy aláírása szükséges. Jogszabály ezektől a rendelkezésektől eltérhet.

KG. 3. § (1) Jogi személy nevében aláírásra egy képviseleti joggal felruházott személy is jogosult.

(2) Külföldi jogi személy bankszámla feletti rendelkezéséhez elegendő egy képviseleti joggal felruházott személy aláírása.

(4) Ha jogszabály a jogi személy létrejöttét nyilvántartásba vételhez köti, a bejegyzett körülmények megváltoztatása harmadik személyek irányában csak akkor hatályos, ha a változást a nyilvántartásba bevezették.

30. § (1) Ha a jogszabály vagy – annak felhatalmazása alapján – az alapító határozat vagy okirat másként nem rendelkezik, a jogi személy szervezeti egysége (gyáregysége, fiókja, telepe, üzeme, irodája, helyi kirendeltsége vagy csoportja, alapszerve, szakosztálya stb.) nem jogi személy.

(2) A szervezeti egység vezetője az egység rendeltetésszerű működése által meghatározott körben a jogi személy képviselőjeként jár el. Jogszabály, alapító határozat vagy okirat ettől eltérően rendelkezhet.

VI. fejezet

A jogi személyek egyes fajtáira vonatkozó külön rendelkezések

1. Az állami vállalat

31. § (1) Az állami vállalat jogi személy.

(2) Az állami vállalat a rábízott vagyonnal – törvényben meghatározott módon és felelősséggel – önállóan gazdálkodik.

(3) Az állami vállalat kötelezettségeiért a rábízott vagyonnal felel.

(4) Az állam jogszabályban meghatározott módon irányítja, illetőleg felügyeli a vállalat gazdálkodását és más tevékenységét.

(5) Az állami vállalat nevében rendszerint a vállalat tevékenységére kell utalni. A vállalat nevét úgy kell megállapítani, hogy az más gazdálkodó szervektől való megkülönböztetésre alkalmas legyen.

(6) Az állami vállalatot az igazgató képviseli. E jogkörét esetenként vagy az ügyek meghatározott csoportjára nézve a vállalat dolgozójára ruházhatja át.

32. § (1) Az állami vállalat általános vezetését ellátja

a) a vállalati tanács, vagy

b) a vállalat dolgozóinak közgyűlése vagy küldöttgyűlése, illetőleg

c) az igazgató.

(2) A testületi hatáskörbe nem tartozó ügyekben az igazgató önállóan és egyéni felelősséggel jár el.

(3) Az állami vállalat kezelésében levő vagyont nem lehet elvonni: jogszabály ettől eltérően rendelkezhet.

33. § Az állami vállalatra vonatkozó részletes szabályokat külön törvény állapítja meg.

2. A tröszt

34. § (1) Az alapító szerv a felügyelete alá tartozó több vállalat gazdaságos működésének és fejlesztésének előmozdítására és e vállalatok irányítására trösztöt hozhat létre. A tröszt és a keretében működő vállalatok jogi személyek.

(2) A tröszt alapító határozatában fel kell sorolni a tröszt keretében működő vállalatokat.

(3) A trösztre vonatkozó részletes szabályokat külön törvény állapítja meg.

3. Egyéb állami gazdálkodó szerv

35. § Ha a jogszabály másként nem rendelkezik, az állami vállalatra vonatkozó szabályok irányadók az egyéb állami gazdálkodó szerv jogi személyiségére is.

5. A szövetkezet

38. § A szövetkezet a szövetkezés szabadsága és az önszegély elvének megfelelően létrehozott közösség, amely a tagok vagyoni hozzájárulásaival és személyes közreműködésével, demokratikus önkormányzat keretében a tagok érdekeit szolgáló vállalkozási és más tevékenységet folytat.

39–50. §

51. § A szövetkezetekre vonatkozó részletes szabályokat külön törvény állapítja meg.

6. A jogi személyiségű gazdasági társaság

52. § (1) Az állam, a jogi személyek, a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok és a természetes személyek üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására vagy annak elősegítésére saját cégnévvel rendelkező gazdasági társaságot alapíthatnak.

(2) Jogi személyként működő gazdasági társaság: az egyesülés, a közös vállalat, a korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság.

(3) Egyesülésnek és közös vállalatnak csak jogi személy tagja lehet.

53. § (1) Az egyesülés jogi személyek által saját gazdálkodásuk eredményességének előmozdítására és gazdasági tevékenységük összehangolására, valamint szakmai érdekeik

képviselőjére alapított gazdasági társaság. Az egyesülés saját nyereségre nem törekszik, vagyonát meghaladó tartozásaiért a tagok korlátlanul és egyetemlegesen felelnek.

(2)A közös vállalat jogi személyek által alapított olyan gazdasági társaság, amely a tagjai által rendelkezésre bocsátott alaptőkével és egyéb vagyonával felel kötelezettségeiért. Ha a vállalati vagyon a tartozásokat nem fedezi, a tagok a vállalat tartozásaiért együttesen – vagyoni hozzájárulásuk arányában – kezesként felelnek.

(3)A korlátolt felelősségű társaság előre meghatározott törzsbetétekből álló törzstőkével alakul. A tag felelőssége a társasággal szemben törzsbetétjének szolgáltatására és a társasági szerződésben esetleg megállapított egyéb vagyoni hozzájárulásra terjed ki. A társaság kötelezettségeiért a tag nem felel.

(4)A részvénytársaság előre meghatározott összegű és névértékű részvényekből álló alaptőkével alakuló gazdasági társaság. A tag (részvényes) felelőssége a társasággal szemben a részvény névértékének vagy kibocsátási értékének szolgáltatására terjed ki. A részvénytársaság kötelezettségeiért a tag nem felel.

54.§(1)A gazdasági társaság alapításához társasági szerződés (alapító okirat); részvénytársaság esetében pedig alapszabály szükséges.

(2)A társasági szerződésben meg kell határozni: a társaság cégnevét és székhelyét, a tagokat nevük (cégük) és lakcímük (székhelyük) feltüntetésével, a társaság tevékenységi körét, a társasági vagyon mértékét és rendelkezésre bocsátásának esedékességét, valamint mindazt, amit a gazdasági társaságokról szóló törvény az egyes társasági formáknál kötelezően előír.

(3)A gazdasági társaság a cégjegyzékbe való bejegyzéssel – a társasági szerződés megkötésének, részvénytársaságnál az alapszabály elfogadásának időpontjára visszamenőleg – jön létre.

55.§Az egyesülésnél és a közös vállalatnál az igazgató, korlátolt felelősségű társaságnál az ügyvezető, míg részvénytársaságnál az igazgatóság tagjai képviselik a gazdasági társaságot harmadik személyekkel szemben, valamint bíróságok és hatóságok előtt.

56.§(1)A gazdasági társaság megszűnik, ha:

a) a társasági szerződésben (alapszabályban) meghatározott időtartam eltelt, vagy más megszűnési feltétel megvalósul;

b) elhatározza jogutód nélküli megszűnését;

c) más gazdasági társasággal egyesül, abba beolvad, szétválk, vagy más társasági formába átalakul;

d) tagjainak száma – a korlátolt felelősségű társaságot és a részvénytársaságot kivéve – egy főre csökken, és hat hónapon belül nem jelentenek be a cégbíróságnál új tagot;

e) a cégbíróság megszűntnek nyilvánítja;

f) a bíróság felszámolási eljárás során megszünteti;

g) a gazdasági társaságról szóló törvénynek az egyes társasági formákra vonatkozó szabályai azt előírják.

(2)A gazdasági társaságra vonatkozó részletes szabályokat külön törvény állapítja meg.

7.Közhasznú társaság

57.§(1)A közhasznú társaság közhasznú – a társadalom közös szükségleteinek kielégítését nyereség- és vagyonszerzési cél nélkül szolgáló – tevékenyelmet rendszeresen végző jogi személy. A közhasznú társaság üzletszerű gazdasági tevékenységet a közhasznú tevékenység elősegítése érdekében folytathat; a társaság tevékenységéből származó nyereség nem osztható fel a tagok között.

(2)A közhasznú társaságra az e törvényben meghatározott eltérésekkel a korlátolt felelősségű társaságra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni, ideértve a gazdasági társaságok közös és az átalakulásra vonatkozó szabályait is.

(3)A társasági szerződésben meg kell határozni a közhasznú társaság által végzett közhasznú tevékenységet és – szükség szerint – az általa folytatott üzletszerű gazdasági tevékenységet.

58.§(1)Közhasznú társaságot természetes és jogi személy, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság alapíthat, illetve működő ilyen társaságba tagként beléphet.

(2)Közhasznú társaság alapítható úgy is, hogy a korlátolt felelősségű társaság a társasági szerződést az

57. § (1) bekezdésének megfelelően módosítja. Ebben az esetben a közhasznú társaság a korlátolt felelősségű társaság általános jogutódja.

(3)A közhasznú társaságnak a (2) bekezdés szerinti alapítására megfelelően alkalmaznia kell a gazdasági társaságok átalakulására vonatkozó közös szabályokat.

(4)A közhasznú társaság a cégjegyzékbe való bejegyzéssel – a társasági szerződés megkötésének, illetve a (2) bekezdés szerinti módosításának időpontjára visszaható hatállyal – jön létre.

(5)A közhasznú társaság elnevezést – vagy annak "kht." rövidítését – a társaság cégszövegében (elnevezésében) fel kell tüntetni.

(6)A közhasznú társaság tagjait nyilvános felhívás útján is lehet gyűjteni.

59.§(1)A közhasznú társaság taggyűlésének kizárólagos hatáskörébe tartozik az olyan szerződés jóváhagyása, amelyet a társaság a társadalmi közös szükséglet kielégítéséért felelős szervvel köt a közhasznú tevékenység folytatásának feltételeiről.

(2)A közhasznú társaságnál felügyelőbizottság létrehozása és könyvvizsgáló választása kötelező. Ha a felügyelőbizottság a közhasznú tevékenység folytatásának feltételeiről kötött szerződés megszegését észleli, köteles haladéktalanul összehívni a közhasznú társaság taggyűlését.

(3) Az 59. § (1) bekezdése alapján kötött szerződések nyilvánosak, azokba bármely érintett személy betekinthat.

60.§(1)A közhasznú társaság más közhasznú társasággal, illetve korlátolt felelősségű társasággal vagy részvénytársasággal egyesülhet, és ilyen társaságokká válhat szét. A közhasznú társaság a társasági szerződés módosításával – a gazdasági társaságok átalakulására vonatkozó közös szabályok megfelelő alkalmazásával – gazdasági társasággá alakulhat át.

(2)A cégbíróság a közhasznú társaságot – megszűnése esetén – törli a cégjegyzékből, a társaság a törléssel szűnik meg.

8. Az egyesület és a köztestület

61.§Az egyesület olyan önkéntesen létrehozott, önkormányzattal rendelkező szervezet, amely az alapszabályában meghatározott célra alakul, nyilvántartott tagsággal rendelkezik, és céljának elérésére szervezi tagjai tevékenységét. Az egyesület jogi személy.

62.§(1) Az egyesület alapszabályában rendelkezni kell az egyesület nevéről, céljáról és székhelyéről, valamint szervezetéről.

(2)Az egyesület a bírósági nyilvántartásba vételével jön létre.

(3)Az egyesület a vagyonával önállóan gazdálkodik. Egyesület elsődlegesen gazdasági tevékenység folytatására nem alapítható.

(4)Az egyesület tartozásaiért saját vagyonával felel. A tagok – a tagdíj megfizetésén túl – az egyesület tartozásaiért saját vagyonukkal nem felelnek.

63.§Az egyesület megszűnik, ha

a) feloszlását vagy más egyesülettel való egyesülését a legfelsőbb szerve kimondja;

b) az arra jogosult szerv feloszlatja, illetőleg megszűnését megállapítja.

64.§Az egyesülési jog alapján létrehozott társadalmi szervezetekre
 e törvény alkalmazásakor az egyesületre vonatkozó szabályok az irányadók.

65.§(1)A köztestület önkormányzattal és nyilvántartott tagsággal rendelkező szervezet, amelynek létrehozását törvény rendeli el. A köztestület a tagságához, illetőleg a tagsága által végzett tevékenységhez kapcsolódó közfeladatot lát el. A köztestület jogi személy.

(2)Köztestület különösen a Magyar Tudományos Akadémia, a gazdasági, illetve a szakmai kamara.

(3)Törvény meghatározhat olyan közfeladatot, amelyet a köztestület köteles ellátni. A köztestület a közfeladat ellátásához szükséges – törvényben meghatározott – jogosítványokkal rendelkezik, és ezeket önigazgatása útján érvényesíti.

(4)Törvény előírhatja, hogy valamely közfeladatot kizárólag köztestület láthat el, illetve, hogy meghatározott tevékenység csak köztestület tagjaként folytatható.

(5)A köztestület által ellátott közfeladatokkal kapcsolatos adatok közérdekűek.

(6)A köztestületre – ha törvény eltérően nem rendelkezik – az egyesületre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

66–69.§

9. Egyes jogi személyek vállalata

70.§ (1), A helyi önkormányzat, továbbá a szövetkezetek országos érdek-képviselői szerve, az egyesület vállalatot hozhat létre. A vállalat jogi személy.

(2) Egyesület esetében feltétel, hogy a vállalat létesítését az egyesület alapszabálya megengedje.

71.§ (1)A vállalatot létesítő okiratban meg kell

állapítani – a 29. § (2) bekezdésében meghatározott tényeken és körülményeken kívül – a létesítő jogi személy nevét, a vállalat induló vagyonát, továbbá a jogszabályban előírt egyéb tényeket és körülményeket.

(2)A vállalat nevében utalni kell a tevékenységére; nevét úgy kell meghatározni, hogy az a vállalatnak más gazdálkodó szervezettől való megkülönböztetésére alkalmas legyen.

(3) A vállalat a cégjegyzékbe való bejegyzéssel a létesítő okirat keltének napjára visszamenő hatállyal jön létre, és a cégjegyzékből való törléssel szűnik meg.

72.§ (1)A vállalat tevékenységi körét a létesítő jogi személy – a jogszabályok keretei között – állapítja meg, s biztosítja a tevékenység ellátásához szükséges vagyont.

(2)A létesítő jogi személy részesedhet a vállalatnak az állami költségvetéssel szemben fennálló kötelezettségei teljesítése után fennmaradó nyereségéből; a részesedés mértékét a létesítő okirat állapítja meg.

(3)A létesítő jogi személy a vállalat kötelezettségeiért kezesként felel.

(4) (3) bekezdésének c) pontja. A vállalat igazgatóját a létesítő jogi személy nevezi ki és menti fel, valamint gyakorolja munkaviszonyában az egyéb munkáltatói jogokat.

(5)A létesítő szerv előírhatja, hogy a vállalat általános vezetését – a kinevezett igazgató mellett – vezetőtestület látja el. A vezetőtestület létesítésének rendjét, létszámát, döntési jogkörét a létesítő okiratban kell meghatározni, s ezt, valamint a működésével kapcsolatos egyéb kérdéseket a szervezeti és működési szabályzatnak is tartalmaznia kell.

(6)A létesítő jogi személy a vállalatot megszüntetheti.

(7) Ha a vállalat jogutód nélkül megszűnik – a felszámolás esetét kivéve végelszámolásnak van helye. A végelszámolás módjára az állami vállalatokról szóló többször módosított [1977. VI. törvényben](#) foglaltak az irányadóak azzal az eltéréssel, hogy a megmaradó vagyon a létesítő szervet illeti meg.

73.§ (1)Az igazgató képviseli a vállalatot harmadik személyekkel szemben, valamint bíróságok és más hatóságok előtt; e jogkörét esetenként vagy az ügyek meghatározott csoportjára nézve a vállalat dolgozóira ruházhatja át. A képviseleti, illetőleg az aláírási jogosultságot a képviseleti könyvben kell nyilvántartani.

(2)A vállalat szervezeti és működési szabályzatát az igazgató állapítja meg. Ebben gondoskodnia kell a vállalat tevékenységének ellátására legmegfelelőbb szervezet kialakításáról.

10. A leányvállalat

74.§ (1) Jogszabályban meghatározott gazdálkodó szervezetek, illetőleg gazdasági tevékenységet is folytató más jogi személyek leányvállalatot hozhatnak létre. A leányvállalat jogi személy.

(2)A leányvállalatot létesítő okiratnak – a 29. § (2) bekezdésében és a 71. § (1) bekezdésében meghatározott tényeken és körülményeken kívül – tartalmaznia kell a leányvállalat és a létesítő szerv együttműködésének módját, valamint azokat a jogokat és kötelezettségeket, amelyek a létesítő szervet és a leányvállalatot az együttműködés során megilletik, illetőleg terhelik.

(3)A leányvállalatra az egyes jogi személyek vállalatára vonatkozó szabályokat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a leányvállalat létesítéséhez – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a pénzügyminiszter előzetes egyetértése nem szükséges.

(4)A leányvállalatra vonatkozó további szabályokat külön jogszabály állapítja meg.

11. Az alapítvány

74/A. , (1)Magánszemély, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság (a továbbiakban együtt: alapító) – tartós közérdekű célra – alapító okiratban alapítványt hozhat létre. Alapítvány elsődleges gazdasági tevékenység folytatása céljából nem alapítható. Az alapítvány javára a célja megvalósításához szükséges vagyont kell rendelni. Az alapítvány jogi személy.

(2)Az alapítvány a bírósági nyilvántartásbavételével jön létre. A nyilvántartásbavétel nem tagadható meg, ha az alapító okirat az e törvényben meghatározott feltételeknek megfelel.

(3)A nyilvántartásbavétel után az alapító az alapítványt nem vonhatja vissza.

(4)Az alapítványt annak székhelye szerint illetékes megyei bíróság, illetőleg a Fővárosi Bíróság (a továbbiakban együtt: bíróság) veszi nyilvántartásba. A nyilvántartásbavételre irányuló kérelmet a bírósághoz az alapító nyújtja be. A kérelemhez csatolni kell az alapító okiratot.

(5) A bíróság a nyilvántartásbavételről nemperes eljárásban, soron kívül határoz. A bíróság a nyilvántartásbavételről szóló határozatát az ügyészségnek is kézbesíti.

(6)Az alapítvány a nyilvántartásból való törléssel szűnik meg. A törlésre megfelelően alkalmazni kell az alapítvány nyilvántartásbavételére vonatkozó szabályokat.

74/B.§ (1)Az alapító okiratban meg kell jelölni az alapítvány

a) nevét;

b) célját;

(2) bekezdése állapította meg; a (3) bekezdése pedig új (6) bekezdést iktatott be, 1994. január 1-jei hatállyal.

c) céljára rendelt vagyont és annak felhasználási módját;

d) székhelyét.

(2)Az alapító okiratban az alapító rendelkezhet az alapítványhoz való csatlakozás lehetőségéről és egyéb feltételekről is.

(3) Az alapító az alapító okiratban az alapítvány szervezeti egységét jogi személynek nyilvánítja, ha a szervezeti egységnek önálló ügyintéző és képviseleti szerve van, valamint, ha rendelkezik a működéshez szükséges, az alapítvány céljaira rendelt vagyomból elkülönített vagyonnal.

(4) Ha az alapító az alapítványhoz való csatlakozást megengedi (nyílt alapítvány), az alapítványhoz – az alapító okiratban meghatározott feltételek mellett – bárki csatlakozhat. Nyílt alapítvány alapításakor az alapítvány rendelkezésére legalább olyan mértékű vagyont kell bocsátani, amely a működése megkezdéséhez feltétlenül szükséges.

(5) Az alapító az alapító okiratot indokolt esetben – az alapítvány nevének, céljának és vagyonának sérelme nélkül – módosíthatja. A módosításra egyebekben az alapítvány nyilvántartásbavételére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

(6) Az alapítvány gazdálkodására az egyesület gazdálkodására vonatkozó szabályok [62. § (3) bek.] az irányadók.

74/C.§ (1)Az alapító – az alapító okiratban – kijelölheti a kezelő szervet, illetőleg ilyen célra külön szervezetet is létrehozhat. A kezelő szerv (szervezet) az alapítvány képviselője.

(2)A bíróság köteles kezelő szerv (szervezet) kijelöléséről gondoskodni, ha erről az alapító nem rendelkezett, illetőleg a kezelő szerv (szervezet) a feladat ellátását nem vállalja.

(3) Nem jelölhető ki, illetve nem hozható létre olyan kezelő szerv (szervezet), amelyben az alapító – közvetlenül vagy közvetve – az alapítvány vagyonának felhasználására meghatározó befolyást gyakorolhat.

(4) Ha az alapító az alapítvány kezelésére külön szervezetet hoz létre, az alapító okiratban rendelkeznie kell annak összetételéről és meg kell jelölnie az alapítvány képviselőjére jogosult személyt, ha pedig a képviselőre többen jogosultak, úgy a képviselői jog gyakorlásának módját, illetőleg terjedelmét is. A képviselői jog korlátozása jóhiszemű harmadik személy irányában hatálytalan.

(5) A kezelő szerv (szervezet) vagy annak tisztségviselője (tagja) által a feladatkörének ellátása során harmadik személynek okozott kárért az alapítvány felelős. A tisztségviselő (tag) az általa az e minőségben az alapítványnak okozott kárért a polgári jog általános szabályai szerint felel.

(6) Ha a kezelő szerv (szervezet) tevékenységével az alapítvány célját veszélyezteti, az alapító a kijelölést visszavonhatja és kezelőként más szervet (szervezetet) jelölhet ki. Az alapító halála, megszűnése után ez a jogosultság a bíróságot illeti meg.

74/D.§ Ha az alapítvány létrehozása végrendeletben történt, arról a bíróságot értesíteni kell: ezt az alapítványt közérdekű meghagyásnak kell tekinteni, amennyiben létrehozása nem felel meg a törvényben meghatározott feltételeknek.

74/E.§ (1) A bíróság az alapítványt a nyilvántartásból törli, ha az alapító okiratban meghatározott

a) cél megvalósult;

b) idő eltelt;

c) feltétel bekövetkezett.

(2) Az alapítványt akkor is törölni kell a nyilvántartásból, ha a bíróság az alapítványt megszünteti vagy más alapítvánnyal való egyesítését rendeli el.

(3) A bíróság az ügyész keresete alapján az alapítványt megszünteti, ha céljának megvalósítása lehetetlenné vált, illetőleg ha jogszabályváltozás folytán a bejegyzést meg kell tagadnia.

(4)A bíróság az alapítványt megszüntetheti, ha a kezelő szerv (szervezet) tevékenységével az alapítvány célját veszélyezteti és az alapító – a bíróság felhívása ellenére – a kijelölést nem vonja vissza és kezelőként más szervet (szervezetet) nem jelöl ki.

(5)A megszünt alapítvány vagyonát – az alapító okirat eltérő rendelkezése hiányában – a bíróság hasonló célú alapítvány támogatására köteles fordítani.

(6) A bíróság az érdekelt alapítók közös kérelmére – új alapítvány létrehozása vagy más alapítványhoz való csatlakozás céljából – elrendelheti az alapítványok egyesítését, ha az érintett alapítványok céljainak megvalósításával összhangban áll. Az alapítványok egyesítésére irányuló kérelemhez az új, illetőleg a megfelelően módosított alapító okiratot is csatolni kell,

egyebekben a bíróság eljárására az alapítvány nyilvántartásbavételére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

74/F.§ (1)Az alapítvány működése felett az ügyészség a reá irányadó szabályok szerint törvényességi felügyeletet gyakorol.

(2)Ha az alapítvány működésének törvényessége másképp nem biztosítható, az ügyész a bírósághoz fordulhat. A bíróság a határidő kitűzésével kötelezi az alapítvány kezelőjét, hogy az alapítvány jogszabálynak megfelelő működését állítsa helyre. A határidő eredménytelen eltelte után a bíróság az alapítványt megszünteti.

74/G.§ (1)A közalapítvány olyan alapítvány, amelyet az Országgyűlés, a Kormány, valamint a helyi önkormányzat képviselő-testülete közfeladat ellátásának folyamatos biztosítása céljából hoz létre. Törvény közalapítvány létrehozását kötelezővé teheti.

(2)Az (1) bekezdés alkalmazásában közfeladatnak minősül az az állami vagy önkormányzati feladat, amelynek ellátásáról – jogszabály alapján – az államnak vagy az önkormányzatnak kell gondoskodnia. A közalapítvány létrehozása nem érinti az államnak, illetve az önkormányzatnak a feladat ellátására vonatkozó kötelezettségét.

(3)Közalapítvány létrejöhet úgy is, hogy az alapítvány a teljes vagyonát – alapítójának hozzájárulásával – azonos célú közalapítvány létesítése érdekében az arra jogosult szervnek felajánlja. Ha a közalapítvány alapítására jogosult az ajánlatot elfogadja, a közalapítványt az alapítvány alapítójával közösen hozza létre. A közalapítvány létrehozásával az alapítvány megszűnik, jogutódja a közalapítvány, amelynek alapítói az alapítót megillető jogosultságokat – ha az alapító okirat eltérően nem rendelkezik – együttesen gyakorolják.

(4)Közalapítvány alapítására jogosult szerv alapítványt csak közalapítványként hozhat létre.

(5)Közalapítvány létesítése esetén az alapító okiratban a kezelő szervet is meg kell jelölni, vagy ilyen célra külön szervezetet – ideértve a kezelő szerv ellenőrzésére jogosult szervet is – létrehozásáról kell gondoskodni.

(6)A közalapítvány alapító okiratát hivatalos lapban kell közzé tenni.

(7)A közalapítványhoz – ha törvény eltérően nem rendelkezik – bárki feltétel nélkül csatlakozhat, az alapító okirat azonban előírhatja, hogy a csatlakozás elfogadásához a kezelő szerv (szervezet) jóváhagyása szükséges.

(8)A kezelő szerv (szervezet) a közalapítvány működéséről köteles az alapítónak évente beszámolni és gazdálkodásának legfontosabb adatait nyilvánosságra kell hoznia. A közalapítvány gazdálkodásának törvényességét és célszerűségét – a helyi önkormányzat képviselő-testülete által alapított közalapítvány kivételével – az Állami Számvevőszék ellenőrzi.

(9)A bíróság a közalapítványt az alapító kérelmére nemperes eljárásban megszünteti, ha a közfeladat ellátásának biztosítása más módon, illetőleg más szervezeti keretben hatékonyabban megvalósítható. A közalapítvány megszűnése esetén a közalapítvány vagyona – a hitelezők kielégítése után – az alapítót illeti meg, aki köteles azt a megszűnt közalapítvány céljához hasonló célra fordítani és erről a nyilvánosságot megfelelően tájékoztatni.

(10)A külön nem szabályozott kérdésekben a közalapítványra az alapítványra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

É1.91.§ A Ptk. hatálybalépésekor még fennálló alapítványokra a korábbi jogszabályokat kell alkalmazni.

IV. cím

A SZEMÉLYEK POLGÁRI JOGI VÉDELME

VII. fejezet

A személyhez és a szellemi alkotásokhoz fűződő jogok

A személyhez fűződő jogok

75.§(1)A személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

(2)A személyhez fűződő jogok védelmére vonatkozó szabályokat a jogi személyekre is alkalmazni kell, kivéve ha a védelem – jellegénél fogva – csak a magánszemélyeket illelheti meg.

(3)A személyhez fűződő jogokat nem sérti az a magatartás, amelyhez a jogosult hozzájárult, feltéve, hogy a hozzájárulás megadása társadalmi érdeket nem sért vagy veszélyeztet. A személyhez fűződő jogokat egyébként korlátozó szerződés vagy egyoldalú nyilatkozat semmis.

76. § A személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen a magánszemélyek bármilyen hátrányos megkülönböztetése nemük, fajuk, nemzetiségük vagy felekezetük szerint, továbbá a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése.

77. § (1) Mindenkinek joga van a névviseléshez.

(2) Tudományos, irodalmi, művészi vagy egyébként közszerepléssel járó tevékenységet – mások jogainak és törvényes érdekeinek sérelme nélkül – felvett névvel is lehet folytatni.

(3) A jogi személy nevének különböznie kell azoknak a korábban nyilvántartásba vett jogi személyeknek a nevéől, amelyek hasonló működési körben és azonos területen tevékenykednek.

(4) A névviselési jog sérelmét jelenti különösen, ha valaki jogtalanul más nevét használja, vagy jogtalanul máséhoz hasonló nevet használ. A tudományos, irodalmi vagy művészi tevékenységet folytató – ha neve összetéveszthető a már korábban is hasonló tevékenységet folytató személy nevével – az érintett személy kérelmére saját nevét is csak megkülönböztető toldással vagy elhagyással használhatja e tevékenység gyakorlása során.

78. § (1) A személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jó hírnév védelmére is.

(2) A jó hírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

79. § (1) Ha valakiről napilap, folyóirat (időszaki lap), rádió, televízió vagy filmhíradó valótlan tényt közöl vagy híresztel, illetőleg való tényeket hamis színben tüntet fel – a törvényben biztosított egyéb igényeken kívül – követelheti olyan közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlemény mely tényállításai valótlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, illetőleg melyek a való tények (helyreigazítás).

(2) A helyreigazítást napilap esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő nyolc napon belül, folyóirat, illetőleg filmhíradó esetében a legközelebbi számban azonos módon, rádió, illetőleg televízió esetében pedig – ugyancsak nyolc napon belül – a sérelmes közléssel azonos napszakban kell közölni.

80. § (1) A személyhez fűződő jogok megsértését jelenti a más képmásával vagy hangfelvételével kapcsolatos bármiféle visszaélés.

(2) Képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához – a nyilvános közszereplés kivételével – az érintett személy hozzájárulása szükséges.

(3) Az eltűnt, valamint a súlyos bűncselekmény miatt büntetőeljárás alatt álló személyről készült képmást (hangfelvételt) nyomós közérdekből vagy méltánylást érdemlő magánérdekből a hatóság engedélyével szabad felhasználni.

É2.2. § Az eltűnt, illetőleg a büntetőeljárás alatt álló személyről készült képmás vagy hangfelvétel felhasználását az eltűnt személy felkutatását vagy körözését elrendelő, illetőleg az a hatóság engedélyezheti, amely előtt a büntetőeljárás folyik.

81. § Személyhez fűződő jogot sért, aki a levéltitkot megsérti, továbbá aki magántitok, üzemi vagy üzleti titok birtokába jut és azt jogosulatlanul nyilvánosságra hozza, vagy azzal egyéb módon visszaél.

82. § A törvény védi a magánlakáshoz és a jogi személy céljaira szolgáló helyiségekhez fűződő jogot.

83. § (1) A számítógéppel vagy más módon történő adatkezelés és adatfeldolgozás a személyhez fűződő jogokat nem sértheti.

(2) A nyilvántartott adatokról tájékoztatást – az érintett személyen kívül – csak az arra jogosult szervnek vagy személynek lehet adni.

(3) Ha a nyilvántartásban szereplő, valamely tény vagy adat nem felel meg a valóságnak, az érintett személy a valótlan tény vagy adat helyesbítését külön jogszabályban meghatározott módon követelheti.

É2.3. §

84.§(1)Akit személyhez fűződő jogában megsértének, az eset körülményeihez képest a következő polgári jogi igényeket támaszthatja:

a) követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását;

b) követelheti a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől;

c) követelheti, hogy a jogsértő nyilatkozattal vagy más megfelelő módon adjon elégtételt, és hogy szükség esetén a jogsértő részéről vagy költségén az elégtételnek megfelelő nyilvánosságot biztosítsanak;

d) követelheti a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását a jogsértő részéről vagy költségén, továbbá a jogsértéssel előállott dolog megsemmisítését, illetőleg jogsértő mivoltától megfosztását;

e) kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint.

(2)Ha a kártérítés címén megítélhető összeg nem áll arányban a felróható magatartás súlyosságával, a bíróság a jogsértőre közérdekű célra fordítható bírságot is kiszabhat.

85. § (1) A személyhez fűződő jogokat – (2) és a (3) bekezdésben foglalt kivételekkel – csak személyesen lehet érvényesíteni. A korlátozottan cselekvőképes személy a személyhez fűződő jogai védelmében maga is felléphet.

(2) A cselekvőképtelen személyhez fűződő jogok védelmében törvényes képviselője, az ismeretlen helyen távollevő személyhez fűződő jogok védelmében pedig hozzátartozója vagy gondnoka léphet fel.

(3) Meghalt személy emlékének megsértése miatt bírósághoz fordulhat a hozzátartozó, továbbá az a személy, akit az elhunyt végrendeleti juttatásban részesített. Ha a meghalt személy (megszűnt jogi személy) jó hírnevét sértő magatartás közérdekbe ütközik, a személyhez fűződő jog érvényesítésére az ügyész is jogosult.

(4) Ha a jogsértést valószínűsítették, és a késelem jóvá nem tehető kárral járhat, a bíróság ideiglenes intézkedést tehet; ennek során elrendelheti a jogsértés eszközeinek bírósági zár alá vételét is.

A szellemi alkotásokhoz fűződő jogok

86. § (1) A szellemi alkotás a törvény védelme alatt áll.

(2) A védelmet – e törvény rendelkezésein kívül – az alkotások meghatározott fajtáira, valamint egyes rokontevékenységekre a szerzői, az iparjogvédelmi (a szabadalmi, a védjegy-, eredetmegjelölés-, származásjelzés- és mintaoltalom), továbbá az újtói jog, valamint a hangfelvételek előállítóit védő jogszabályok határozzák meg.

(3) A törvény védi azokat a szellemi alkotásokat is, amelyekről külön jogszabályok nem rendelkeznek, de amelyek társadalmilag széles körben felhasználhatók és még közkinccsé nem váltak.

(4) A személyeket védelem illeti meg a vagyoni értékű gazdasági, műszaki és szervezési ismeretek és tapasztalataik tekintetében is. A védelmi idő kezdetét és tartamát jogszabály határozza meg.

É2.4. § (1) A személyeket a vagyoni értékű gazdasági, műszaki és szervezési ismereteik és tapasztalataik tekintetében a megkezdett vagy tervbe vett hasznosítás esetén a közkinccsé válásig illeti meg a védelem.

(2)

87. § (1) Akinek szellemi alkotáshoz fűződő jogát megsértik – a külön jogszabályban meghatározott védelmen kívül – a személyhez fűződő jogok megsértése esetén irányadó polgári jogi igényeket támaszthatja.

(2) A külön jogszabályok hatálya alá nem tartozó szellemi alkotásokat és a személyek vagyoni értékű gazdasági, műszaki, szervezési ismereteit és tapasztalatait érintő védelem körében a jogosult azt is követelheti, hogy az eredményeit elsajátító vagy felhasználó személy részesítse őt az elért vagyoni eredményben.

HARMADIK RÉSZ

A TULAJDONJOG I. Cím

A TULAJDONJOG ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

VIII. fejezet

88. §

89. §

90. §

91. §

92.§

93.§

IX. fejezet

A tulajdonjog tárgyai

94. § (1) Minden birtokba vehető dolog tulajdonjog tárgya lehet.

(2) Ha a törvény kivételt nem tesz, a tulajdonjog szabályait megfelelően alkalmazni kell a pénzre és az értékpapírokra, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erőkre.

95. § (1) A tulajdonjog kiterjed mindarra, ami a dologgal olyképpen van tartósan egyesítve, hogy az elválasztással a dolog vagy elválasztott része elpusztulna, illetőleg az elválasztással értéke vagy használhatósága számottevően csökkenne (alkotórész).

(2) A tulajdonjog kétség esetében kiterjed arra is, ami nem alkotórész ugyan, de a dolog rendeltetésszerű használatához vagy épségben tartásához rendszerint szükséges, vagy azt elősegíti (tartozék).

96. § A föld tulajdonjoga a föld méhének kincseire és a természeti erőforrásokra nem terjed ki.

97. § (1) Az épület tulajdonjoga a földtulajdonost illeti meg.

(2) Az építkezőt illeti meg az épület tulajdonjoga, ha törvény, vagy a földtulajdonossal kötött írásbeli megállapodás így rendelkezik.

(3) A földtulajdonost az épületre, az épület tulajdonosát pedig a földre elővásárlási jog illeti meg.

É1. 78. § Az épület tulajdonjogára vonatkozó rendelkezéseket a Ptk. hatálybalépésekor idegen földön már meglévő épületek tekintetében is alkalmazni kell.

É2. 11. § Az épület tulajdonjogára vonatkozó rendelkezéseket a törvény hatálybalépésekor már meglévő épületek tekintetében is alkalmazni kell.

X. fejezet

A tulajdonjog tartalma és védelme

A birtoklás joga

98. § A tulajdonost megilleti a birtoklás joga és a birtokvédelem.
 A használat és a hasznok szedésének joga

99. § A tulajdonos jogosult a dolgot használni és a dologból folyó hasznokat szedni, viselni a dologgal járó terheket és a dologban beállott azt a kárt, amelynek megtérítésére senkit sem lehet kötelezni.

100. § A tulajdonos a dolog használata során köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amellyel másokat, különösen szomszédait szükségtelenül zavarná, vagy amellyel jogaik gyakorlását veszélyeztetné.

101. § (1) A tulajdonos nem foszthatja meg a szomszédos épületet a szükséges földtámasztól anélkül, hogy más megfelelő rögzítésről ne gondoskodnék.

(2) A tulajdonos a földjére áthajló ágakról lehullott gyümölcsöket megtarthatja, ha azokat a fa tulajdonosa fel nem szedi; az áthajló ágak és átnyúló gyökerek levágására nem jogosult, kivéve ha azok a föld rendes használatában gátolják, és a fa tulajdonosa azokat felhívás ellenére sem távolítja el.

É1. 20. § A közterületre áthajló ágakról lehulló gyümölcsöket – ha azokat a fa tulajdonosa fel nem szedi – bárki felszedheti.

102. § (1) Ha közérdekű munkálatok elvégzése, állatok befogása, az áthajló ágak gyümölcsének összegyűjtése, az ágak és gyökerek eltávolítása céljából vagy más fontos okból szükséges, a tulajdonos kártalanítás ellenében köteles a földjére való belépést megengedni.

(2)A tulajdonos a szomszédos földet kártalanítás ellenében használhatja, amennyiben ez a földjén való építkezéshez, bontási, átalakítási vagy karbantartási munkálatok elvégzéséhez szükséges.

103. § (1) Ha a földeket kerítés (sövény) vagy mezsgye választja el egymástól, ennek használatára a szomszédok közösen jogosultak.

(2)A fenntartással járó költségek a szomszédokat olyan arányban terhelik, amilyen arányban őket a jogszabály a kerítés létesítésére kötelezi. Ha jogszabály erről nem rendelkezik, a költségek őket a határolt földhosszúság arányában terhelik.

104. § (1) A föld határvonalán álló fa vagy bokor és annak gyümölcse egyenlő arányban a szomszédokat illeti. A fenntartással járó költségeket a szomszédok ugyanilyen arányban viselik.

(2) Ha a határvonalom álló fa vagy bokor valamelyik föld rendeltetésszerű használatát gátolja, e föld tulajdonosa követelheti, hogy azt közös költségen távolítsák el.

105. § A tilosban talált állatot a föld használója mindaddig visszatarthatja, amíg az általa okozott kárt tulajdonosa meg nem téríti.

106. § A törvénynek a szomszédjogra vonatkozó rendelkezéseitől jogszabály vagy a felek megállapodása eltérhet.

É1. 21. § A Ptk.-nak a szomszédjogra vonatkozó rendelkezéseitől eltérő szabályokat a települési önkormányzat rendelete is megállapíthat.

107. § (1) Másnak életét, testi épségét vagy vagyonát közvetlenül fenyegető és más módon el nem hárítható veszély (szükséghelyzet) esetében a tulajdonos köteles tűrni, hogy dolgát a szükséghelyzet megszüntetése végett a szükséges mértékben igénybe vegyék, felhasználják, illetőleg abban kárt okozzanak. Más vagyonát fenyegető szükséghelyzet esetében ez a kötelezettség a tulajdonost csak akkor terheli, ha a fenyegető kár előreláthatóan jelentős mértékben meghaladja azt a kárt, amely a tulajdonost a behatás következtében érheti.

(2) A tulajdonos a szükséghelyzetbe került személytől kártalanítást, attól pedig, aki a szükséghelyzet megszüntetése során indokolatlanul nagy kárt okozott, kártérítést követelhet.

(3) Ha több személy életét vagy vagyonát fenyegető veszélyt egyes veszélyeztetett tárgyak feláldozásával hárítanak el, az ebből eredő kárt, amennyiben e tárgyak feláldozása szükséges volt, veszélyeztetett érdekeik arányában valamennyien viselik; ezt a szabályt kell alkalmazni a veszély elhárítására fordított szükséges költség megosztására is.

108. § (1) Az ingatlan tulajdonosa tűrni köteles, hogy az erre külön jogszabályban feljogosított szervek – a szakfeladataik ellátásához szükséges mértékben – az ingatlant időlegesen használják, arra használati jogot szerezzenek, vagy a tulajdonjogát egyébként korlátozzák.

Ebben az esetben az ingatlan tulajdonosát az akadályoztatás (korlátozás) mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg.

(2) Ha a használat vagy egyéb korlátozás az ingatlan rendeltetésszerű használatát megszünteti vagy jelentős mértékben akadályozza, a tulajdonos az ingatlan megvásárlását, illetőleg kisajátítását kérheti.

(3) A tulajdonjog gyakorlásával kapcsolatos termelési, építésügyi, egészségügyi, vízügyi és egyéb előírásokat külön jogszabályok tartalmazzák.

109. § (1) Ha a tulajdonos jóhiszeműen földjének határain túl építkezett, a szomszéd – választása szerint – követelheti, hogy a túlépítő

a) a beépített rész használatáért és a beépítéssel okozott értékcsökkenésért adjon kártalanítást,

b) a beépített részt vásárolja meg, ha a föld megosztható, vagy

c) az egész földet vásárolja meg.

(2) A szomszéd az egész földjének megvásárlását akkor követelheti a túlépítőtől, ha

a) a föld fennmaradó része a túlépítés következtében használhatatlanná válik,

b) a földdel kapcsolatos valamely jog vagy foglalkozás gyakorlása a túlépítés következtében lehetetlenné vagy számottevően költségesebbé válik.

110. § (1) Ha a túlépítő rosszhiszemű volt, vagy ha a szomszéd a túlépítés ellen olyan időben tiltakozott, amikor a túlépítőnek az eredeti állapot helyreállítása még nem okozott volna aránytalan károsodást, a szomszéd a 109. § (1) bekezdésében meghatározottakon kívül – választása szerint – követelheti, hogy a túlépítő

a) saját földjét és az épületet a gazdagodás megtérítése ellenében bocsássa tulajdonába, vagy

b) az épületet bontsa le.

(2) A szomszéd az épület lebontását akkor követelheti, ha ez az okszerű gazdálkodás követelményeivel nem ellenkezik. A lebontás és az eredeti állapot helyreállításának költségei a túlépítőt terhelik; megilleti azonban a beépített anyag elvitelének a joga.

111. § (1) A bíróság a túlépítés következményeit a szomszéd választásától eltérően is megállapíthatja; nem alkalmazhat azonban olyan megoldást, amely ellen mindkét fél tiltakozik.

(2)

É1. 79. § A túlépítésre, a beépítésre, valamint a ráépítésre vonatkozó rendelkezéseket csak akkor lehet alkalmazni, ha az építkezés a Ptk. hatálybalépése után történt.

A rendelkezési jog

112. § (1) A tulajdonost megilleti az a jog, hogy a dolog birtokát, használatát vagy hasznai szedésének jogát másnak átengedje, a dolgot biztosítékul adja vagy más módon megterhelje, továbbá hogy a tulajdonjogát másra átruházza vagy azzal felhagyjon.

(2) Az ingatlan tulajdonjogával felhagyni nem lehet.

113. § Ha az épület tulajdonjoga a földtulajdonost illeti meg, az épület tulajdonjogát csak a föld tulajdonjogával együtt lehet átruházni és megterhelni.

114. § (1) Ha jogszabály vagy bírósági határozat a rendelkezés jogát kizárja vagy korlátozza, az e tilalommal, illetőleg korlátozással ellentétes rendelkezés semmis.

(2) Az elidegenítés és terhelés jogát szerződéssel csak a tulajdonjog átruházása alkalmával lehet korlátozni vagy kizárni és csak abból a célból, hogy a tilalom az átruházónak vagy más személynek a dologra vonatkozó jogát biztosítsa. Ingatlan esetében az ingatlan-nyilvántartásban azt a jogot is fel kell tüntetni, amelynek biztosítására a tilalom szolgál.

(3) A szerződéssel kikötött elidegenítési és terhelési tilalomba ütköző rendelkezés semmis, feltéve hogy

a) a tilalmat az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték,

b) a rendelkezésre jogot alapító személy egyébként rosszhiszemű volt, vagy

c) a rendelkezés ellenérték nélkül történt.

A tulajdonjog védelme

115. § (1) A tulajdonjogi igények nem évülnek el.

(2) A tulajdonos a birtokvédelem szabályai szerint önhatalommal is kizárhat vagy elháríthat minden olyan jogellenes beavatkozást, vagy behatást, amely tulajdonjogának gyakorlását akadályozza, korlátozza vagy lehetetlenné teszi.

(3) A tulajdonos követelheti a jogellenes beavatkozás vagy behatás megszüntetését, ha pedig a dolog a birtokából kikerült, követelheti a visszaadását.

116. § (1) Ha az ingatlantulajdonos a tulajdonjogot ingatlan-nyilvántartáson kívül szerezte,

(2) Az ingatlan-nyilvántartás – ha jogszabály kivételt nem tesz – a tulajdonjog és más jogosultságok fennállását hitelesen tanúsítja.

(3) Az ingatlan-nyilvántartás részletes szabályait külön jogszabály tartalmazza.

XI. fejezet

A tulajdonjog megszerzése

Tulajdonszerzés átruházással

117. § (1) Átruházással – ha a törvény kivételt nem tesz – csak a dolog tulajdonosától lehet a tulajdonjogot megszerezni.

(2) A tulajdonjog megszerzéséhez az átruházásra irányuló szerződésen vagy más jogcímen felül a dolog átadása is szükséges. Az átadás a dolog tényleges birtokba adásával vagy más olyan módon mehet végbe, amely kétségtelenné teszi, hogy a dolog az átruházó hatalmából a tulajdonjog megszerzőjének hatalmába került.

(3) Ingatlan tulajdonjogának az átruházásához az erre irányuló szerződésen vagy más jogcímen felül a tulajdonosváltásnak az ingatlan -nyilvántartásba való bejegyzése is szükséges.

(4) Többszöri eladás esetén az a vevő követelheti a tulajdonjognak az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzését, aki elsőnek jóhiszeműen birtokba lépett, ha pedig ilyen nincs, a korábbi vevő, kivéve ha a későbbi vevő tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték. Ezt a rendelkezést kell alkalmazni többszöri ajándékozás esetén is.

118. § (1) Kereskedelmi forgalomban eladott dologon a jóhiszemű vevő akkor is tulajdonjogot szerez, ha a kereskedő nem volt tulajdonos.

(2) Kereskedelmi forgalmon kívül is tulajdonjogot szerez az, aki a dologt jóhiszeműen és ellenszolgáltatás fejében olyan személytől szerzi meg, akire azt a tulajdonos bízta. A tulajdonos azonban a dologt az első szerzéstől számított egy éven belül az ellenszolgáltatás megtérítése fejében visszaválthatja. A felek jogviszonyára egyébként a jogalap nélküli jóhiszemű birtoklás szabályai irányadók.

□

119. § Akire pénzt vagy bemutatóra szóló értékpapírt ruháznak át, tulajdonossá lesz akkor is, ha az átruházó nem volt tulajdonos.

Tulajdonszerzés hatósági határozattal és árverés útján

120. § (1) Aki a dologt hatósági határozat vagy árverés útján jóhiszeműen szerzi meg, tulajdonossá válik, tekintet nélkül arra, hogy korábban ki volt a tulajdonos. Ez a rendelkezés ingatlan árverése esetére nem vonatkozik.

(2) Ha az állam bírósági vagy más hatósági határozattal kártalanítás nélkül szerez tulajdont, a tulajdon értékének erejéig felel a volt tulajdonosnak a tulajdonszerzéskor jogszabály, bírósági és más hatósági határozat vagy visszterhes szerződés alapján jóhiszemű személlyel szemben fennálló kötelezettségéért. Az állam felelőssége azonban csak akkor áll fenn, ha a volt tulajdonosnak egyéb lefoglalható vagyontárgyára vezetett végrehajtás eredménytelen volt.

(3) Az állam tulajdonszerzése nem érinti az ingatlan-nyilvántartásba jóhiszemű harmadik személy javára bejegyzett jogokat.

Az elbirtoklás

121. § (1) Elbirtoklás útján megszerzi a dolog tulajdonjogát, aki a dologt sajátjaként tíz éven át szakadatlanul birtokolja.

(2) Aki bűncselekménnyel vagy egyéb erőszakos vagy alattomos úton jutott a dolog birtokához, elbirtoklás útján nem szerez tulajdonjogot.

(3)

(4) Az ingatlan tulajdonjogát elbirtoklás útján akkor sem lehet megszerezni, ha az elbirtoklás feltételei csak a föld egy részére vonatkozólag állnak fenn, és a föld nem osztható meg.

(5) Ha az elbirtokló a tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba nem jegyezteti be, a tulajdonszerzésre nem hivatkozhat azzal szemben, aki az ingatlanon az ingatlan-nyilvántartásban bízva ellenérték fejében jogot szerzett.

122. § Az új birtokos saját elbirtoklásának idejéhez hozzászámíthatja azt az időt, amely elődjének birtoklása idején már elbirtoklási időnek minősült.

123. § Ha a tulajdonos menthető okból nincs abban a helyzetben, hogy tulajdonosi jogait gyakorolhassa, az akadály megszűnésétől számított egy évig az elbirtoklás akkor sem következik be, ha egyébként az elbirtoklási idő már eltelt, vagy abból egy évnél kevesebb volna hátra.

124. § (1) Az elbirtoklás megszakad, ha

a) a tulajdonos a birtokost a dolog kiadására írásban felszólítja vagy eziránt bírósághoz fordul,

b) a tulajdonos a dologgal rendelkezik (112. §),

c) a birtokos a birtokot akaratán kívül elveszti, és azt egy éven belül nem szerzi vissza, illetőleg egy éven belül nem kéri a bíróságnál, hogy a dolog újabb birtokosa a dolgot adja vissza.

(2) Ha az elbirtoklás megszakad, a birtoklásnak addig eltelt ideje nem vehető figyelembe, és az elbirtoklás a megszakadást okozó körülmény elmúltával újból kezdődik.

É1. 80. § A Ptk. hatálybalépésekor folyamatban levő elbirtoklás esetében a jogszerzéshez további tíz év szükséges, kivéve ha az elbirtoklási időből ennél kevesebb van hátra. Az elbirtoklásnak a Ptk. hatálybalépését megelőzően bekövetkezett nyugvására és megszakadására a korábbi jogot kell alkalmazni.

A termékek, a termények és a szaporulat elsajátítása

125. § (1) Akinek a más dologán olyan joga van, amely őt a termékek, a termények vagy a szaporulat tulajdonbavételére jogosítja – ha ezek tulajdonjogát korábban nem szerezte meg –, az elválással tulajdonjogot szerez. Ha a jogosultnak nincs birtokában az a dolog, amelyből a termék, a termény vagy a szaporulat származik, a birtokbavétellel válik tulajdonossá.

(2) Ha valakinek az a joga, amely őt a termékek, a termények vagy a szaporulat tulajdonbavételére jogosítja, megszűnik, mielőtt ezeken tulajdonjogot szerzett volna, követelheti, hogy a tulajdonos a termékeket, a terményeket, illetőleg a szaporulatot munkája arányában és máshonnan meg nem térülő költségei erejéig elsősorban természetben szolgáltatassa ki.

(3) A jóhiszemű birtokos addig az időpontig, amíg rosszhiszeművé nem válik, vagy a dolgot tőle a bíróság vagy a községi (városi, fővárosi kerületi) jegyző előtt vissza nem követelik, az elválással tulajdonjogot szerez a dolog termékein, terményein és szaporulatain.

A növedék

126. § A föld tulajdonosa megszerzi mindazoknak a dolgoknak a tulajdonjogát, amelyek utóbb váltak a föld alkotórészévé (növedék). Ezt a szabályt a termékre, a terményre és a szaporulatra nem lehet alkalmazni, ha az valamely jogviszony alapján mást illet.

A gazdátlan javak elsajátítása

127. § Ha a dolognak nincs tulajdonosa, azon birtokbavétellel bárki tulajdonjogot szerezhet.

É1. 22. § Ha a tulajdonos a kirepült méhraját két napon belül nem fogja be, azon birtokbavétellel bárki tulajdonjogot szerezhet.

A vadak, a halak tulajdonjogának megszerzése

128. § (1) A vadak, továbbá a folyóvizekben és a természetes tavakban élő halak, valamint más hasznos víziállatok az állam tulajdonában vannak.

(2) A vadászterületen elejtett, elfogott, illetőleg elhullott vad a vadászatra jogosult tulajdonába kerül.

(3) A halászatra jogosult által kifogott hal és más hasznos víziállat tulajdonjogát a halászatra jogosult szerzi meg; a nem jogosult által kifogott hal, valamint más hasznos víziállat a halászatra jogosult tulajdonába kerül.

É1. 23. § A földművelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg, hogy az egyes vizeken, vízszakaszokon milyen állatokat kell hasznos víziállatnak tekinteni.

A találás

129. § (1) Ha valaki feltehetően más tulajdonában lévő dolgot talál, és annak tulajdonjogára igényt tart, megszerzi a tulajdonjogot, ha

a) mindent megtett, amit a jogszabály annak érdekében ír elő, hogy a dolgot a tulajdonosa visszakaphassa és

b) a tulajdonos a találástól számított egy éven belül a dologért nem jelentkezett.

(2) Nem szerez tulajdonjogot a találó, ha a dolgot a közönség számára nyitva álló hivatali, vállalati vagy más épületben vagy helyiségben, továbbá közforgalmú közlekedési és szállítási vállalat szállítóeszközén találta. Ilyen esetben a dolgot a hivatal vagy a vállalat három hónapi őrizet után értékesítheti; a tulajdonos a találást követő egy éven belül követelheti a dolog, illetve a vételár kiadását.

130. § Ha a talált dolog nagyobb értékű, és annak tulajdonjogát a találó nem szerzi meg, a találó méltányos összegű találódíjra jogosult, feltéve, hogy megtett mindent, amit a jogszabályok előírnak avégből, hogy a tulajdonos a dolgot visszakaphassa.

131. § Ha a talált dolog tulajdonosa az egyévi határidőn belül nem jelentkezik, és a dologon a találó sem szerez tulajdonjogot, a tulajdonjog, illetőleg a dolog értékesítéséből befolyt vételár az államot illeti.

132. § (1) Ha valaki olyan értékes dolgot talált, amelyet ismeretlen személyek elrejtettek, vagy amelynek tulajdonjoga egyébként is feledésbe ment, köteles azt az államnak felajánlani.

(2) Ha az állam a dologra nem tart igényt, az a találó tulajdonába megy át; ellenkező esetben a találó a dolog értékéhez mérten megfelelő díjra jogosult.

(3) Ha az (1) bekezdésben megjelölt talált tárgy muzeális vagy műemléki értékű, annak tulajdonjoga az államot illeti meg. Az ilyen tárgyak találásához kapcsolódó eljárás szabályait, valamint a találónak járó díj mértékét külön jogszabály állapítja meg.

A feldolgozás és az egyesítés

133. § (1) Aki idegen dolog feldolgozásával vagy átalakításával a maga számára jóhiszeműen új dolgot állít elő, a dolog tulajdonosának választása szerint köteles a dolog értékét megtéríteni, vagy munkája értékének megtérítése ellenében az új dolog tulajdonjogát átengedni.

(2) Ha a munka értéke a feldolgozott vagy átalakított dolog értékét lényegesen meghaladja, a dolog tulajdonosát választási jog nem illeti, csupán a dolog értékének megtérítését követelheti.

(3) Ha a feldolgozó vagy átalakító rosszhiszemű volt, a választás joga minden esetben az anyag tulajdonosát illeti; ha az anyag tulajdonosa az új dolog tulajdonjogát választja, csak gazdagodását köteles megtéríteni.

134. § (1) Ha több személy dolgai úgy egyesülnek vagy vegyülnek, hogy azokat csak aránytalan károsodás vagy aránytalan költsékezés árán vagy egyáltalán nem lehet szétválasztani, közös tulajdon keletkezik. Ha a tulajdonosok bármelyike a közös tulajdont nem kívánja, az, akinek

dolga az egyesülés előtt nagyobb értékű volt, választhat, hogy a dolgot a többi tulajdonos kártalanítása ellenében tulajdonába veszi vagy kártalanítás ellenében azoknak átengedi.

(2) A választási jog nem illeti meg azt, aki az egyesülést vagy vegyülést rosszhiszeműen maga idézte elő. Ilyen esetben a rosszhiszemű volt tulajdonos csak a gazdagodás megtérítését követelheti.

135. § (1)

(2) Ha az átalakított, feldolgozott, egyesült vagy összevegyült dolog tulajdonjogára egyik fél sem tart igényt, azt értékesíteni kell, és a vételárat a jogosultak között megfelelő arányban fel kell osztani.

(3) Ilyen esetben azt a felet, aki csak gazdagodása mértékéig igényelhet megtérítést, a vételárból legfeljebb a teljes kártalanításra jogosultak kielégítése után fennmaradó összeg illeti meg.

136. § (1) Ha valaki idegen anyaggal saját földjére vagy a használatában álló földre épít, beépítéssel megszerzi az anyag tulajdonjogát, de az anyag értékét köteles megtéríteni.

(2)

137. § (1) Ha valaki anélkül, hogy erre jogosult lenne, idegen földre épít, az épület tulajdonjogát a földtulajdonos szerzi meg, köteles azonban gazdagodását a ráépítőnek megfizetni. A bíróság a földtulajdonos kérelmére a ráépítőt kötelezheti a földnek, illetőleg – ha a föld megosztható – a föld megfelelő részének a megvásárlására.

(2) A ráépítő szerzi meg a földnek, illetőleg a föld megfelelő részének tulajdonjogát, ha az épület értéke a földnek, illetőleg a föld megfelelő részének értékét lényegesen meghaladja. A bíróság a földtulajdonos kérelmére azt is megállapíthatja, hogy a ráépítő csak az épület tulajdonjogát szerezte meg, ebben az esetben a ráépítőt a földön használati jog illeti meg.

(3) Ha valaki a más tulajdonában levő épületet bővíti, ahhoz hozzáépít vagy azt átépíti, vagy ha az idegen földön már épület áll, a ráépítéssel – a felek eltérő megállapodása hiányában – közös tulajdon keletkezik. A ráépítő tulajdoni hányadát az egész ingatlan értékéből a ráépített részre eső érték aránya alapján kell megállapítani.

(4) A ráépítő tulajdonszerzésére vonatkozó szabályokat [(2)-(3) bekezdés] nem lehet alkalmazni, ha a ráépítő rosszhiszemű volt, vagy ha a földtulajdonos a ráépítés ellen olyan időben tiltakozott, amikor a ráépítőnek az eredeti állapot helyreállítása még nem okozott volna aránytalan károsodást.

138. § (1) Ha a ráépítő szerzi meg a földnek, illetőleg a föld megfelelő részének tulajdonjogát, köteles annak forgalmi értékét a földtulajdonosnak megtéríteni; ha pedig a ráépítő földhasználati jogot szerzett, a föld használatáért köteles ellenértéket fizetni. Ha a ráépítő nem szerzi meg az egész föld tulajdonjogát, a ráépítéssel okozott értékcsökkenésért is köteles a földtulajdonosnak kártalanítást fizetni.

(2)

(3) A ráépítésre egyébként a túlépítés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

É1. 79. § A túlépítésre, a beépítésre, valamint a ráépítésre vonatkozó rendelkezéseket csak akkor lehet alkalmazni, ha az építkezés a Ptk. hatálybalépése után történt.

XII. fejezet

A közös tulajdon

139. § (1) A tulajdonjog ugyanazon a dologon meghatározott hányadok szerint több személyt is megillet.

(2) Kétség esetén a tulajdonostársak tulajdoni hányada egyenlő.

140. § (1) A tulajdonostársak mindegyike jogosult a dolog birtoklására és használatára; e jogot azonban az egyik tulajdonostárs sem gyakorolhatja a többiek jogainak és a dologhoz fűződő törvényes érdekeinek sérelmére.

(2) A birtoklás, a használat, a hasznosítás, valamint a rendes gazdálkodás körét meg nem haladó kiadások kérdésében a tulajdonostársak – ha a törvény másként nem rendelkezik – szótöbbséggel határoznak; minden tulajdonostársnak tulajdoni hányada arányában van szavazati joga.

141. § A dolog hasznai a tulajdonostársakat tulajdoni hányaduk arányában illetik meg; ilyen arányban terhelik őket a dolog fenntartásával járó és a dologgal kapcsolatos egyéb kiadások, a közös tulajdoni viszonyból eredő kötelezettségek, és ugyanilyen arányban viselik a dologban beállott kárt is.

142. § Az állag megóvásához és fenntartásához feltétlenül szükséges munkálatokat bármelyik tulajdonostárs jogosult elvégezni; az ilyen kiadások ráeső részét mindegyik tulajdonostárs viselni köteles. Ilyen kiadások előtt azonban a tulajdonostársakat a lehetőség szerint értesíteni kell.

143. § (1) Ha a törvény szótöbbséges határozatot kíván meg, és a határozat az okszerű gazdálkodást sérti, vagy a kisebbség jogos érdekeinek lényeges sérelmével jár, a kisebbség a határozatot a bíróságnál megtámadhatja. A megtámadás a határozat végrehajtását nem gátolja, a bíróság azonban indokolt esetben a végrehajtást felfüggesztheti.

(2) Ezt a szabályt kell alkalmazni akkor is, ha a tulajdonostársak között vitás, hogy a tervezett munkálat feltétlenül szükséges-e az állag megóvásához és fenntartásához.

(3) Ha a törvény szótöbbséggel hozott határozatot kíván meg, és ilyen határozat nincs, a birtoklás, a használat vagy a hasznosítás kérdésében bármelyik tulajdonostárs kérelmére a bíróság határoz.

144. § A tulajdonostársak egyhangú határozata szükséges

a) a rendes gazdálkodás körét meghaladó kiadásokhoz,

b) az egész dolog feletti tulajdonjog átruházásához, az egész dolog hasznélvezetbe vagy használatba adásához, biztosítékul lekötéséhez vagy más módon való megterheléséhez.

145. § (1) Saját tulajdoni hányadával bármelyik tulajdonostárs rendelkezhet.

(2) A tulajdonostárs tulajdoni hányadára a többi tulajdonostársat harmadik személlyel szemben elővásárlási, előbérleti, illetőleg előhaszonbérleti jog illeti meg.

É1. 24. § Kisebb házingatlanban fennálló állami tulajdoni illetőség elidegenítése esetén a tulajdonostársat elővásárlási jog csak akkor illeti meg, ha a bérlő a külön jogszabályban biztosított elővásárlási jogával nem él.

(3) A külön jogszabályokban más személy részére biztosított elővásárlási jog megelőzi a tulajdonostárs elővásárlási jogát.

146. § A tulajdonjog védelmében bármelyik tulajdonostárs önállóan is felléphet.

A közös tulajdon megszüntetése

147. § A közös tulajdon megszüntetését bármelyik tulajdonostárs követelheti; az e jogról való lemondás semmis.

148. § (1) A közös tulajdon tárgyait elsősorban természetben kell megosztani.

(2) A közös tulajdon tárgyait vagy azok egy részét – ha ez a tulajdonostársak körülményeire tekintettel indokolt – megfelelő ellenérték fejében a bíróság egy vagy több tulajdonostárs tulajdonába adhatja. Ehhez a tulajdonjogot megszerző tulajdonostárs beleegyezése szükséges, kivéve, ha a bíróság a közös tulajdonban álló ingatlanrészt az abban lakó tulajdonostárs tulajdonába adja, és ez nem sérti a bennlakó méltányos érdekeit.

(3) Ha a közös tulajdon más módon nem szüntethető meg, illetőleg a természetbeni megosztás jelentékeny értékcsökkenéssel járna, vagy gátolná a rendeltetésszerű használatot, a közös tulajdon tárgyait értékesíteni kell, és a vételárat kell a tulajdonostársak között megfelelően felosztani. A tulajdonostársakat az elővásárlási jog harmadik személlyel szemben az értékesítés során is megilleti.

(4) A bíróság nem alkalmazhatja a közös tulajdon megszüntetésének olyan módját, amely ellen valamennyi tulajdonostárs tiltakozik.

A társasháztulajdon

149. § (1) Épületen úgy is lehet közös tulajdont létesíteni, hogy az épület meghatározott részei – elsősorban a lakások – a tulajdonostársak külön tulajdonában vannak (társasháztulajdon).

(2) A társasháztulajdon létesítéséhez a tulajdonostársak alapító okiratba foglalt megállapodása és a társasháztulajdonnak az ingatlannyilvántartásba való bejegyzése szükséges.

(3) A közös tulajdonnak társasháztulajdonná való átalakítását bármelyik tulajdonostárs kérelmére a bíróság is elrendelheti. Ebben az esetben az alapító okiratot a bíróság ítélete pótolja.

(4) A társasháztulajdonra a közös tulajdon szabályait a külön jogszabályban meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

XIII. fejezet

A használati jogok

150-154. §

A földhasználat

155. § Ha az épület tulajdonjogát az építkező szerzi meg [97. § (2) bek., 137. § (2) bek.], az épület tulajdonosát az épület fennállásáig a földre (földrészletre) használati jog illeti meg.

É2. 11. § Az épület tulajdonjogára vonatkozó rendelkezéseket a törvény hatálybalépésekor már meglévő épületek tekintetében is alkalmazni kell.

156. § (1) A megállapodáson vagy bírósági határozaton alapuló földhasználati jogánál fogva az épület tulajdonosa jogosult a föld (földrészlet) használatára és hasznai szedésére, valamint köteles viselni az ennek fenntartásával járó terheket.

(2) Az épület tulajdonjogának örökléssel vagy átruházással történő megszerzése esetén az épület új tulajdonosát a földhasználati jog változatlan feltételekkel illeti meg.

A haszonélvezet és a használat

157. § (1) Haszonélvezeti jogánál fogva a jogosult a más személy tulajdonában álló dolgot birtokában tarthatja, használhatja és hasznait szedheti.

(2) A haszonélvezeti jog fennállása alatt a tulajdonos a birtoklás, a használat és a hasznok szedésének jogát csak annyiban gyakorolhatja, amennyiben a haszonélvező e jogokkal nem él.

(3) A haszonélvezeti jog a dolog tulajdonosának személyében beállott változásra tekintet nélkül fennmarad.

(4) A haszonélvezeti jog korlátozott időre és legfeljebb a jogosult élete végéig állhat fenn.

158. § (1) Szerződés alapján haszonélvezet azzal keletkezik, hogy a dolgot átadják, az ingatlanra vonatkozó haszonélvezeti jogot pedig az ingatlannyilvántartásba bejegyzik.

(2) Ha az ingatlanon jogszabálynál bírósági vagy hatósági rendelkezésnél fogva keletkezik haszonélvezet, a haszonélvezeti jogot az ingatlannyilvántartásba be kell jegyezni; ha ez elmarad, a haszonélvezet a dolognak csak rosszhiszemű vagy olyan megszerzőjével szemben érvényesíthető, aki a dologért ellenszolgáltatást nem adott.

159. § (1) A haszonélvező jogának gyakorlásában a rendes gazdálkodás szabályai szerint köteles eljárni. Viseli a dolog fenntartásával járó terheket a rendkívüli javítások és helyreállítások kivételével; terhelik azok a kötelezettségek, amelyek a dolog használatával kapcsolatosak, és köteles viselni a dologhoz fűződő közterheket.

(2) A haszonélvező a haszonélvezeti jogot nem ruházhatja át, de annak gyakorlását átengedheti. Ellenérték fejében a haszonélvezeti jog gyakorlását csak akkor lehet átengedni, ha a tulajdonos – azonos feltételek mellett – a dolog használatára nem tart igényt.

(3) A haszonélvező köteles a tulajdonost a dolgot fenyegető veszélyről és a beállott kárról értesíteni – ideértve azt az esetet is, ha őt harmadik személy a haszonélvezet gyakorlásában akadályozza –, köteles továbbá tűrni, hogy a tulajdonos a veszély elhárítására, illetőleg a kár következményeinek megszüntetésére a szükséges intézkedéseket megtegye.

(4) A haszonélvezet megszűntével a haszonélvező köteles a dolgot visszaadni. A haszonélvező felelős a dologban bekövetkezett károkért, kivéve, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A rendeltetésszerű használatból járó értékcsökkenést a haszonélvező nem köteles megtéríteni.

160. § A haszonélvező a haszonélvezet keletkezésekor meglévő elhasználható dolgokkal, gazdasági felszereléssel és állatállománnyal a rendes gazdálkodás által indokolt mértékben rendelkezhet: a haszonélvezet megszűnésekor azonban köteles ezeket pótolni, ha pedig ez nem lehetséges, értéküket megtéríteni.

161. § (1) A tulajdonos jogosult a haszonélvezet gyakorlását ellenőrizni.

(2) Ha a haszonélvező a dolgot rendeltetésének meg nem felelő módon használja, rongálja, vagy a dolognak a haszonélvezet megszűntével való visszaadását egyébként veszélyezteti, és a tulajdonos tiltakozása nem vezetett eredményre, a tulajdonos biztosítékot követelhet.

(3) Ha a haszonélvező nem ad biztosítékot, a bíróság a tulajdonos kérelmére a haszonélvezeti jog gyakorlását biztosíték adásáig felfüggesztheti.

(4) A tulajdonost ezek a jogok azzal szemben is megilletik, akinek a hasznélvező a hasznélvezet gyakorlását átengedte.

162. § (1) A hasznélvező a rendkívüli javítási vagy helyreállítási munkálatokat elvégeztetheti, ha felszólítására a tulajdonos azokat nem végzi el.

(2) A hasznélvezet megszűntekor a hasznélvező követelheti a tulajdonostól a szükséges költségek megtérítését, levonva azokból az időközi értékcsökkenésnek megfelelő összeget. Ha a tulajdonos gazdagodása az így megállapított összeget meghaladja, a különbözetet is köteles megtéríteni.

163. § (1) Ha a dolog egészben vagy jelentős részben elpusztul, a tulajdonos nem köteles azt helyreállítani.

(2) Ha a tulajdonos a dolgot helyreállítja, a hasznélvezeti jog feléled, de a tulajdonos kérheti a helyreállításra fordított összeghez mért korlátozását.

(3) Ha a tulajdonos a dolgot nem állítja helyre, a hasznélvezet megszűnik; ha azonban a hasznélvezet tárgya helyébe más dolog lép, a hasznélvezet erre terjed ki. Ha a dolog helyébe pénzösszeg lépett, a hasznélvező az összegnek a dolog helyreállítására vagy pótlására fordítását is követelheti.

164. § (1) A kamatozó követelés vagy más hasznot hajtó jog hasznélvezetére a dolgok hasznélvezetének szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(2) Hasznélvezettel terhelt jogot a hasznélvezetre kiterjedő hatállyal csak a hasznélvező hozzájárulásával lehet szerződéssel megszüntetni vagy a hasznélvező hátrányára megváltoztatni.

165.§(1)A használat jogánál fogva a jogosult a dolgot a saját, valamint együttélő családtagjai szükségleteit meg nem haladó mértékben használhatja és hasznait szedheti. A használat jogának gyakorlása másnak nem engedhető át.

(2)Egyebekben a használat jogára a hasznélvezet szabályait kell alkalmazni.

A telki szolgalom

166.§(1)Telki szolgalom alapján valamely ingatlan mindenkori birtokosa más ingatlanát meghatározott terjedelemben használhatja, vagy követelheti, hogy a szolgálommal terhelt ingatlan birtokosa a jogosultságából egyébként folyó valamely magatartástól tartózkodjék.

(2)Telki szolgálmat átjárás, vízellátás és vízelvezetés, pince létesítése, vezetékoszlopok elhelyezése, épület megtámasztása céljára vagy a jogosult számára előnyös más hasonló célra lehet alapítani.

167.§Ha valamely föld nincs összekötve megfelelő közúttal, a szomszédok kötelesek tûrni, hogy a jogosult földjeiken átjárjon.

168.§(1)A telki szolgalom létesítésére az ingatlan hasznélvezetének alapítására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(2)Elbirtoklással szerzi meg a telki szolgálmat az ingatlan birtokosa, ha a másik ingatlan használata ellen annak birtokosa tíz éven át nem tiltakozott. Szívességből vagy visszavonásig engedett jog gyakorlása nem vezet elbirtoklásra.

(3)A telki szolgalom önállóan forgalom tárgya nem lehet.

169.§(1)A telki szolgálat gyakorlása során a szolgálommal terhelt ingatlan birtokosának érdekeit kímélve kell eljárni.

(2)Ha a telki szolgálat gyakorlása valamely berendezés vagy felszerelés használatával jár, a fenntartás költségei a szolgálom jogosultját és kötelezettjét – ellenkező megállapodás hiányában – olyan arányban terhelik, amilyen arányban a berendezést vagy felszerelést használják.

170.§(1)A bíróság a telki szolgálmat megszüntetheti vagy gyakorlását felfüggesztheti, ha az a jogosult ingatlanának rendeltetésszerű használatához nem szükséges.

(2)A szolgálom megszűnik, ha a jogosult azt tíz éven át nem gyakorolta – bár ez módjában állt – , vagy eltúrte, hogy gyakorlásában akadályozzák.

É1.80.§ A Ptk. hatálybalépésekor folyamatban levő elbirtoklás esetében a jogszerzéshez további tíz év szükséges, kivéve ha az elbirtoklási időből ennél kevesebb van hátra. Az elbirtoklásnak a Ptk. hatálybalépését megelőzően bekövetkezett nyugvására és megszakadására a korábbi jogot kell alkalmazni.

Használati jog alapítása

171.§(1) Ingatlanra közérdekből a külön jogszabályban feljogosított szervek javára – államigazgatási szerv határozatával – szolgálmat vagy más használati jogot lehet alapítani. A használati jog alapításáért kártalanítás jár.

(2)A használati jog alapításának eseteit, továbbá a kártalanítás szabályait külön jogszabály állapítja meg.

II. cím

A KÖZTULAJDONRA VONATKOZÓ KÜLÖN SZABÁLYOK

XIV. fejezet

Az állami tulajdonjog

Az állami tulajdon tárgyai

172.§ Ha a törvény eltérően nem rendelkezik, kizárólag az állam tulajdonában vannak

a) a föld méhének kincsei,

b) a felszín alatti vizek, a felszín alatti vizek természetes víztartó képződményei, a folyóvizek és természetes tavak, valamint ezek medre,

c) a folyóvíz elhagyott medre és a folyóvízben újonnan keletkezett sziget,

d) az országos közutak, vasutak, víziutak és az országos közforgalmú kikötők, a nemzetközi közforgalmú repülőtér, továbbá az ország területe feletti légtér,

e) a távközlésre felhasználható frekvenciák,

f)–g)

173.§(1) Forgalomképtelenek

a) a kizárólag állami tulajdonban álló dolgok,

b) törvényben meghatározott más dolgok.

(2) A forgalomképtelen dolgok elidegenítése semmis.

Gazdálkodás az állami tulajdonnal

174.§ A kizárólag állami tulajdonban álló dolog birtokát, használatát, hasznai szedésének jogát az állam – törvényben szabályozott módon – másnak átengedheti.

175.§ Az állam az egyes vagyontárgyait másra bízhatja, ebben az esetben – a jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően – ez utóbbi gyakorolja a tulajdonost a polgári jogi kapcsolatokban megillető jogokat, és teljesíti a tulajdonos ilyen kötelezettségeit.

176.§

A kisajátítás

177.§ (1) Ingatlant kivételesen, közérdekből – törvényben megállapított esetekben, módon és célokra – lehet kisajátítani. A kisajátított ingatlanért teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás jár.

(2) A kisajátítás részletes szabályairól külön törvény rendelkezik.

178.§

Az állami tulajdon védelme

179–180.§

181.§(1) Aki az állami tulajdon védelmére vagy széles körben fenyegető veszély elhárítására irányuló célszerű tevékenysége folytán károsodik, kártalanításra tarthat igényt, kivéve, ha ez a tevékenység munkaköréből folyó közvetlen kötelessége volt. Ha e tevékenysége során életét veszti, mindazokról gondoskodni kell, akiket eltartott, illetőleg akiknek eltartására törvénynél fogva köteles lett volna, feltéve, hogy a tartásra rászorulnak.

(2) Ezek az igények függetlenek attól, hogy a károsodás üzemi balesetnek minősül-e, vagy hogy a károsult károsodásának elhárítása érdekében úgy járt-e el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

(3) Kártalanításra az állami tulajdon kezelője, ha pedig a károsodás széles körben fenyegető veszély elhárításával kapcsolatban állt elő, az állam köteles.

XV. fejezet

182–186.§

III. Cím

A BIRTOK

XVI. fejezet

A birtok és a birtokvédelem

A birtok

187. § (1) A birtokot megszerzi, aki a dolgot magához veszi, vagy akinek az más módon hatalmába kerül (birtokos).

(2) Birtokos az is, akitől a dolog időlegesen más személy hatalmába került, valamint az, akinek a földjén használati jog áll fenn.

A birtokvédelem

188. § (1) Ha a birtokost birtokától jogalap nélkül megfosztják, vagy birtoklásában zavarják (tilos önhatalom), birtokvédelem illeti meg.

(2) A birtokost a birtokvédelem mindenkiel szemben megilleti, annak a kivételével, akitől a birtokot tilos önhatalommal szerezte meg.

(3) A birtokos jogcíme szerint részesül birtokvédelemben azzal szemben is, akitől a birtokát származtatja, illetőleg akinek a birtokát időlegesen átengedte.

189. § (1) Közös birtok esetén a birtokvédelem mindegyik birtokost önállóan megilleti, és követelheti a dolognak közös birtokba bocsátását.

(2) A közös birtokosok – egymás közötti viszonyuk alapján – egymással szemben is jogosultak birtokvédelemre.

190. § (1) A birtokos a birtoka ellen irányuló támadást –a birtok megvédéséhez szükséges mértékben – önhatalommal is elháríthatja.

(2) Az elveszett birtok visszaszerzése érdekében önhatalmúlag csak akkor lehet fellépni, ha más birtokvédelmi eszközök igénybevételevel járó idővesztés a birtokvédelmet meghiúsítaná.

191. § (1) Akit birtokától megfosztanak vagy birtoklásában zavarják, a jegyzőtől egy éven belül kérheti az eredeti birtokállapot helyreállítását vagy a zavarás megszüntetését.

(2)

(3) A jegyző az eredeti birtokállapotot helyreállítja, és a birtoksértőt e magatartásától eltiltja, kivéve ha nyilvánvaló, hogy az, aki birtokvédelemért folyamodott, nem jogosult a birtoklásra, illetőleg birtoklásának megzavarását tűrni volt köteles. Határozatot hozhat továbbá a jegyző a hasznok, károk és költségek kérdésében is.

(4) A jegyző határozata ellen államigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs; a birtoklás kérdésében hozott határozatot három napon belül végre kell hajtani.

192. § (1) Az a fél, aki a jegyző határozatát sérelmesnek tartja, a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül a bíróságtól kérheti a határozat megváltoztatását.

(2) A birtokos az eredeti birtokállapot helyreállítását vagy a zavarás megszüntetését egy év eltelte után közvetlenül a bíróságtól kérheti. A birtokos közvetlenül a bírósághoz fordulhat akkor is, ha az ügyben a birtokláshoz való jogosultság is vitás.

(3) A bíróság a birtokperben a birtokláshoz való jogosultság alapján dönt; a békés birtoklásban megzavart fél jogosultságát vélelmezni kell.

É1. 26. § (1) A birtokvita eldöntésére a községi, városi, fővárosi kerületi jegyző (a továbbiakban: jegyző) illetékes.

(2) A jegyzőnek a birtoklás kérdésében hozott határozatát annak meghozatalától számított legkésőbb három napon belül végre kell hajtani akkor is, ha az érdekelt fél keresetet indított. A határozat végrehajtásáról a jegyző gondoskodik.

É1. 27. § (1) A hasznok, károk és költségek kérdésében hozott határozat végrehajtása a birtokában eljáró jegyző székhelye szerint illetékes helyi bíróság, városi fővárosi kerületi bíróság (továbbiakban: helyi bíróság) hatáskörébe tartozik.

(2) A hasznok, károk és költségek kérdésében hozott határozat alapján végrehajtásnak nincs helye akkor, ha az érdekelt fél akár ebben a kérdésben, akár a birtoklás kérdésében keresetet indított.

(3) A bíróság a hasznok, károk és költségek kérdésében akkor is határoz, ha az érdekelt fél csak a birtoklás kérdésében indított keresetet.

(4) A bíróság elrendelheti a birtoklás kérdésében hozott határozat végrehajtásának felfüggesztését, ha a rendelkezésre álló adatok alapján a határozat megváltoztatása várható.

É1. 28. § (1) A jegyző határozatát meghozatala után haladéktalanul írásban közölni kell.

(2) A határozatot sérelmesnek tartó fél az ellenérdekű fél ellen a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül indíthat keresetet. A határidő elmulasztása esetén igazolásnak van helye; az igazolás felől a bíróság dönt.

(3) A keresetlevelet akár a jegyzőnél, akár e szerv székhelye szerint illetékes helyi bíróságnál be lehet nyújtani. A jegyző a keresetlevelet az ügyre vonatkozó iratokkal együtt három napon belül köteles a helyi bírósághoz áttenni.

(4) Ha a keresetlevelet a helyi bíróságnál nyújtották be, a helyi bíróság az államigazgatási iratok beszerzése iránt intézkedik.

É1. 29. § Amennyiben a [Ptk. vagy ez a törvényerejű rendelet eltérően nem rendelkezik, a jegyző előtti eljárásra az államigazgatási eljárásról szóló 1981. évi I. törvény](#), a bíróság előtti eljárásra pedig a polgári perrendtartás rendelkezéseit kell alkalmazni.

Birtoklás jogalap nélkül

193. § (1) Aki jogalap nélkül van a dolog birtokában, köteles a dolgot a birtoklásra jogosultnak kiadni.

(2) A birtokos a dolog kiadását megtagadhatja, amíg a birtoklással kapcsolatosan öt megillető igényeket ki nem elégítik; jogállására a felelős őrzés szabályai irányadók. Nem tagadhatja meg a dolog kiadását az a birtokos, aki a dolgot bűncselekménnyel vagy egyébként erőszakos vagy alattomos úton szerezte meg.

194. § (1) A birtokos, aki a dolog kiadására köteles, követelheti a dologra fordított szükséges költségei megtérítését – a dolog fenntartásával rendszerint együttjáró kisebb kiadások kivételével –, továbbá elviheti az általa létesített berendezési és felszerelési tárgyakat.

(2) A birtokos jóhiszemősége esetén a hasznokkal nem fedezett hasznos költségei megtérítését is követelheti, rosszhiszemősége esetén pedig a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint követelhet megtérítést.

(3) Az elvitel jogát csak az állag sérelme nélkül lehet gyakorolni.

195. § (1) A birtokos köteles a jogosultnak kiadni a dolog meglevő hasznait, kivéve ha ellenszolgáltatás fejében jutott birtokához és jóhiszemű volt.

(2) A jóhiszemű birtokos az addig terjedő időre, amíg a birtokot tőle a jegyző, illetőleg a bíróság előtt vissza nem követelik, a hasznokért és a károkért nem felelős. A visszakövetelés idejétől kezdve – ha nem vált nyilvánvalóan rosszhiszeművé – felelősségére az általános szabályok, használati és a hasznok szedésére vonatkozó jogára pedig a felelős őrzés szabályai az irányadók.

(3) A rosszhiszemű birtokos köteles megfizetni azoknak a hasznoknak az értékét, amelyeket elfogyasztott vagy beszedni elmulasztott, továbbá felelős a dologban bekövetkezett mindazokért a károkért, amelyek a jogosultnál nem következtek volna be.

A felelős őrzés

196. § (1) Aki a dolgot más érdekében anélkül tartja magánál, hogy arra külön jogviszonynál fogva jogosult vagy köteles volna, a dolog őrizetéről a jogosult költségére és veszélyére mindaddig köteles gondoskodni, amíg az a dolgot át nem veszi (felelős őrzés). A felelős őrző a dolgot költségei megtérítéséig visszatarthatja.

(2) A felelős őrzés tartama alatt a felelős őrző a dolgot nem használhatja, kivéve amennyiben a használat a dolog fenntartásához szükséges. Ha a dolgot e tilalom ellenére mégis használja, a jogosulttal szemben minden olyan kárért felel, amely enélkül nem következett volna be.

(3) A felelős őrző köteles a dolog meglevő hasznait kiadni és az elfogyasztott vagy beszedni elmulasztott hasznok értékét – az őrzésből folyó igényei beszámításával – megtéríteni.

197. § (1) Ha a jogosult a dolgot megfelelő határidő alatt felszólításra nem szállítja el, és annak máshol való elhelyezése aránytalan nehézséggel vagy a költségek előlegezésével járna, a felelős őrző a dolgot értékesítheti vagy felhasználhatja.

(2) A gyorsan romló dolgot – amennyiben lehetséges – értékesíteni kell, illetőleg fel kell használni.

(3) Az értékesítésből befolyt összeg, illetőleg a felhasznált dolog ellenértéke a jogosultat illeti meg.

É1. 81. § A felelős őrzésre vonatkozó rendelkezéseket a Ptk. hatálybalépése előtt keletkezett tényállásokra csak a Ptk. hatálybalépésétől kezdve lehet alkalmazni

NEGYEDIK RÉSZ

A KÖTELMI JOG Tévedés szerződés megkötésekor a Polgári Törvénykönyvben

I. Cím

A SZERZŐDÉS

XVII. fejezet

Általános szabályok

198. § (1) A szerződésből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás követelésére.

(2) Jogszabály szerződés kötését kötelezővé teheti.

(3) Szolgáltatásra irányuló kötelezettség és jogosultság jogszabályból
□ **vagy hatósági rendelkezésből szerződéskötés nélkül is keletkezhet, ha a jogszabály vagy a törvényes jogkörében eljáró hatóság így rendelkezik, és a kötelezettet, a jogosultat és a szolgáltatást kellő pontossággal meghatározza. Ebben az esetben – jogszabály vagy hatóság eltérő rendelkezése hiányában – a szerződésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.**

KG. 4. § A külgazdasági kapcsolatok körében jogszabály szerződéskötési kötelezettséget nem állapíthat meg. Szolgáltatásra irányuló kötelezettség és jogosultság – a Ptk. Negyedik Rész II. Címében meghatározott eseteken kívül – csak szerződésből keletkezhet.

199. § Egyoldalú nyilatkozatból csak a jogszabályban megállapított esetekben keletkezik jogosultság a szolgáltatás követelésére; az egyoldalú nyilatkozatokra – ha a törvény kivételt nem tesz – a szerződésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

200. § (1) A szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg. A szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja.

KG. 5. § Ha a Ptk.-nak a szerződésekre vonatkozó rendelkezéseitől a felek egyező akarattal eltérhetnek, a felek megállapodásának kell tekinteni – eltérő rendelkezésük hiányában – valamely szerződésnek nemzetközi megállapodásban, vagy szabályzatban meghatározott feltételeit is.

(2) Semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. Semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik.

201. § (1) A szerződéssel kikötött szolgáltatásért – ha a szerződésből vagy a körülményekből kifejezetten más nem következik – ellenszolgáltatás jár.

(2) Ha a szolgáltatás és ellenszolgáltatás között anélkül, hogy az egyik felet az ajándékozás szándéka vezetné, a szerződés megkötésének időpontjában feltűnően nagy az értékkülönbség, a sérelmet szenvedő fél a szerződést megtámadhatja.

KG. 6. § A külgazdasági kapcsolatok körében a Ptk. 201. § (2) bekezdésében foglaltak nem alkalmazhatók.

202. § Ha a szerződő fél a szerződés megkötésekor a másik fél helyzetének kihasználásával feltűnően aránytalan előnyt kötött ki, a szerződés semmis (uzsorás szerződés).

203. § (1) Az a szerződés, amellyel harmadik személy igényének kielégítése alapját részben vagy egészben elvonták, e harmadik személy irányában hatálytalan, ha a másik fél rosszhiszemű volt, vagy reá nézve a szerződésből ingyenes előny származott.

(2) Ha valaki hozzátartozójával köt ilyen szerződést, a rosszhiszeműséget, illetőleg az ingyenességet vélelmezni kell.

(3) Az a fél, aki a szerződésből származó ingyenes előnytől fel nem róható módon elesett, a harmadik személy irányában nem felel.

204. § (1) Bírósági úton nem lehet érvényesíteni

a) a játékból vagy fogadásból eredő követeléseket, kivéve ha a játékot vagy fogadást állami engedély alapján bonyolítják le;

b) a kifejezetten játék vagy fogadás céljára ígért vagy adott kölcsönből eredő követeléseket;

c) azokat a követeléseket, amelyeknek állami szerv útján való érvényesítését jogszabály kizárja.

(2) A bírósági úton nem érvényesíthető követelés biztosítására kötött szerződés semmis, az önkéntes teljesítést azonban nem lehet visszakövetelni.

(3) Azt, hogy a követelés bírósági úton nem érvényesíthető, hivatalból kell figyelembe venni. Ezt a rendelkezést – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az elévült követelésekre nem lehet alkalmazni.

XVIII. fejezet

A szerződés megkötése

A szerződési akarat és kifejezése

205. § (1) A szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

(2) A szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez.

KG. 5. § Ha a Ptk.-nak a szerződésekre vonatkozó rendelkezéseitől a felek egyezõ akarral eltérhetnek, a felek megállapodásának kell tekinteni – eltérõ rendelkezésük hiányában – valamely szerződésnek nemzetközi megállapodásban, vagy szabályzatban meghatározott feltételeit is.

(3) A felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek, és figyelemmel kell lenniük egymás jogos érdekeire. A szerződéskötést megelőzően is tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről.

(4) Ha a szerződéskötési kötelezettség esetében a szerződési nyilatkozatok eltérnek egymástól, a felek kötelesek álláspontjaik egyeztetését megkísérelni.

206. § (1) A szerződéskötési kötelezettség körében, ha a felek nem állapodnak meg, a bíróság – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a szerződést létrehozhatja és tartalmát megállapíthatja. Nem hozza létre a bíróság a szerződést, ha a szerződéskötésre kötelezett fél bizonyítja, hogy a szerződés teljesítésére nem képes, vagy a szerződés teljesítése nemzetgazdasági érdeket sértene.

(2) A szerződéskötési kötelezettség körében a bíróság a szerződést nemzetgazdasági érdekből is módosíthatja, megszüntetheti, felbonthatja vagy hatályában fenntarthatja.

(3)

(4) Ha a felek megállapodása valamely nem lényeges kérdésre nem terjed ki, és a kérdést jogszabály vagy más kötelező rendelkezés sem rendezi, a bíróság a szerződést – a szerződés céljának és tartalmának figyelembevételével – a forgalmi szokások alapján kiegészítheti.

207. § (1) A szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

(2) Ha valaki jogáról lemond, vagy abból enged, nyilatkozatát nem lehet kiterjesztően értelmezni.

(3) A felek titkos fenntartása vagy rejtett indoka a szerződés érvényessége szempontjából közömbös.

(4) A színlelt szerződés semmis, ha pedig az más szerződést leplez, a szerződést a leplezett szerződés alapján kell megítélni.

Az előszerződés

208. § (1) A felek megállapodhatnak abban, hogy későbbi időpontban egymással szerződést kötnek (előszerződés). Az előszerződést a szerződésre előírt alakban kell megkötni. Az előszerződés alapján a felek kötelesek a szerződést megkötni.

(2) Jogszabály előszerződés kötését kötelezővé teheti.

(3) A szerződés megkötésének elmaradása esetén a bíróság bármelyik fél kérelmére a szerződést létrehozhatja és tartalmát megállapíthatja. A bíróság a szerződést akkor is létrehozhatja, ha az előszerződés a szerződés lényeges kérdéseiben való megállapodást nem tartalmazza, feltéve, hogy a nemzetgazdaság és a felek érdekeinek figyelembevételével, a felek tárgyalásai, korábbi szerződései és az eset összes körülményei alapján a szerződés tartalma meghatározható.

(4) A bíróság a szerződést kivételesen az előszerződésben megállapított feltételek módosításával is létrehozhatja, ha ezt nemzetgazdasági érdek vagy a felek különös méltánylást érdemlő érdeke indokolja.

(5) A szerződés megkötését bármelyik fél megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy az előszerződés létrejötte után beállott körülmény folytán a szerződés teljesítésére nem képes, illetőleg a szerződés megkötése nemzetgazdasági érdeket sértene, vagy ha e körülmény alapján a szerződés megkötése után elállásnak vagy felmondásnak lenne helye.

(6) Az előszerződésre egyébként az annak alapján megkötendő szerződésre vonatkozó szabályok megfelelően irányadók.

KG. 7. § (1) A külgazdasági kapcsolatok körében a Ptk. 208. §-ának (2)–(5) bekezdéseiben foglaltak nem alkalmazhatók.

(2) Az előszerződésnek tartalmaznia kell az annak alapján megkötendő szerződés lényeges feltételeit.

(3) A felek az előszerződésben megállapodhatnak, hogy a szerződés megkötésének megtagadása esetén bármelyik fél a bíróságtól (választottbíróságtól) kérheti a szerződés létrehozását, ha az előszerződés megfelel a (2) bekezdés előírásainak.

(4) A szerződés megkötését a fél akkor tagadhatja meg, ha bizonyítja, hogy az előszerződés létrejötte után beállott körülmény folytán a szerződés teljesítésére nem képes, vagy ha e körülmény alapján a szerződés megkötése után elállásnak vagy felmondásnak lenne helye. E körülmények igazolása esetén a szerződést a bíróság (választottbíróság) sem hozhatja létre.

Általános szerződési feltételek

209. § (1) Ha jogi személy szerződéskötéskor olyan egyoldalúan meghatározott általános szerződési feltételeket használ, amelyek részére indokolatlan egyoldalú előnyt biztosítanak, a sérelmes kikötést a külön jogszabályban meghatározott állami vagy társadalmi szerv a bíróság előtt megtámadhatja.

(2) A bíróság a megtámadás alapossága esetén a sérelmes kikötés érvénytelenségét – mindenkire kiterjedő hatállyal – megállapítja. Az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket a megtámadásig már teljesítettek.

(3) Ha az általános szerződési feltételek szerint megkötött szerződés a jogi személy részére indokolatlan egyoldalú előnyt biztosít, a szerződést a sérelmet szenvedő fél megtámadhatja.

É2. 12. § A sérelmet szenvedett fél a szerződést e címen csak akkor támadhatja meg, ha annak megkötése a törvény hatálybalépése után történt.

É2. 5. § (1) Az általános szerződési feltételek bíróság előtti megtámadására jogosult:

a) a legfőbb ügyész,

b) a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság,

c) a Szakszervezetek Országos Tanácsa a szakmai (ágazati) szakszervezetek elnöksége és a működési területükön a szakszervezetek megyei (budapesti) tanácsa,

d) a miniszterek, az országos hatáskörű szervek vezetői, valamint a fővárosi, megyei tanácsok végrehajtó bizottságai,

e) érdekképviselési feladatkörükben a szövetkezetek országos tanácsai, továbbá az állampolgárok érdekképviselését ellátó más országos szervek és egyesületek.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szervek által indított perben a Pp. XXV. fejezetének rendelkezései szerint kell eljárni.

KG. 8. § A külgazdasági kapcsolatok körében a Ptk. 209. §-ában foglaltak nem alkalmazhatók.

A tévedés, a megtévesztés, a fenyegetés

210. § (1) Aki a szerződés megkötésekor valamely lényeges körülmény tekintetében tévedésben volt, szerződési nyilatkozatát megtámadhatja, ha tévedését a másik fél okozta vagy felismerhette.

(2) Jogi kérdésben való tévedés címén a szerződési nyilatkozatot akkor lehet megtámadni, ha a tévedés lényeges volt, és munkakörében eljáró jogi szakértő a feleknek együttesen adott a jogszabályok tartalmára nézve nyilvánvalóan téves tájékoztatást.

(3) Ha a felek a szerződéskötéskor ugyanabban a téves feltevésben voltak, a szerződést bármelyikük megtámadhatja.

(4) Akit a másik fél megtévesztéssel vagy jogellenes fenyegetéssel vett rá a szerződés megkötésére, a szerződési nyilatkozatot megtámadhatja. Ezt a szabályt kell alkalmazni akkor is, ha a megtévesztés vagy fenyegetés harmadik személy részéről történt, és erről a másik fél tudott vagy tudnia kellett.

(5) Ingyenes szerződés esetében tévedés, megtévesztés vagy fenyegetés címén a szerződést akkor is meg lehet támadni, ha e körülményeket a másik fél nem ismerhette fel.

A szerződés létrejötte

211. § (1) Aki szerződés kötésére ajánlatot tesz, ajánlatához kötve marad, kivéve, ha kötöttségét az ajánlat megtételekor kizárta.

(2) Az ajánlattevő kötöttségének idejét meghatározhatja. Ennek hiányában jelenlevők között vagy telefonon tett ajánlat esetében az ajánlati kötöttség megszűnik, ha a másik az ajánlatot nyomban el nem fogadja. Távollevőnek tett ajánlat esetében az ajánlati kötöttség annak az időnek elteltével szűnik meg, amelyen belül az ajánlattevő – tekintettel az ajánlatban megjelölt szolgáltatás jellegére és az ajánlat elküldésének módjára – a válasz megérkezését rendes körülmények között várhatta. Jogszabály az ajánlati kötöttség idejét eltérően is szabályozhatja.

212. § (1) A jogosult – a szükséges adatok közlésével és a szükséges okiratok megküldésével – ajánlattételre felhívhatja azt, akit szerződéskötési kötelezettség terhel (kötelezett). A kötelezettnek a felhívás kézhezvételétől számított harminc napon belül kell az ajánlatát megtennie.

(2) Ha az ajánlati felhívás nem tartalmazza az ajánlattételhez szükséges adatokat, illetve okiratokat, a kötelezett a felhívás kézhezvételétől számított tizenöt napon belül köteles kérni azok pótlását. Ebben az esetben az ajánlattételi határidő a hiányok pótlásától számít.

(3) A határidőket jogszabály vagy – ha jogszabály lehetővé teszi – a felek közös megállapodással eltérően is megállapíthatják.

213. § (1) A szerződés jelenlevők között abban az időpontban jön létre, amikor az ajánlatot elfogadják, távollevők között pedig akkor, amikor az elfogadó nyilatkozat az ajánlattevőhöz megérkezik.

(2) Az ajánlattól eltérő tartalmú elfogadást új ajánlatnak kell tekinteni.

(3) Ha a szerződés távollevők között jön létre, a szerződés létrejöttének helye az ajánlattevő lakóhelye, illetve székhelye (telephelye).

214. § (1) A szerződési nyilatkozat, ha azt szóban vagy szóbeli üzenettel tették, a másik fél tudomásszerzésével válik hatályossá; az írásban vagy távirati úton közölt nyilatkozat hatályosságához pedig az szükséges, hogy az a másik félhez megérkezzék.

(2) A még hatályossá nem vált nyilatkozatot vissza lehet vonni. A visszavonó nyilatkozatnak legkésőbb a visszavont nyilatkozattal egy időben kell a másik félhez érkeznie, illetőleg tudomására jutnia.

(3) Ha mindkét fél gazdálkodó szervezet az ellenszolgáltatást (vétélár, díj) vállaló fél a nyilatkozatát a szerződés létrejöttéig visszavonhatja, a másik fél költségeit azonban meg kell térítenie.

(4) Ha az elfogadó idejében megtett nyilatkozata az ajánlattevőhöz elkésve érkezik, az ajánlattevő köteles a másik felet haladéktalanul értesíteni arról, hogy a szerződés nem jött létre. Ha ezt elmulasztja, a szerződés létrejön.

215. § (1) Ha a szerződés létrejöttéhez harmadik személy beleegyezése vagy hatósági jóváhagyás szükséges, ennek megtörténteig a szerződés nem jön létre, de a felek nyilatkozatukhoz kötve vannak. Kööttségétől bármelyik fél szabadul, ha az általa a másik féllel közölt megfelelő határidőn belül a harmadik személy a beleegyezés, illetőleg a hatóság a jóváhagyás felől nem nyilatkozik.

(2) A beleegyezés, illetőleg a jóváhagyás megtörténteivel a szerződés – ha jogszabály kivételt nem tesz – megkötésének időpontjától kezdődő hatállyal jön létre.

(3) Beleegyezés, illetőleg jóváhagyás hiányában a szerződésre az érvénytelenség jogkövetkezményeit kell alkalmazni.

A szerződés alakja

216. § (1) Szerződést jogszabály ellenkező rendelkezése hiányában akár szóban, akár írásban lehet kötni. A szerződési akaratot ráutaló magatartással is kifejezésre lehet juttatni.

(2) A nyilatkozattétel elmulasztása – ha az nem ráutaló magatartás – csak akkor minősül elfogadásnak, ha ezt jogszabály rendeli, vagy ha a felek ebben megállapodtak.

217. § (1) Jogszabály a szerződésre meghatározott alakot szabhat. Az alakiság megsértésével kötött szerződés – ha jogszabály másként nem rendelkezik – semmis.

(2) A felek által kikötött alak csak akkor feltétele a szerződés érvényességének, ha kifejezetten ebben állapotnak meg. Ilyen esetben a teljesítésnek vagy egy részének elfogadásával a szerződés akkor is érvényessé válik, ha az alakiságot mellőzték.

218. § (1) Ha jogszabály vagy megállapodás írásbeli alakot rendel, legalább a szerződés lényeges tartalmát írásba kell foglalni.

(2) Ha az írásbeli alakot jogszabály rendeli, és a szerződő fél nem tud vagy nem képes írni, a szerződés érvényességéhez közokirat vagy teljes bizonyító erejű magánokirat szükséges.

(3) Ha jogszabály vagy a felek megállapodása a szerződés érvényességét megszabott alakhoz köti, az ilyen alakban kötött szerződés megszüntetése vagy felbontása is csak a megszabott alakban érvényes. A szerződésnek a megszabott alak mellőzésével történt megszüntetése vagy felbontása is érvényes, ha az annak megfelelő tényleges állapot a felek egyező akaratából létrejött.

É1. 37. § (1) A külkereskedelmi szerződéseket – ha a nemzetközi gazdasági kapcsolatok minisztere másként nem rendelkezik – írásba kell foglalni.

(2) A külkereskedelmi szerződés külföldi féllel kötött olyan szerződés, amelyet a nemzetközi gazdasági kapcsolatok minisztere annak nyilvánít.

É1. 38. § (1) Ha az okiratot több példányban állítják ki, a szerződés akkor is érvényes, ha mindegyik fél csak a másik félnek szánt példányt írja alá.

(2) Ha jogszabály vagy a felek megállapodása a szerződés érvényességéhez írásbeli alakot rendel, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában írásbeli alakban létrejött szerződésnek kell tekinteni a levélváltás, a táviratváltás és a távgépírón történt üzenetváltás útján létrejött megegyezést.

(3) A közokirat minden más alakszerűséget pótol.

XIX. fejezet

A képviselő

219. § (1) Más személy (képviselő) útján is lehet szerződést kötni, vagy más jognyilatkozatot tenni, kivéve ha jogszabály szerint a jognyilatkozat csak személyesen tehető meg. Cselekvőképes személyt korlátozottan cselekvőképes személy is képviselhet.

(2) A képviselő cselekménye által a képviselt válik jogosítottá, illetőleg kötelezetté.

220. § (1) Áru adásvételével vagy egyéb szolgáltatás nyújtásával rendszeresen foglalkozó jogi személynek az ügyfélforgalom számára nyitvaálló helyiségeiben dolgozó alkalmazottat és tagot –amennyiben jogszabály eltérően nem rendelkezik, vagy a körülményekből más nem következik – az ott szokásos szerződések megkötésénél és lebonyolításánál a jogi személy képviselőjének kell tekinteni.

(2) Az alkalmazott és a tag jogkörének korlátozása harmadik személlyel szemben hatálytalan, kivéve, ha a korlátozásról tudott vagy tudomást szerezhetett volna.

(3) E rendelkezések megfelelően irányadók a magánszemély alkalmazottjára is.

221. § (1) Aki képviseli jogkörét jóhiszeműen túllépi, vagy anélkül, hogy képviselői joga volna, más nevében szerződést köt, és eljárását az, akinek nevében eljár, nem hagyja jóvá, köteles a vele szerződő félnek a szerződés megkötéséből eredő kárát megtéríteni. A bíróság azonban a szerződés megkötéséből eredő kár megtérítése alól mentesítheti, különösen ha korábban

képviselő volt, és képviseleti jogának megszűnéséről a szerződéskötéskor hibáján kívül nem tudott.

(2) A rosszhiszemű álképviselő teljes kártérítéssel tartozik.

(3) A képviselő nem járhat el, ha a szemben álló vagy ellentétesen érdekelt fél ő maga vagy olyan személy, akit ugyancsak ő képvisel. Ha a képviselő jogi személy, a képviselt kifejezett engedélye alapján érdekellentét esetében is eljárhat.

A meghatalmazás

222. § Képviseleti jogot –a törvényen

223. § (1) A meghatalmazáshoz olyan alakszerűségek szükségesek, amelyeket jogszabály a meghatalmazás alapján kötendő szerződésre előír. Az általános meghatalmazás csak írásban érvényes.

(2) A meghatalmazás eltérő kikötés hiányában visszavonásig érvényes; visszavonása jóhiszemű harmadik személy irányában csak akkor hatályos, ha azt vele közölték. A visszavonás jogáról érvényesen nem lehet lemondani.

(3) A meghatalmazás bármelyik fél halálával megszűnik.

Ügyeinek vitelében akadályozott személy képviselete

224. § (1) A gyámhatóság kérelemre gondnokot rendel annak, akit körülményei ügyeinek vitelében akadályoznak,

különösen, ha ismeretlen helyen tartózkodik, vagy ismert helyen tartózkodik ugyan, de visszatérésében gátolva van.

(2) A gondnokrendelés a gondnokolt személy cselekvőképességét nem érinti.

(3) A gondnok képviseleti jogkörében kezeli a gondnokolt vagyonát, és ellátja azokat a feladatokat, amelyeket külön jogszabály rá bíz. A távollevő gondnoka ezenfelül – a gyámhatóság előzetes hozzájárulásával – minden olyan intézkedést megtehet, amivel a gondnokolt személyt károsodástól óvja meg. A halaszthatatlanul sürgős intézkedéshez a gyámhatóság hozzájárulása nem szükséges; erről azonban – mihelyt lehet – a gyámhatóságnak be kell számolni.

É1.39.§ A gondnokrendelést bármely érdekelt és bármely hatóság kérheti, és annak hivatalból is helye van.

É1.40.§ Az ügyeinek vitelében akadályozott személy gondnokának kirendelésére ennek a törvényerejű rendeletnek a gondnokság alá helyezett személy gondnokára vonatkozó rendelkezéseit (11. §) kell megfelelően alkalmazni.

É1.41.§ (1) A gondnok az ügyeinek vitelében akadályozott személyről csak annyiban köteles gondoskodni, amennyiben ez a körülményekre tekintettel szükséges.

(2) A gondnok az ügyeinek vitelében akadályozott személy leszármazójának önálló háztartás alapításához vagy fenntartásához, illetőleg más létfontosságú cél eléréséhez az ügyeinek vitelében akadályozott személy vagyonának terhére a gyámhatóság jóváhagyásával anyagi támogatást nyújthat. A támogatás mértéke a leszármazó köteles részét nem haladhatja meg.

É1.42.§ (1) A gondnokot a gyámhatóság felmenti, ha a gondnokrendelés célja megvalósult, vagy annak oka megszűnt.

(2) A gondnok működésére, felmentésére és elmozdítására a gyámra vonatkozó szabályokat is megfelelően alkalmazni kell.

Az eseti gondnokság

225.§(1)Ha a szülő, a gyám vagy a gondnok akár jogszabály vagy a gyámhatóság rendelkezése folytán, akár érdekellentét vagy más tényleges akadály miatt nem járhat el, a gyámhatóság eseti gondnokot rendel.

(2)Eseti gondnokot kell rendelni akkor is,

a)ha sürgősen kell intézkedni, és a cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképes személynek nincs törvényes képviselője, vagy annak személye nem állapítható meg, továbbá

b)ha az ismeretlen, távollévő vagy ügyeinek vitelében egyébként akadályozott személy jogainak megóvása érdekében szükséges.

(3)Az eseti gondnok az ügyben olyan jogkörrel jár el, mint a gyám, illetőleg a gondnok.

(4)A szülői felügyeletet gyakorló szülő, a gyám és a gondnok jogköre nem terjed ki azokra az ügyekre, amelyeknek ellátására eseti gondnokot rendeltek.

É1.43.§ (1) A gondnokrendelést bármely érdekelt és bármely hatóság kérheti, és annak hivatalból is helye van.

(2)A szülő, a gyám, illetőleg a gondnok – eseti gondnok kirendelése céljából – köteles a gyámhatóságnak haladéktalanul jelentést tenni, ha akár jogszabály, akár a gyámhatóság rendelkezése folytán, akár pedig tényleges akadály miatt nem járhat el.

É1.44.§ (1) A gyámhatóság annak a nagykorú személynek a részére, akinek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége állandó jelleggel hiányzik, szükség esetén ideiglenes gondnokot rendel. Az ideiglenes gondnokrendelés hatálya a gondnokság alá helyezéssel, legkésőbb azonban a kirendeléstől számított egy év elteltével megszűnik.

(2)Az ideiglenes gondnok jogköre a személyi ügyek intézésére és a vagyon felügyeletére terjed ki; a gyámhatóság előzetes hozzájárulásával azonban minden olyan intézkedést megtehet, amivel a gondnokolt személyt károsodástól óvja meg.

É1.45.§ A gyámhatóság a kirendelt gondnokot tiszte alól felmenti, ha kirendelésének célja megvalósult, vagy annak oka megszűnt. Egyébként az ilyen gondnok működésére, felmentésére és elmozdítására a gyámra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

XX. fejezet

A szerződés tartalma és tárgya

226.§(1)Jogszabály meghatározhatja a szerződés egyes tartalmi elemeit, és kimondhatja, hogy ezek a szerződésnek akkor is részei, ha a felek eltérően rendelkeznek.

(2) Jogszabály a hatálybalépése előtt megkötött szerződések tartalmát csak kivételesen változtathatja meg. Ha a szerződés megváltozott tartalma bármelyik fél lényeges jogos érdekeit sérti, a fél kérheti a bíróságtól a szerződés módosítását, vagy – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a szerződéstől elállhat.

(3) Hatósági ár megállapítására külön törvény szerint kerülhet sor.

(4)–(5)

227.§(1)A szerződésben kikötött szolgáltatás valamely dolog adására, tevékenységre, tevékenységtől való tartózkodásra vagy más magatartásra irányulhat.

(2)A lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződés semmis.

A feltétel és időhatározás

228.§(1) Ha a felek a szerződés hatályának beálltát bizonytalan jövőbeni eseménytől tették függővé (felfüggesztő feltétel), a szerződés hatálya e feltétel bekövetkeztével áll be.

(2)Ha a felek a szerződés hatályának megszűntét tették bizonytalan jövőbeni eseménytől függővé (bontó feltétel), a feltétel bekövetkeztével a szerződés hatálya megszűnik.

(3)Az érthetetlen, ellentmondó, jogellenes vagy lehetetlen feltétel semmis; az ilyen feltétellel kötött szerződésre a részleges érvénytelenség szabályait (239. §) kell alkalmazni.

229.§(1) Amíg a feltétel bekövetkezése függőben van, egyik fél sem tehet semmit, ami a feltétel bekövetkezése, illetőleg meghiúsulása esetére a másik fél jogát csorbítja vagy meghiúsítja. Ez a szabály harmadik személy jóhiszeműen és ellenérték fejében szerzett jogát nem érinti.

(2)A feltétel bekövetkezésére vagy meghiúsulására nem alapíthat jogot az, aki azt felrőhatóan maga idézte elő.

(3)A feltételre vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell arra az esetre is, ha a felek a szerződés hatályának beálltát vagy megszűntét valamely időponthoz kötötték.

A vagylagos szolgáltatás

230.§(1) Ha a felek a szerződés tárgyaként több szolgáltatást úgy jelöltek meg, hogy a szolgáltatások közül választani lehet, a választás joga – ha jogszabály kivételt nem tesz – a kötelezettet illeti. A kötelezettnek ez a joga a bírósági határozattal kitűzött teljesítési határidő elteltével a jogosultra száll át.

(2)Ha a jogosult választhatna, de a választással késedelembe esik, e joga a kötelezettre száll át.

A pénztartozás. A kamat

231.§(1)Pénztartozást – ellenkező kikötés hiányában – a teljesítés helyén érvényben levő pénznemben kell megfizetni.

(2)Más pénznemben vagy aranyban meghatározott tartozást a fizetés helyén és idején érvényben levő árfolyam (ár) alapulvételével kell átszámítani.

(3)A devizagazdálkodásra vonatkozó jogszabályok határozzák meg, hogy mikor lehet valósággal (effektíve) idegen pénznemben vagy aranyban való fizetést érvényesen kikötni vagy teljesíteni.

232.§(1) A szerződéses kapcsolatokban – ha jogszabály kivételt nem tesz – kamat jár. Magánszemélyek egymás közti szerződési viszonyában kamat csak kikötés esetében jár.

(2) A kamat mértéke – ha jogszabály kivételt nem tesz, vagy a felek másként nem állapodnak meg – évi húsz százalék.

(3) A felek által túlzott mértékben megállapított kamatot a bíróság mérsékelheti.

É1.82.§ A kamat mértékére vonatkozó rendelkezéseket a Ptk. hatálybalépése előtt keletkezett jogviszonyból eredő kamatkövetelésre nem lehet alkalmazni.

KG.9.§A külgazdasági kapcsolatok körében évi öt százaléknál [Ptk. 232. § (2) bekezdés] magasabb kamat, valamint kamatos kamat is kiköthető, illetőleg felszámítható.

A harmadik személy javára szóló szerződés

233.§(1) Ha a felek harmadik személy részére teljesítendő szolgáltatásra kötöttek szerződést, e harmadik személy csak akkor válik közvetlenül jogosulttá, ha a felek ezt kifejezetten kikötötték.

(2)A harmadik személy a javára kikötött joggal attól kezdve rendelkezik, hogy a szerződésről őt valamelyik fél értesítette; ha a jogot visszautasítja, azzal a javára szerződött fél rendelkezik.

(3)A kötelezett a szerződésből folyó kifogásait a harmadik személlyel szemben is érvényesítheti.

XXI. fejezet

A semmisség és a megtámadhatóság

234.§(1)A semmis szerződés érvénytelenségére – ha a törvény kivételt nem tesz – bárki határidő nélkül hivatkozhat. A semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség.

(2) Ha valamely semmis szerződés más szerződés érvényességi kellékeinek megfelel, ez utóbbi érvényes, kivéve, ha ez a felek feltehető szándékával ellenkezik.

235.§(1)A megtámadható szerződés a megtámadás következtében megkötésének időpontjától kezdődő hatállyal érvénytelenné válik.

(2) Megtámadásra a sérelmet szenvedett fél és az jogosult, akinek a megtámadáshoz törvényes érdeke fűződik.

236.§(1)A megtámadást egy éven belül írásban kell a másik féllel közölni, majd a közlés eredménytelensége esetében haladéktalanul a bíróság előtt érvényesíteni.

(2)A megtámadási határidő megkezdődik

a) a tévedés, megtévesztés felismerésekor;

b) jogellenes fenyegetés esetében a kényszerhelyzet megszűntekor;

c) a felek szolgáltatásainak feltűnő aránytalansága, vagy a jogi személy részére biztosított indokolatlan egyoldalú előny [209. § (3) bekezdés] esetén a sérelmet szenvedő fél teljesítésekor – részletekben történő teljesítésnél az első teljesítéskor –, illetve, ha ő a teljesítéskor kényszerhelyzetben volt, ennek megszűntekor.

(3)A megtámadási határidőre az elévülés nyugvásának és megszakadásának szabályai megfelelően irányadók. A megtámadásra jogosult a szerződésből eredő követeléssel szemben kifogás útján megtámadási jogát akkor is érvényesítheti, ha a megtámadási határidő már eltelt.

(4)A megtámadás joga megszűnik, ha a megtámadásra jogosult a megtámadási határidő megnyílta után a szerződést írásban megerősíti, vagy a megtámadásról egyébként írásban lemond.

É1.83.§ (1)A Ptk. hatálybalépése előtt létrejött szerződést a Ptk. hatálybalépésétől számított egy éven belül akkor is meg lehet támadni, ha a megtámadási határidő a Ptk. szerint már eltelt.

(2)Ezt a szabályt nem lehet alkalmazni, ha a megtámadási jog az érvényesítésével való indokolatlan késlekedés miatt a Ptk. hatálybalépése előtt megszűnt.

237.§(1)Érvénytelen szerződés esetében a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani.

(2)Ha a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet nem lehet visszaállítani, a bíróság a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítja. Az érvénytelen szerződést érvényessé lehet nyilvánítani, ha az érvénytelenség oka – így különösen uzsorás szerződés esetén, a felek szolgáltatásainak feltűnő aránytalansága, illetőleg a jogi személy részére biztosított indokolatlan egyoldalú előny esetén az aránytalan előny kiküszöbölésével – megszüntethető. Ezekben az esetekben rendelkezni kell az esetleg ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás visszatérítéséről.

(3)Uzsorás szerződés esetén a bíróság egészben vagy részben elengedheti a visszatérítést, ha az a sérelmet szenvedő felet részletfizetés engedélyezése esetén is súlyos helyzetbe hozná; a sérelmet okozó fél viszont a kapott szolgáltatásból az aránytalan előnynek megfelelő részt a sérelmet szenvedő félnek köteles visszatéríteni.

(4) A bíróság az ügyész indítványára az állam javára ítélni meg azt a szolgáltatást, amely a tiltott, a jóerkölcsbe ütköző szerződést kötő, a megtévesztő vagy jogtalanul fenyegető, továbbá az egyébként csalárd módon eljáró félnek járna vissza. Uzsorás szerződés esetén a sérelmet okozó félnek visszajáró szolgáltatást az állam javára meg kell ítélni. Az államnak járó juttatásokat rendszerint pénzben kell megítélni.

É1.32.§ (1)A bíróság köteles az ügyészt értesíteni, ha az iratok vagy a tárgyalás adatai alapján feltehető, hogy szolgáltatásnak (vagyoni előnynek) az állam javára való megítélésére kerül sor.

(2)Az ügyész az indítványt haladéktalanul, legkésőbb azonban az értesítés kézbesítésétől számított tizenöt napon belül köteles megtenni.

(3)Az ügyész nyilatkozata előtt az értesítés kézbesítésétől számított tizenöt napon belül a per szünetelésének vagy a pert befejező határozat hozatalának nincs helye.

É1.33.§ Uzsorás szerződés esetében a bíróság a sérelmet szenvedő félnek a visszatérítést akkor is elengedheti, ha az ügyész a szolgáltatásnak az állam javára való megítélését indítványozza.

É1.34.§ Ha a Ptk. 237. §-ának (1) bekezdésében és a 361. §-ának (3) bekezdésében szabályozott esetekben az ügyész a visszajáró szolgáltatásnak (vagyoni előnynek) az állam javára csak részben való megítélését indítványozza, a bíróságot az indítvány csak annyiban köti, hogy az abban megjelölnél nagyobb összeget az állam javára nem ítélni meg.

É1.35.§ A szolgáltatásnak (vagyoni előnynek) az állam javára való megítélését nem akadályozza az, hogy a szolgáltatást a sérelmet okozó fél már megkapta, illetőleg a vagyoni előnyt a gazdagodást előidéző fél már visszakapta.

É1.36.§ Az állam javára megítélt szolgáltatások behajtásával és elszámolásával kapcsolatos pénzügyi kérdéseket a pénzügyminiszter az igazságügy-miniszterrel egyetértésben szabályozza.

É1.36/A.§ Az ügyész keresetet indíthat a semmis szerződéssel a közérdekben okozott sérelem megszüntetése érdekében a szerződés semmisségének megállapítása iránt.

238.§ (1)Érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítása esetén a szerződő felek a szerződésszegésért úgy felelnek, mintha a szerződés kezdettől fogva érvényes lett volna.

(2)Aki érvénytelen szerződés fennálltában jóhiszeműen bízott, a felektől a szerződés megkötéséből eredő kárának megtérítését követelheti; ha azonban az érvénytelenség az egyik fél magatartására vezethető vissza, a bíróság a másik fél marasztalását mellőzi. Ha a felek valamelyike a harmadik személlyel szemben rosszhiszemű volt, teljes kártérítéssel tartozik akkor is, ha az érvénytelenség nem az ő magatartására vezethető vissza. Ezt a kártérítést a bíróság a szerződés teljes vagy részleges hatályban tartása útján is nyújthatja.

239.§ A szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés csak akkor dől meg, ha a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg. Jogszabály ettől eltérően rendelkezhet.

XXII. fejezet

A szerződés módosítása. A tartozáselismerés

Módosítás szerződéssel, illetőleg egyezséggel

240.§(1)Ha jogszabály kivételt nem tesz, a felek közös megegyezéssel módosíthatják a szerződés tartalmát, vagy megváltoztathatják kötelezettségvállalásuk jogcímét.

(2)A tartalmában vagy jogcímében megváltoztatott szerződésnek a módosítással nem érintett része változatlan marad. A kötelezettség biztosítására szolgáló zálogjog és kezesség fennmarad, de a zálogkötelezett és a kezes helyzete hozzájárulásuk nélkül nem válhat súlyosabbá, és a módosítást megelőzően keletkezett kifogásaik is fennmaradnak.

(3)A szerződést egyezséggel is lehet módosítani. Egyezés esetén a felek a szerződésből eredő vitás vagy bizonytalan kérdéseket közös megegyezéssel úgy rendezik, hogy kölcsönösen engednek egymásnak.

(4)Az egyezséggel való szerződésmódosítás érvényességét nem érinti a feleknek olyan körülményre vonatkozó tévedése, amely közöttük vitás volt, vagy amelyet bizonytalanak tartottak. Ez arra az esetre is áll, ha az egyezés megkötése után előkerült bizonyítékokkal a vitát vagy a bizonytalanságot el lehetett volna hárítani.

Szerződésmódosítás bírósági úton

241.§A bíróság módosíthatja a szerződést, ha a felek tartós jogviszonyában a szerződéskötést követően beállott körülmény folytán a szerződés valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti.

A tartozáselismerés

242.§(1)A tartozás elismerése a tartozás jogcímét nem változtatja meg, de az elismerőt terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető, vagy a szerződés érvénytelen.

(2)A tartozáselismerés a másik félhez intézett írásbeli nyilatkozattal történik.

XXIII. fejezet

A szerződést biztosító mellékkötelezettségek

A foglaló

243.§(1)A szerződés megkötésekor a kötelezettségvállalás jeléül foglalót lehet adni.

(2)A szerződés megkötésekor átadott pénzüsszeget vagy más dolgot csak akkor lehet foglalónak tekinteni, ha ez a rendeltetése a szerződésből kétségtelenül kitűnik.

244.§Ha a szerződést teljesítik, a foglalt a szolgáltatás ellenértékébe be kell számítani, ha pedig a foglalt a beszámításra nem alkalmas, vagy a szerződés olyan okból szűnik meg, amelyért egyik fél sem felelős, vagy mindkét fél felelős, a foglalt visszajár.

245.§(1)A teljesítés megghiúsulásáért felelős személy az adott foglalt elveszti, a kapott foglalt kétszeresen köteles visszatéríteni.

(2)A foglalt visszaköveteléséről való lemondás, illetőleg a foglalt kétszeres visszatérítése a szerződészegés következményei alól nem mentesít; a kártérítésbe azonban a foglalt értéke beszámít.

(3)A túlzott mértékű foglalt a bíróság mérsékelheti.

A kötbér

246.§(1)A kötelezett meghatározott pénzüsszeg fizetésére kötelezheti magát arra az esetre, ha olyan okból, amelyért felelős, nem, vagy nem szerződészerűen teljesít (kötbér). Kötbért csak írásban lehet érvényesen kikötni. Kötbér után kamat kikötése semmis.

(2)A kötbért a jogosult akkor is követelheti, ha kára nem merült fel. Érvényesítheti a kötbért meghaladó kárát és a szerződészegésből eredő egyéb jogait is. A szerződészegéssel okozott kárának megtérítését az erre vonatkozó szabályok szerint akkor is követelheti, ha kötbérgényét nem érvényesítette.

KG.10.§A külgazdasági kapcsolatok körébe tartozó szerződés megszegése esetében a kötbért meghaladó kár nem érvényesíthető.

(3)A nemteljesítés esetére kikötött kötbér érvényesítése a teljesítés követelését kizárja. A késedelem vagy a hibás teljesítés esetére kikötött kötbér megfizetése nem mentesít a teljesítés alól.

(4)

247.§(1)A túlzott mértékű kötbér összegét a bíróság mérsékelheti.

(2)A pénztartozás késedelmes fizetése esetére kikötött kötbérre a késedelmi kamat szabályait kell alkalmazni.

(3)Bírósági úton nem érvényesíthető követelés biztosítására kikötött kötbért bírósági úton nem lehet érvényesíteni.

A jótállás

248.§(1)Jogszabály jótállási kötelezettséget írhat elő és meghatározhatja annak legkisebb kötelező mértékét is. A felek jótállási kötelezettséget szerződésben is vállalhatnak.

(2)Jótállás alapján a kötelezett a szerződészerű teljesítésért ebben a törvényben foglaltaknál szigorúbb felelősséggel tartozik.

(3)Aki a szerződés hibátlan teljesítéséért jótállásra köteles, ennek időtartama alatt a felelősség alól csak akkor mentesül, ha bizonyítja, hogy a hiba oka a teljesítés után keletkezett. Kötelező jótállás esetén a jótállási idő alatt felmerülő szavatossági jogokat a jótállásra vonatkozó jogszabály szerint kell elbírálni.

KG.11.§Jótállás esetén a kártérítési felelősség alól a kötelezett az általános szabályok szerint mentheti ki magát.

A bankgarancia

249.§A bank kötelezettséget vállalhat arra, hogy meghatározott feltételek – így különösen bizonyos esemény beállta vagy elmaradása, illetőleg okmányok benyújtása – esetében és határidőn belül a kedvezményezettnek a megállapított összeghatárig fizetést fog teljesíteni.

A jogvesztés kikötése

250.§(1)A felek írásban megállapodhatnak abban, hogy a szerződészegésért felelős fél elveszít valamely jogot vagy kedvezményt, amely őt a szerződés alapján megilletné.

(2)Ha a jogvesztés a kötelezettet túlságosan sújtaná, a bíróság a joghátrányt mérsékelheti.

A zálogjog

1. Közös szabályok

251.§(1)Zálogszerződés alapján a jogosult a követelésének biztosítására szolgáló zálogtárgyból kielégítést kereshet, ha a kötelezett nem teljesít. Bírósági úton nem érvényesíthető követelés zálogjoggal biztosítása semmis.

(2)Zálogjog jogszabály és bírósági határozat alapján is keletkezhet.

(3)A kielégítési jogot – ha a törvény másképpen nem rendelkezik – a zálogtárgyra az elzálogosítás után szerzett jogok nem érintik. Ha ugyanazt a zálogtárgyat több zálogjog terheli, eltérő jogszabály hiányában a kielégítés joga a zálogjogosultakat zálogjoguk keletkezésének sorrendjében illeti meg.

(4) A zálogtárggyal való felelősség terjedelme ahhoz a kötelezettséghez igazodik, amelynek biztosítására a zálogtárgy szolgál. Kiterjed a kamatokra, a követelés és a zálogjog érvényesítésének költségeire, továbbá a zálogtárgyra fordított szükséges költségekre is.

(5) A követelés átszállásával a zálogjog is átszáll az új jogosultra. A zálogjog önálló átruházása, továbbá a zálogjognak szerződéssel való elzálogosítása semmis.

252. § (1) Ha a zálogjog ugyanannak a követelésnek a biztosítására több dolgot terhel, kétség esetében minden zálogtárgy az egész követelés biztosítására szolgál.

(2) Ha a zálogtárgyak több személy tulajdonában vannak, és jogviszonyukból más nem következik, egymás közti viszonyukban a zálogtárgyak értékének arányában kötelesek helytállni. Akinek rovására ezt az arányt meghaladó kielégítés történik, a többi tulajdonostól a többlet arányos megtérítését követelheti.

253. § (1) Ha a zálogtárgy elpusztul, a zálogjog megszűnik.

(2) Ha a zálogtárgy elpusztulásáért vagy értékcsökkenéséért a tulajdonos a felelős, továbbá ha a zálogot biztosítékadási kötelezettség alapján kötötték le, és a kárért a jogosult nem felelős, a tulajdonostól, illetőleg a biztosíték adására kötelezettől megfelelő további fedezetet lehet követelni.

(3) A zálogtárgy elpusztulásának, illetőleg értékcsökkenésének pótlására szolgáló biztosítási összeg, kártérítés vagy más érték a zálogtárgy helyébe lép, illetőleg a zálogfedezet kiegészítésére szolgál. Jelzálog esetében mind a tulajdonos, mind a jogosult ennek az értéknek a zálogtárgy helyreállítására fordítását követelheti.

(4) Ha a zálogtárgyat károsodás elhárítása érdekében értékesítik, a vételár a zálogtárgy helyébe lép. Az értékesítéshez – ha ennek elháríthatatlan akadálya nincs – a tulajdonos beleegyezése szükséges.

254. § (1) A zálogtárgyból való kielégítés – ha jogszabály kivételt nem tesz – bírósági határozat alapján végrehajtás útján történik.

É1. 47. § Kormányrendelet a zálogtárgy értékesítésének további módjait is megállapíthatja.

(2) A zálogtárgy értékesítése esetében a vételárnak a zálogjoggal biztosított követeléseket meghaladó része a zálogtárgy volt tulajdonosát illeti.

(3) Semmis az a megállapodás, amely szerint a jogosult a kötelezettség teljesítésének elmulasztása esetében megszerzi a zálogtárgy tulajdonjogát.

255. § (1) Ha a zálogtárgy tulajdonosa és a követelés kötelezettje különböző személy, és a jogosult a zálogtárgyból vagy a tulajdonostól kielégítést kapott, a zálogjog megszűnik, a követelés pedig egyéb biztosítékaival együtt a kielégítés erejéig a tulajdonosra száll át.

(2) Ha a jogosultat egyébként nem a követelés kötelezettje elégíti ki, a zálogjog a követelés, illetőleg a kielégítés alapján keletkező megtérítési igény erejéig a kielégítő személyre száll át. Ez a személy követelheti a zálogtárgy átadását, illetőleg a jelzálognak javára való bejegyzését az ingatlan-nyilvántartásba.

256. § (1) A zálogjog megszűnik, ha a követelés megszűnik, vagy a zálogjog átruházása nélkül átszáll, kivéve ha a törvény értelmében a zálogjog a megtérítési követelés biztosítására fennmarad. Megszűnik továbbá, ha a zálogjogosult a zálogtárgy tulajdonjogát megszerzi; a jelzálog azonban a sorrendben hátrább álló zálogjogosultnak irányában fennmarad.

(2) A jelzálogjog megszűnik akkor is, ha a követelés elévül.

2.A kézizálogjog

257. § Kézizálogjog létrejöttéhez a zálogszerződésen felül a zálogtárgy átadása is szükséges. Az átadás harmadik személy (zálogtartó) kezéhez is történhet.

258. § (1) Kereskedelmi forgalomban jóhiszeműen akkor is lehet zálogjogot szerezni, ha az, aki a zálogtárgyat adta, nem volt tulajdonos.

(2) A dolog egy részén vagy hányadán nem lehet kézizálogjogot szerezni.

(3) Jövőbeli vagy feltételes követelés biztosítására a zálogszerződést írásban kell megkötni.

259. § (1) A kézizálogjog jogosultját megilleti a zálogtárgy birtoklásának joga. A zálogtárgyat további zálogba nem adhatja, köteles azt épségben megőrizni és a zálogjog megszűnésekor visszaadni.

(2) A jogosult a zálogtárgyat külön rendelkezés hiányában nem használhatja és nem hasznosíthatja, de természetes hasznait jogosult és köteles beszedni.

(3) A zálogjog a hasznokra is kiterjed. E hasznok elsősorban a szükséges költségek fedezésére szolgálnak. A jogosult a hasznokról köteles elszámolni. Semmis a zálogjog megszűnése előtt kötött az a megállapodás, amely a jogosultat az elszámolási kötelezettség alól mentesíti.

260. § (1) Ha a kézizálog szerződést közokiratba foglalták, az okirat alapján – bírósági határozat nélkül is – végrehajtásnak van helye.

(2) A felek megállapodhatnak, hogy a kézizálogjog jogosultját bírósági eljárás nélkül, a zálogtárgynak a kereskedelmi forgalomban, vagy, ha a jogosult záloghitel nyújtásával üzletszerűen foglalkozik, a jogosult által történő értékesítésével elégitik ki. A megállapodást írásba kell foglalni.

(3) Akötelezettség lejártá után írásban meg lehet állapodni a zálogtárgy közös értékesítésében. Ha a megállapodásban meghatározott vagy ennek hiányában bármelyik fél által kitűzött megfelelő idő alatt a zálogtárgyat nem sikerült olyan áron értékesíteni, amelyet a zálogjogosult és a tulajdonos egyaránt kielégítőnek tart, a közös értékesítésre irányuló megállapodás hatályát veszti.

É1. 47. § Kormányrendelet a zálogtárgy értékesítésének további módjait is megállapíthatja.

261. § Ha a kézizálogjog jogosultja a zálogtárgyat a tulajdonosnak visszaadja, a kézizálogjog megszűnik. Megszűnik akkor is, ha a jogosult a birtokából akaratán kívül kikerült zálogtárgyat egy éven belül nem szerzi vissza, és evégből bírósághoz sem fordul.

3. A bankhitelt biztosító zálogjog

262. § (1) A bankhitel biztosítására szolgáló zálogjog a bankhitel folyósítása által a zálogtárgy átadása nélkül is létrejön.

(2) A zálogjog kielégítési elsőbbséget biztosít.

(3) A bankhitelt biztosító zálogjog részletes szabályait külön jogszabály állapítja meg.

4. Zálogjog jogokon

263. § (1) Zálogjogot átruházható követelésen vagy jogon, valamint olyan jogon lehet szerezni, amelynek gyakorlása átruházható. Zálogjog osztható követelés meghatározott részén is keletkezhet.

(2) Ingatlanon fennálló haszonélvezeti jogon zálogjogot nem lehet alapítani.

(3) A zálogjog megszerzéséhez szükséges, hogy megalapítását a követelés vagy jog kötelezettjével közöljék, és ha az elzálogosított követelésről vagy jogról okiratot állítottak ki, ezt a zálogjogosultnak átadják.

264. § (1) A kötelezett az elzálogosított követelést csak a zálogjogosult és a követelés jogosultja kezéhez együttesen teljesítheti. Ha az elzálogosított követelés pénzkövetelés, bármelyik jogosult kívánhatja, hogy a kötelezett mindkettőjük javára bírósági letétbehelyezéssel teljesítsen. Ha az elzálogosított egyéb követelést teljesítik, a jogosult a teljesítés tárgyán kézizálogjogot szerez. A követelés vagy a jog más okból való megszüntetése a zálogjogosulttal szemben nem hatályos.

(2) Ha a követelés esedékessége vagy a jog gyakorlása felmondástól függ, kielégítési jogának megnyíltá után felmondással a zálogjogosult is élhet.

(3) A jogokon fennálló zálogjogra egyébként a kézizálogjog szabályait kell alkalmazni.

5. A jelzálogjog

265. § Ingatlant csak jelzálogjog alapítása útján lehet elzálogosítani. Semmis az a zálogszerződés, amely a jelzálogjog jogosultját a zálogtárgy birtoklására, használatára vagy hasznai szedésére jogosítja fel.

266. § (1) Jelzálogjogot szerződéssel csak pénzben meghatározott követelés biztosítására lehet alapítani.

É1. 48. § Jelzálogot csak ötezer forint vagy ezt meghaladó összegű pénzbeli követelés biztosítására lehet alapítani.

(2) Jelzálogjog alapításához a zálogszerződés írásba foglalása és a jelzálogjognak az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése szükséges.

(3) Az ingatlan-nyilvántartásban a jelzálogjoggal biztosított követelés összegét, valamint azoknak a járulékoknak és költségeknek a mértékét, illetőleg keretét is fel kell tüntetni, amelyekre a jelzálogjog kiterjed. A jelzálogjoggal biztosított követelés csökkenése vagy megszűnése az ingatlan-nyilvántartásban levő bejegyzés tartalmára tekintet nélkül kihat a jelzálogjogra.

(4) Jogszabály meghatározhatja azokat a követeléseket, amelyeknek biztosítására a jelzálogjog a zálogtárgyat az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés nélkül is terheli; az ilyen követeléseket a bejegyzett jelzálogjogokat megelőző sorrendben kell kielégíteni.

267. § (1) Ha a felek meghatározott tartós jogviszonyból keletkező követeléseket kívánnak jelzálogjoggal biztosítani, az ingatlan-nyilvántartásban a jogviszonyt és azt a legmagasabb összeget kell feltüntetni, amelyen belül a jelzálogjog a követeléseket biztosítja.

(2) Ha a jogviszonyba új kötelezett lép, a jelzálogjog a jogviszonyból korábban létrejött követeléseken felül azoknak a követeléseknek is biztosítékkául szolgál, amelyek a jogviszonyból az új kötelezett terhére keletkeztek.

268. § (1) A jelzálogjog a kötelezett tulajdonában álló, az ingatlan-nyilvántartásban önálló egységként nyilvántartott egész ingatlant, illetőleg az egész tulajdoni illetőséget terheli.

(2) Az elvált termésre a jelzálogjog nem terjed ki, kivéve ha azt már az elválás előtt végrehajtás alá vonták.

269. § Ha a tulajdonos vagy harmadik személy a jelzálogjog tárgyának épségét veszélyezteti, a jelzálogjog jogosultja a veszélyeztető cselekmény eltiltását és a veszély elhárításához szükséges intézkedések elrendelését kérheti.

Az óvadék

270. § (1) Ha valamely kötelezettség biztosítására óvadékot nyújtanak, a jogosult a szerződés nemteljesítése vagy nem szerződésszerű teljesítése esetén követelését az óvadékösszegeből közvetlenül kielégítheti.

(2) Óvadékkul pénz, takarékbetétkönyv, vagy értékpapír szolgálhat. Ha az óvadék tárgya más dolog, a zálogjog szabályait kell alkalmazni.

É1. 49. § Gazdálkodó szervezet a pénzben kapott óvadékot takarékbetétbe helyezéssel köteles őrizni.

(3) Bírósági úton nem érvényesíthető követelés óvadékkal biztosítása semmis. Ezt a szabályt az elévült követelés biztosítására nyújtott óvadékokra nem lehet alkalmazni.

(4) A követelés elévülése az azt biztosító óvadékból való kielégítést nem akadályozza.

271. § (1) Az óvadékot csak a kielégítés céljára szabad felhasználni; az ezzel ellentétes megállapodás semmis.

(2) Az óvadék visszajár, ha az alapul szolgáló szerződés megszűnt, illetőleg a szavatossági vagy jótállási idő eltelt anélkül, hogy az óvadékból való kielégítésre jogalap volna.

A kezesség

272. § (1) Kezességi szerződéssel a kezes arra vállal kötelezettséget, hogy amennyiben a kötelezett nem teljesít, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni.

(2) Kezességet csak írásban lehet érvényesen vállalni.

273. § (1) A kezes kötelessége ahhoz a kötelezettséghez igazodik, amelyért kezességet vállalt; érvényesítheti azokat a kifogásokat, amelyeket a kötelezett érvényesíthet a jogosulttal szemben.

(2) A kezes kötelezettsége nem válhat terhesebbé, mint amilyen elvállalásakor volt; kiterjed azonban a kezesség elvállalása után esedékessé váló mellékszolgáltatásokra. A kezes a perköltségekért és a végrehajtási költségekért csak akkor felel, ha a keresetindítás előtt őt a teljesítésre felszólították.

(3) Bírósági úton nem érvényesíthető követelés kezesével szemben a követelést bírósági úton nem lehet érvényesíteni.

274. § (1) A kezes mindaddig megtagadhatja a teljesítést, amíg a követelés a kötelezettől és az olyan kezesektől, akik őt megelőzően, reá tekintet nélkül vállaltak kezességet, behajtható. Ez a szabály a kötelezett és a kezesek együttes perlését nem gátolja.

(2) A kezes nem követelheti, hogy a jogosult a követelést először a kötelezettől hajtsa be (készfizető kezesség), ha

a) a felek így állapotk meg,

b) a kezességet kár megtérítéséért vállalták,

c) a kezességet bank vállalta.

275. § Ha ugyanazért a kötelezettségért egyidejűleg vagy egymásra egyetemlegesen felelnek.

276. § (1) Amennyiben a kezes a jogosultat kielégíti, a követelés az azt biztosító és a kezességvállalást megelőzően keletkezett jogokkal, valamint a végrehajtási joggal együtt reá száll.

(2) A kezes felszabadul, amennyiben a jogosult lemond a követelést biztosító olyan jogról, amelynek alapján a kezes a reá átszálló követelésre kielégítést kaphatott volna, vagy amennyiben a követelés a jogosult hibájából egyébként behajthatatlanná vált.

XXIV. fejezet

A teljesítés és a beszámítás

A teljesítés

277. § (1) A szerződéseket tartalmuknak megfelelően, a megszabott helyen és időben, a megállapított mennyiség, minőség és választék szerint kell teljesíteni. A szolgáltatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy azt rendeltetésének, illetőleg a szerződésben kikötött vagy egyébként a szerződéskötéskor a kötelezett által ismert célnak megfelelően lehessen felhasználni.

(2) A felek a szerződés teljesítésében együttműködésre kötelesek. A kötelezettnek a szerződés teljesítése érdekében úgy kell eljárnia, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, a jogosultnak pedig ugyanilyen módon elő kell segítenie a teljesítést.

(3) A felek a szerződés teljesítését érintő minden lényeges körülményről kötelesek egymást tájékoztatni.

(4) A kötelezett, dolog szolgáltatására irányuló szerződés esetén, köteles a dolgot – a jogszabályok rendelkezéseinek és a szakmai szokásoknak megfelelően – azonosításra alkalmas jelzéssel ellátni és a dologról a rendeltetésszerű használathoz, a felhasználáshoz szükséges tájékoztatást megadni. Ha a kötelezett gazdálkodó szervezet, a dolog minőségének tanúsítására is köteles.

A teljesítés helye

278. § (1) A teljesítés helye a kötelezett lakóhelye, illetőleg székhelye, kivéve, ha

a) jogszabály eltérően rendelkezik,

b) a szolgáltatás tárgyából vagy rendeltetéséből más következik,

c) a szolgáltatás tárgya a felek által ismert más helyen van.

É1. 50. § (1) A Ptk. alkalmazásában lakóhely az, ahol az állampolgárnak bejelentett lakása van.

(2) A cselekvőképtelen és a korlátozottan cselekvőképes személy lakóhelyét törvényes képviselője beleegyezésével választhatja meg.

(3) A jogi személy székhelye az a hely, amelyet a nyilvántartás székhelyként feltüntet, ennek hiányában pedig az, ahol a jogi személy központi tevékenységét kifejti.

(2) Ha a szolgáltatás tárgyát a kötelezett lakóhelyétől, illetőleg székhelyétől különböző helyre kell küldeni, s azt, vagy valamely közbeeső helyet nem kötötték ki teljesítési helyként, a teljesítés azzal történik meg, hogy a szolgáltatás tárgyát a kötelezett elküldés, illetőleg elszállítás végett a jogosultnak, a szállítványozónak vagy a fuvarozónak átadja.

(3) Ha a kötelezett a dolgot saját szállítóeszközével vagy megbízottja útján küldi a jogosultnak, a teljesítés helye az utóbbi lakóhelye, illetőleg székhelye.

(4) Gazdálkodó szervezetek egymás közötti szerződéseinél a teljesítés helye – ha a jogosult más helyet nem jelöl meg – a jogosult székhelye (telephelye), illetőleg, fuvarozó közbenjöttével történő teljesítés esetén, a rendeltetési állomás. Jogszabály ettől eltérően rendelkezhet.

279. § (1) Ha valamelyik szerződő fél lakóhelyét, illetőleg székhelyét a teljesítést megelőzően megváltoztatja, viseli a teljesítés során ebből eredő költségtöbbletet.

(2) A teljesítéssel a kárveszély – ha a törvény kivételt nem tesz – a másik szerződő félre száll át.

A teljesítés ideje

280. § (1) Ha a teljesítés ideje nincs meghatározva,

a) bármelyik fél a másik fél egyidejű teljesítését követelheti,

b) ingyenes szerződés esetében a jogosult a kötelezettet a teljesítésre bármikor felhívhatja.

(2) A kötelezett a teljesítés előkészítéséhez szükséges idő elteltével köteles teljesíteni.

(3) A tartásdíjat, az életjáradékot és a baleseti járadékot időszakonként előre kell fizetni. A jogosult a hat hónavnál régebben lejárt és alapos ok nélkül nem érvényesített részleteket bírósági úton többé nem követelheti.

281. § (1) Ha jogszabály vagy szerződés alapján a felek egyidejű teljesítésre kötelesek, egyik fél sem köteles saját szolgáltatását teljesíteni, amíg a másik fél a szolgáltatást fel nem ajánlja.

(2) Az a szerződő fél, akinek a teljesítéssel elől kell járnia, a szolgáltatást – biztosíték hiányában – megtagadhatja, ha

a) a szolgáltatást részletekben vagy folyamatosan kell teljesíteni, és a másik fél saját szolgáltatásával időközben késedelembe esik, amíg a késedelem tart;

b) a másik fél vagyoni viszonyainak időközben bekövetkezett jelentős megromlása folytán a vizontszolgáltatás veszélyeztetve van;

c) a másik félnek vele szemben pénzügyi fedezethiány miatt kiegyenlítetlen tartozása áll fenn.

(3) A szolgáltatás megtagadására jogosult fél elállhat a szerződéstől, ha a biztosíték nyújtására megfelelő határidőt szabott, és az eredménytelenül telt el.

(4) Annak a félnek a jogaira és kötelezettségeire, aki a szolgáltatás megtagadására jogosult, egyebekben a felelős őrzés szabályai irányadók.

282. § (1) A teljesítési határidőbe a szerződéskötés napját nem kell beszámítani; ha a teljesítési határidő utolsó napja munkaszüneti nap, a határidő a következő munkanapon jár le.

(2) A kötelezett a határnapot megelőzően, illetőleg a határidő kezdete előtt csak a jogosult beleegyezésével teljesíthet. Beleegyezés hiányában a jogosult a felelős őrzés szabályai szerint tartozik eljárni.

A teljesítés módja

283. § (1) A jogosult – ha jogszabály kivételt nem tesz – a körülmények által lehetővé tett legrövidebb időn belül köteles meggyőződni arról, hogy a teljesítés megfelelő-e.

(2) A dolog átvétele során nem kell vizsgálni azokat a tulajdonságokat, amelyeknek a minőségét tanúsítják, illetőleg, amelyekre jótállás vonatkozik.

(3) Ha a jogszabály kivételt nem tesz, az átadással járó költségek – ideértve a csomagolás és mérlegelés költségeit is – a kötelezettet, az átvétellel járó költségek pedig a jogosultat terhelik.

284. § (1) A kötelezett a teljesítéskor nyugtát követelhet, és követelheti a kötelezvény visszaadását.

(2) A nyugta költségei a kötelezettet terhelik, kivéve, ha a jogosult a kötelezvényt nem adta vissza.

(3) Azt, aki a jogosult aláírásával ellátott nyugtát mutat fel, a teljesítés elfogadására jogosított személynek kell tekinteni, ha ezt felismerhető körülmény kétségesse nem teszi.

285. § Ha a szolgáltatás osztható, a jogosult részteljesítést is köteles elfogadni, kivéve, ha a részteljesítést a szerződésben kizárta, vagy az lényeges érdekét sérti.

286. § (1) A jogosult a harmadik személy részéről felajánlott teljesítést is köteles elfogadni, ha ehhez a kötelezett hozzájárult, és a szolgáltatás nincs személyhez kötve, illetőleg nem igényel olyan szakértelmet vagy képességet, amellyel a harmadik személy nem rendelkezik. A kötelezett hozzájárulása nem szükséges, ha a harmadik személynek törvényes érdeke fűződik ahhoz, hogy a teljesítés megtörténjék.

(2) A követelés biztosítékai ilyenkor fennmaradnak, amennyiben a követelés a teljesíthető harmadik személyre átszáll, vagy e harmadik személy a kötelezettől megtérítést követelhet.

287. § (1) Ha a jogosult személye bizonytalan, lakóhelye, illetőleg székhelye ismeretlen, vagy ha a jogosult késedelembe esik, a pénz fizetésére, továbbá értékpapír vagy más okirat kiadására teljesíteni.

(2) A kötelezett a letétbe helyezés alkalmával kikötheti, hogy a letétet csak akkor adják ki a jogosultnak, ha az ellenszolgáltatását teljesítette, vagy arra biztosítékot nyújtott; a letétet mindaddig visszavonhatja, amíg arról a jogosult értesítést nem kapott.

(3) A letétbe helyezésnek a teljesítés helye vagy a kötelezett lakóhelye, illetőleg székhelye szerint illetékes bíróságnál kell történnie. A letétbe helyezéssel való teljesítés költségét a jogosult viseli.

É1. 51. § (1) A jogosult személye akkor tekinthető bizonytalannak, ha azt a kötelezett önhibáján kívül nem tudja megállapítani. Egymagában az, hogy harmadik személy magát jogosultságának valószínűsítése nélkül jelöli meg jogosultként, a bírósági letétbe helyezésre nem ad alapot.

(2) A jogosultnak a letét kiadására irányuló joga a letétbe helyezésről szóló értesítés kézhezvételétől számított öt év alatt évül el.

(3) Ha a jogosultnak a letét kiadására irányuló joga elévül, a kötelezett követelheti a letét visszaadását.

A fajta és mennyiség szerint meghatározott szolgáltatás teljesítése

288. § Ha a felek a szerződés fajta és mennyiség szerint megjelölt tárgyának minőségét nem határozták meg, a forgalomban szokásos jó minőségű dolgokkal kell teljesíteni.

289. § Ha valaki fajta szerint meghatározott maga termelte dolog szolgáltatására kötelezi magát, de azt egészben vagy részben nem képes szolgáltatni, nem köteles a hiányzó dolgot a teljesítés céljára mástól beszerezni. Ez a szabály a szerződésszegésért való felelősséget nem érinti.

290. § (1) Ha a kötelezettnek a jogosulttal szemben több tartozása áll fenn, és teljesítése nem fedezi valamennyi tartozását, azt a kötelezett rendelkezése szerint, ennek hiányában pedig arra a tartozásra kell elszámolni, amelyre a kötelezett felismerhetően szánta.

(2)

a) a régebben lejárt,

b) azonos lejárat esetén a kötelezettre terhesebb,

c) egyenlő mértékben terhes tartozások közül pedig a kevésbé biztosított követelés fedezésére kell fordítani.

(3) Az egyenlő mértékben biztosított követeléseket a teljesítés arányosan csökkenti.

291. § (1) Ha valaki fajta és mennyiség szerint meghatározott dolgot ugyanannak a személynek különböző helyekre köteles küldeni, de az egész mennyiséget nem tudja szolgáltatni, a jogosult rendelkezése szerint köteles a rendelkezésre álló mennyiséget elosztani.

(2) Ha a jogosult felszólítás ellenére nem rendelkezik, a kötelezett az egyes helyekre járó mennyiséget arányosan köteles csökkenteni, kivéve ha általa is ismert nemzetgazdasági érdekek más elosztást indokolnak.

pénztartozás teljesítése

292. § (1) A pénztartozás teljesítésének helye – ha jogszabály kivételt nem tesz – a jogosult lakóhelye, illetőleg székhelye.

(2) A jogosult a határnapot megelőzően, illetőleg a határidő kezdete előtt felajánlott teljesítést is köteles elfogadni; ilyenkor a teljesítés és a lejárat közötti időre kamat vagy kártalanítás nem jár. A feleknek az ilyen kamatra vagy kártalanításra vonatkozó megállapodása – jogszabály engedélye hiányában – semmis; a semmisség a szerződés egyéb rendelkezéseire nem hat ki.

KG. 12. § (1) Külgazdasági kapcsolatok körében a pénztartozás teljesítésének helye a jogosult lakóhelye, székhelye, illetőleg telephelye.

(2) Pénztartozásnak a határnapot megelőzően, illetőleg a határidő kezdete előtt történő teljesítése esetére – a teljesítés és a lejárat közötti időre – kamat vagy kártalanítás kiköthető.

293. § Ha a kötelezett kamattal és költséggel is tartozik, és a fizetett összeg az egész tartozás kiegyenlítésére nem elég, azt elsősorban a költségre, azután a kamatra és végül a főtartozásra kell elszámolni. A kötelezett eltérő rendelkezése hatálytalan.

294. § Az állami pénzügyi számlarendszerbe bevont szervezetek fizetéseire vonatkozó rendelkezéseket külön jogszabály tartalmazza.

Jognyilatkozat adása

295.§Ha a kötelezettség jognyilatkozat adására irányul, a teljesítést a bíróság ítélete pótolja.

A beszámítás

296.§(1)A kötelezett a jogosulttal szemben fennálló egynemű és lejárt követelését – ha jogszabály kivételt nem tesz – a jogosulthoz intézett vagy a bírósági eljárás során tett nyilatkozattal tartozásába beszámíthatja.

(2)A beszámítás erejéig a kötelezettségek megszűnnek.

297.§(1) Beszámításnak nincs helye olyan szolgáltatással szemben, amelyet megállapodás alapján meghatározott célra kell fordítani, továbbá – a túlfizetés esetét kivéve – tartási, életjáradéki és baleseti járadékköveteléssel, úgyszintén a szándékosan okozott kár megtérítésére irányuló követelésekkel szemben.

(2)A jogosult nem számíthatja be a bírósági úton nem érvényesíthető követelését, elévült követelését azonban beszámíthatja, ha az elévülés az ellenkövetelés keletkezésekor még nem következett be.

(3)Végrehajtás alól mentes követeléssel szemben csak olyan követelést lehet beszámítani, amely a követeléssel azonos jogalpból ered.

(4)Végrehajtható határozattal vagy egyezséggel megállapított követelésbe csak ugyanilyen vagy közokiratba foglalt ellenkövetelést lehet beszámítani.

XXV. fejezet

A szerződészegés

A kötelezett késedelme

298.§ A kötelezett késedelembe esik,

a) ha a szerződésben megállapított vagy a szolgáltatás rendeltetéséből kétségtelenül megállapítható teljesítési idő eredménytelenül eltelt;

b) más esetekben, ha kötelezettségét a jogosult felszólítására nem teljesíti.

299.§(1)A kötelezett köteles megtéríteni a jogosultnak a késedelemből eredő kárát, kivéve, ha bizonyítja, hogy a késedelem elhárítása érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

(2)Ha a kötelezett késedelmét kimenteni nem tudja, felelős a szolgáltatás tárgyában a késedelem ideje alatt bekövetkezett minden kárért, kivéve ha bizonyítja, hogy az késedelem hiányában is bekövetkezett volna.

300.§(1)A jogosult – függetlenül attól, hogy a kötelezett késedelmét kimentette-e – követelheti a teljesítést, vagy ha ez többé nem áll érdekében, elállhat a szerződéstől.

(2)Nincs szükség a teljesítéshez fűződő érdek megszűnésének bizonyítására, ha a szerződést a felek megállapodásánál vagy a szolgáltatás felismerhető rendeltetésénél fogva meghatározott időpontban – és nem máskor – kellett volna teljesíteni, vagy ha a jogosult az utólagos teljesítésre megfelelő határidőt szabott, és az is eredménytelenül telt el.

(3)

301.§ (1)Pénztartozás esetében – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, vagy a felek másként nem állapodnak meg – a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles húsz százalék kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes. A kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett késedelmét kimenti.

KG.9.§A külgazdasági kapcsolatok körében évi öt százaléknál magasabb kamat, valamint kamatos kamat is kiköthető, illetőleg felszámítható.

(2)Ha a jogosultnak a késedelembe esés időpontjáig kamat jogszabály vagy szerződés alapján jár, a kötelezett – ha a jogszabály kivételt nem tesz, vagy a felek másként nem állapodnak meg – a késedelembe eséstől ennek évi nyolc százalékos kamattal növelt összegét, legalább azonban az (1) bekezdésben meghatározott mértékű kamatot köteles megfizetni.

(3)A felek által túlzott mértékben megállapított késedelmi kamatot a bíróság mérsékelheti.

(4)A jogosult követelheti a késedelmi kamatot meghaladó kárát.

É1. 52.§

A jogosult késedelme

302.§A jogosult késedelembe esik, ha

a) a szerződés szerűen felajánlott teljesítést nem fogadja el;

b) elmulasztja azokat az intézkedéseket vagy nyilatkozatokat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a kötelezett megfelelően teljesíteni tudjon;

c) a nyugtát nem állítja ki, illetőleg az értékpapírt nem adja vissza.

303. § (1) A jogosult köteles megtéríteni a kötelezettnek a késedelemből eredő kárát, kivéve ha bizonyítja, hogy a késedelem elhárítása érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

(2)A jogosult – függetlenül attól, hogy késedelmét kimentette-e

a) köteles a kötelezett felelős őrzéséből eredő költségeket megtéríteni;

b) éppúgy viseli a dolog megsemmisülésének, elvesztésének vagy megrongálódásának veszélyét, mintha a teljesítést elfogadta volna;

c) késedelme idejére kamatot nem követelhet.

(3)A jogosult késedelme a kötelezett egyidejű késedelmét kizárja.

304. § A jogosult késedelmére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni akkor is, ha a szolgáltatás fajta és mennyiség szerint volt meghatározva, de a felek a teljesítésre szánt dolgokat megjelölték, vagy a többi hasonló dologtól a jogosult részére elkülönítették.

A hibás teljesítés

305.§(1)Olyan szerződés alapján, amelyben a felek kölcsönös szolgáltatásokkal tartoznak, a kötelezett hibásan teljesít, ha a szolgáltatott dolog nem felel meg a teljesítéskor a törvényes vagy a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak.

(2)A kötelezett felel (szavatol) azért, hogy a szolgáltatott dologban a teljesítéskor megvannak a törvényben és a szerződésben meghatározott tulajdonságok (kellékszavatosság.)

(3)Ha a jogosult a hibát a szerződéskötéskor ismerte, a kötelezett mentesül a szavatossági felelősség alól.

306. § (1)Hibás teljesítés esetén a jogosult választása szerint kijavítást vagy megfelelő árszállítást kérhet.

(2) Ha a szerződésben a dolog fajta és mennyiség szerint határozták meg, hibás teljesítés esetén a jogosult kérheti a dolog kicserélését is, kivéve ha a hiba rövid idő alatt értékcsökkenés nélkül kijavítható, és a kijavítás a jogosult érdekeinek sérelme nélkül lehetséges. Ezt a szabályt kell alkalmazni akkor is, ha a termelői vagy kereskedelmi forgalomban az egyébként helyettesíthető dologt elkülönítéssel vagy kiválasztással határozták meg.

(3) Ha a hibás teljesítés miatt a jogosultnak a teljesítéshez fűződő érdeke megszűnt – így különösen, ha a hiba nem javítható ki, a kötelezett a hiba kijavítását nem vállalja, vagy a hiba kijavítása rövid idő alatt értékcsökkenés és a jogosult érdekeinek sérelme nélkül nem lehetséges –, a jogosult elállhat a szerződéstől.

(4) A jogosult a hiba felfedezése után haladéktalanul köteles kifogását a kötelezettel közölni. A közlés késedelmeiből eredő kárért felelős.

(5)Hibás teljesítés esetén a jogosult az ellenszolgáltatás arányos részét a kijavításig vagy kicserélésig visszatarthatja.

(6)Ha ez a jogosult érdekeinek sérelme nélkül lehetséges, a kötelezett a kijavítás vagy árszállítás helyett a dolgot kicserélheti.

É1. 84. § (1) A szavatossági jogok érvényesítésére vonatkozó határidőket a Ptk. hatálybalépése előtt létrejött szerződés esetében a Ptk. hatálybalépésétől kell számítani, a korábbi jogszabály által meghatározott határidők azonban nem hosszabbodhatnak meg.

(2) Ezt a szabályt nem lehet alkalmazni, ha a szavatossági jogok az érvényesítésükkel való indokolatlan késlekedés miatt a Ptk. hatálybalépése előtt megszűntek.

É2. 6. § (1) A kiskereskedelmi forgalomban eladott árucikkeknél, ha a vevő hibás teljesítés esetén kicserélést kér, vagy a szerződéstől el akar állni, a hibát akkor kell rövid idő alatt értékcsökkenés nélkül kijavíthatónak tekinteni, ha

– a javítás folytán az áru értéke és használhatósága az azonos ideig rendeltetésszerűen használt hibátlan áruhoz képest nem csökken és

– a hiba bejelentésétől számított nyolc nap alatt az árut megjavítják, illetőleg

– a kötelező jótállással értékesített terméket a jótállásra vonatkozó jogszabályokban megállapított határidőn belül megjavítják. Ez a határidő akkor is irányadó, ha a jótállás kötelező időtartama már eltelt.

(2) A kötelezett csak abban az esetben hivatkozhat arra, hogy a szavatossági igény érvényesítésére irányadó határidő hat hónapnál rövidebb [308. § (1) bekezdés], ha a kötelező alkalmassági idő tartamát a jogosulttal a szerződés megkötésekor megfelelő módon (a terméken való feltüntetéssel, minőségi tanúsítvánnyal, fizetési jegyzéken stb.) közölte.

KG. 13. § Ha a szerződés jogosultjának minőségi kifogása van, a dolog visszaküldésére csak akkor jogosult, ha a kötelezettet a visszaküldésről előzetesen értesítette, és megfelelő határidőt engedett arra, hogy a kötelezett a dologról addig rendelkezze, amíg az a jogosultnál van. A gyorsan romló dolgot azonban a jogosult – a kötelezett azonnali értesítése mellett – köteles értékesíteni.

307.§(1)Ha a kötelezett a dolog kijavítását megfelelő határidőre nem vállalja, vagy nem végzi el, a jogosult a hibát a kötelezett költségére maga kijavíthatja vagy mással kijavíttathatja.

(2)A jogosult a választott szavatossági jogról másikra térhet át. Az áttéréssel okozott kárt köteles a kötelezettel megteríteni, kivéve, ha az áttérésre a kötelezett magatartása adott okot, vagy az áttérés egyébként indokolt volt.

308.§ (1) A jogosult a teljesítéstől számított hat hónapos elévülési határidő alatt érvényesítheti szavatossági jogait. Ha a dolog használhatóságának legkisebb időtartamát hatósági előírás, szabvány vagy kötelező műszaki előírás határozza meg (kötelező alkalmassági idő), és ez hat hónapnál rövidebb, az igény érvényesítésére ez a határidő az irányadó.

(2) Ha a jogosult igényét menthető okból nem tudja érvényesíteni – így különösen, ha a hiba jellegénél vagy a dolog természeténél fogva az (1) bekezdésben meghatározott határidőn belül nem volt felismerhető –, szavatossági jogait a teljesítéstől számított egy évig tartós használatra rendelt dolog esetében három évig érvényesítheti. Ha a kötelező alkalmassági idő három évnél hosszabb, az igény érvényesítésére ez a határidő az irányadó. Ezeknek a határidőknek az elmulasztása jogvesztéssel jár.

KG. 14. § (1) A Ptk. 308. § (1) és (2) bekezdésében foglalt szabályok helyett a külgazdasági kapcsolatok körében az alábbi (2) bekezdésben meghatározott rendelkezéseket kell alkalmazni.

(2) A jogosult a teljesítéstől számított hat hónapos elévülési határidő alatt érvényesítheti szavatossági jogait. Ha a jogosult igényét menthető okból nem tudja érvényesíteni – így különösen, ha a hiba

jellegénél vagy a dolog természeténél fogva az hat hónapon belül nem volt felismerhető –, szavatossági jogait a teljesítéstől számított egy évig érvényesítheti. E határidőnek az elmulasztása jogvesztéssel jár.

(3) A szavatossági jogokat ugyanabból a jogalpból eredő követeléssel szemben kifogásként a határidők eltelte után is érvényesíteni lehet.

(4) A dolog kijavítása esetében a határidő meghosszabbodik a hiba közlésétől kezdődő azzal az idővel, amely alatt a jogosult a dolgot a hiba miatt rendeltetésszerűen nem használhatta. A dolognak vagy jelentősebb részének kicserélése esetén a szavatossági jog érvényesítésére biztosított határidő a kicserélt dologra (dologrészre) újból kezdődik.

309. § (1) A szavatosság alapján fennálló kötelezettség teljesítésével összefüggésben felmerülő költségek a kötelezettet terhelik.

(2) A szavatossági jogok érvényesítésére megállapított határidőn belül a dolog kicserélése vagy elállás esetén jogosult nem köteles a dolognak azt az értékcsökkenését megtéríteni, ami a rendeltetésszerű használat következménye.

310. § Szavatossági jogainak érvényesítésén kívül a jogosult a hibás teljesítésből eredő kárának megtérítését is követelheti, kivéve, ha a kötelezett bizonyítja, hogy a hibátlan teljesítés érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

311. § (1) A hibás teljesítés jogkövetkezményeire vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell akkor is, ha a kötelezettség nem dolog szolgáltatására irányul; ilyenkor a kicserélésen a szolgáltatás újbóli teljesítését kell érteni.

(2) Ha a szerződés állat szolgáltatására irányul, a hibás teljesítésre vonatkozó szabályokat azzal az eltéréssel kell megfelelően alkalmazni, hogy a szavatossági jog a teljesítéstől számított hatvan nap alatt évül el.

É1. 87. § Az állatszavatosságra vonatkozó rendelkezéseket a Ptk. hatálybalépése előtt kötött szerződésre csak akkor lehet alkalmazni, ha a szerződést a Ptk. hatálybalépése után teljesítik.

É2. 13. § A hibás teljesítéssel kapcsolatos szavatossági jogokra és kártérítésre, valamint ezek érvényesítésének határidejére vonatkozó rendelkezések csak akkor alkalmazhatók, ha a szerződés teljesítése a törvény hatálybalépése után történt.

A teljesítés lehetetlenné válása

312. § (1) Ha a teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért egyik fél sem felelős, a szerződés megszűnik. A teljesítés lehetetlenné válásáról tudomást szerző fél haladéktalanul köteles erről a másik felet értesíteni. Az értesítés elmulasztásából eredő kárért a mulasztó felelős.

(2) Ha a teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért a kötelezett felelős, a jogosult a teljesítés elmaradása miatt kártérítést követelhet.

(3) Ha a teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért a jogosult felelős, a kötelezett szabadul tartozása alól, és követelheti kárának megtérítését.

(4) Ha a vagylagos szolgáltatások közül valamelyiknek a teljesítése lehetetlenné válik, a szerződés a többi szolgáltatásra korlátozódik.

(5) Ha a lehetetlenülésért a választásra nem jogosult fél felelős, a másik fél választhat a lehetséges szolgáltatás és a lehetetlenné válás következményei között.

(6) Ha a lehetetlenné vált szolgáltatás tárgyának maradványa a kötelezett birtokában maradt, vagy a kötelezett a szolgáltatás tárgya helyett mástól kárpótlást kapott vagy igényelhet, a jogosult a maradvány, illetőleg a kárpótlás átengedését követelheti az ellenszolgáltatás arányos része ellenében.

A teljesítés megtagadása

313. § Ha a kötelezett a teljesítést jogos ok nélkül megtagadja, a jogosult választhat a késedelem és a lehetetlenülés következményeinek alkalmazása között.

A szerződésszegés közös szabályai

314.§(1) A szándékosan, súlyos gondatlansággal, vagy bűncselekménnyel okozott, továbbá az életet, testi épséget, egészséget, megkárosító szerződésszegésért való felelősséget érvényesen nem lehet kizárni.

(2) Jogi személy a szerződésszegésért való felelősségét – ha jogszabály másként nem rendelkezik – nem zárhatja ki és nem korlátozhatja, kivéve, ha az ezzel járó hátrányt az ellenszolgáltatás megfelelő csökkentése vagy egyéb előny kiegyenlíti.

(3) Külkereskedelmi szerződéssel kapcsolatos belföldi szerződésre vonatkozó jogszabály a szerződésszegést és következményeit a törvénytől eltérően szabályozhatja, a felelősség korlátozását vagy kizárását – az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés kivételével – megengedheti.

KG. 15. § A felek a szerződésszegésért való felelősséget korlátozhatják vagy kizárhatják; a kártérítést a bíróság (választottbíróság) is mérsékelheti.

315. § Aki kötelezettsége teljesítéséhez vagy joga gyakorlásához mást vesz igénybe, ennek magatartásáért felelős.

316. § (1)Ha a jogosult a teljesítést a szerződésszegésről tudva elfogadja, a szerződésszegésből igényt utóbb csak akkor támaszthat, ha erre irányuló jogait fenntartotta.

(2)

317. § (1) Osztható szolgáltatás egy részére vonatkozó szerződésszegés esetében a szerződésszegés következményei csak erre a részre következnek be. A jogosult azonban a szerződésszegésből eredő jogait az egész szerződésre nézve gyakorolhatja, ha bizonyítja, hogy a további teljesítés a szerződésszegés következtében már nem áll érdekében.

(2) Ha a szerződésszegés oszthatatlan szolgáltatás egy részére vonatkozik, következményei az egész szerződésre beállnak.

318. § (1) A szerződésszegésért való felelősségre, valamint a kártérítés mértékére a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályait kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a kártérítés mérséklésének – ha a jogszabály kivételt nem tesz – nincs helye.

KG. 18. § A károkozó azt a kárt köteles megtéríteni, amely magatartásának közvetlen következménye, és amellyel a szerződéskötés időpontjában a szerződésszegés lehetséges következményeként előre számolhatott.

(2) A szerződésszegésen alapuló igények érvényesítése kötelező, ha a szerződésben kikötött ellenszolgáltatás teljesítése egészben vagy részben az állami költségvetésből történik. A jogosult az igény érvényesítésétől – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – eltekinthet, ha a rendelkezésre álló adatok alapján meggyőződést szerzett arról, hogy a szerződésszegés olyan körülményekre vezethető vissza, amelyekért a kötelezett nem felel, vagy ha a

szerződésszegés a nemzetgazdaság , továbbá a felek együttműködése szempontjából jelentéktelen.

(3) Ha a szerződésszegésen alapuló igények érvényesítése kötelező, és a jogosult e kötelezettségének indokolatlanul nem tesz eleget, a pénzkövetelésre (kártérítés, kötbér, árleszállítás) irányuló igényt a kifizetéseket a költségvetésből teljesítő pénzügyintézet az állam javára érvényesítheti.

KG. 15. § A felek a szerződésszegésért való felelősséget korlátozhatják vagy kizárhatják; a kártérítést a bíróság (választottbíróság) is mérsékelheti.

XXVI. fejezet

A szerződés megszűnésének egyes esetei. Az elévülés

A szerződés megszűnésének egyes esetei

319. § (1) A felek a szerződést közös megegyezéssel megszüntethetik vagy felbonthatják.

(2) A szerződés megszüntetése esetében a szerződés a jövőre nézve szűnik meg, és a felek további szolgáltatásokkal nem tartoznak. A megszűnés előtt már nyújtott szolgáltatás szerződésszerű pénzbeli ellenértékét meg kell fizetni, amennyiben pedig a már teljesített pénzbeli szolgáltatásnak megfelelő ellenszolgáltatást a másik fél még nem teljesítette, a pénzbeli szolgáltatás visszajár.

(3) A szerződés felbontása esetében a szerződés megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal szűnik meg, és a már teljesített szolgáltatások visszajárnak.

320. § (1) Aki szerződésnél vagy jogszabálynál fogva elállásra jogosult, e jogát a másik félhez intézett nyilatkozattal gyakorolja. Az elállás a szerződést felbontja.

(2) Az elállás jogát a felek bánatpénz fizetése ellenében is kiköthetik; a bíróság a túlzott mértékű bánatpénz összegét mérsékelheti.

(3) Nem gyakorolhatja a szerződésen alapuló elállási jogot az a fél, aki a már megkapott szolgáltatást nem, vagy csak tetemesen csökkent értékben tudja visszaszolgáltatni.

321. § (1) Aki szerződésnél vagy jogszabálynál fogva felmondásra jogosult, e jogát a másik félhez intézett nyilatkozattal gyakorolja. A felmondás a szerződést megszünteti.

(2) Ha a felmondás nem azonnali hatályú, a törvényben vagy a szerződésben meghatározott felmondási idő elteltéig a szerződés fennmarad.

322. § Megszűnik a szerződés, ha ugyanaz a személy lesz a jogosult és a kötelezett. A szerződés megszűnése harmadik személy jogait és kötelezettségeit nem érinti.

323. § (1) A kötelezett halálával a szerződés nem szűnik meg, kivéve, ha csak személyesen teljesíthető szolgáltatásra irányult.

(2) A jogosult halála akkor szünteti meg a szerződést, ha a szolgáltatás kifejezetten az ő eltartására irányult, vagy kizárólag az ő személyes szükségleteinek fedezésére lett volna alkalmas.

Az elévülés

324. § (1) A követelések öt év alatt elévülnek, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

É1. 88. § Az a megítélt kötbérvétel, amelynek elévülése a Ptk. hatálybalépésekor folyamatban van, a Ptk. hatálybalépésétől számított hat hónapon belül akkor is érvényesíthető, ha az elévülési időből ennél kevesebb van hátra.

(2) A főkövetelés elévülésével az attól függő mellékkövetelések is elévülnek. A főköveteléstől független mellékkövetelések elévülése a főkövetelést nem érinti.

(3) A követelés elévülése az azt biztosító kézirólójogból való kielégítést nem akadályozza.

325. § (1) Az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet.

(2) A felek rövidebb elévülési határidőben is megállapodhatnak; a megállapodás csak írásban érvényes. Az egy évnél rövidebb elévülési határidőt a felek írásban legfeljebb egy évre meghosszabbíthatják, egyébként az elévülési határidők meghosszabbítására irányuló megállapodás semmis.

326. § (1) Az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált.

(2) Ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni az akadály megszűnésétől számított egy éven belül – egyéves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig három hónapon belül, – a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél, illetőleg három hónapnál kevesebb van hátra. Ezt a rendelkezést kell alkalmazni akkor is, ha a jogosult a lejárát után a teljesítésre halasztást adott.

327. § (1) A követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás, a követelés bírósági úton való érvényesítése, továbbá meggyezéssel való módosítása – ideértve az egyezséget is –, végül a tartozásnak a kötelezett részéről való elismerése megszakítja az elévülést.

KG. 16. § A követelés teljesítésére irányuló felszólítás az elévülést nem szakítja meg.

(2) Az elévülés megszakadása, illetőleg az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezése után az elévülés újból megkezdődik.

(3) Ha az elévülést megszakító eljárás során végrehajtható határozatot hoztak, az elévülést csak a végrehajtási cselekmények szakítják meg.

É1. 85. § (1) Ha az elévülés a Ptk. hatálybalépésekor folyamatban van, a követelés a Ptk. hatálybalépésétől számított öt éven belül érvényesíthető. Ezt a szabályt nem lehet alkalmazni, ha a követelés az érvényesítésével való indokolatlan késlekedés miatt a Ptk. hatálybalépése előtt megszűnt.

(2) Ezeket a rendelkezéseket az öt évnél rövidebb elévülési időkre nem lehet alkalmazni.

(3) Az elévülésnek a Ptk. hatálybalépését megelőzően bekövetkezett nyugvására, megszakadására és megrövidítésére a korábbi jogot kell alkalmazni.

XXVII. fejezet

Az engedményezés és a tartozásátvállalás

Az engedményezés

328. § (1) A jogosult követelését szerződéssel másra átruházhatja (engedményezés).

(2) Nem lehet engedményezni a jogosult személyéhez kötött, valamint azokat a követeléseket, amelyek engedményezését jogszabály kizárja.

(3) Az engedményezésről a kötelezettet értesíteni kell; a kötelezett az értesítésig jogosult az engedményezőnek teljesíteni.

(4) Ha a kötelezettet az engedményező értesíti, a kötelezett az értesítés után csak az új jogosultnak (engedményes) teljesíthet; az engedményestől származó értesítés esetén a kötelezett követelheti az engedményezés megtörténtének igazolását. Ennek hiányában csak a saját veszélyére teljesíthet annak, aki engedményesként felléphet.

329. § (1) Az engedményezéssel az engedményes a régi jogosult helyébe lép, és átszállnak rá a követelést biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogok is.

(2) A kötelezettnek az engedményezésről való értesítése az elévülést megszakítja.

(3) A kötelezett az engedménnyessel szemben érvényesítheti azokat a kifogásokat és beszámíthatja azokat az ellenköveteléseket is, amelyek az engedményezővel szemben az értesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek.

330. § (1) Az engedményező az engedménnyessel szemben a kötelezett szolgáltatásáért – az engedményezés fejében kapott ellenérték erejéig – kezesként felel, kivéve ha:

a) a követelést kifejezetten bizonytalan követelésként ruházta át az engedményesre;

b) felelősségét egyébként kizárta.

(2) Egyebekben az ellenérték fejében való engedményre az adásvétel, az ingyenes engedményre az ajándékozás szabályait kell alkalmazni.

331. § Ha a követelés jogszabály vagy hatóság rendelkezése folytán száll át másra, azok eltérő rendelkezése hiányában az engedményezés szabályait kell megfelelően alkalmazni. Ebben az esetben a korábbi jogosult kezesi felelőssége csak akkor marad fenn, ha ezt kifejezett rendelkezés írja elő.

A tartozásátvállalás

332. § (1) Ha valaki a kötelezettel megállapodik abban, hogy tartozását átvállalja, köteles a jogosult hozzájárulását kérni, ha pedig azt a jogosult megtagadja, a kötelezettet olyan helyzetbe hozni, hogy az a lejáratkor teljesíthessen.

(2) Ha a jogosult a tartozásátvállaláshoz hozzájárul, a tartozásátvállaló a kötelezett helyébe lép. Megilletik mindazok a jogok, amelyek a kötelezettet a jogosulttal szemben megillették; a korábbi kötelezettnek a jogosulttal szemben fennálló követelését azonban nem számíthatja be.

(3) A tartozásátvállalással a követelést biztosító kezesség és zálogjog a kezes és a zálogkötelezett hozzájáruló nyilatkozata hiányában megszűnik.

333. § Ha a kötelezettség jogszabály vagy hatóság rendelkezése folytán száll át másra, azok eltérő rendelkezése hiányában a tartozásátvállalás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

XXVIII. fejezet

Több jogosult vagy több kötelezett a szerződésben

334. § (1) Ha többen tartoznak egy szolgáltatással, illetőleg egy szolgáltatást többen követelhetnek, és e szolgáltatás osztható, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában minden jogosult csak az őt megillető részt követelheti. A kötelezettek, illetőleg a jogosultak részaránya kétség esetében egyenlő.

KG. 17. § Ha a szerződés alapján többen tartoznak egy szolgáltatással, a kötelezettség akkor is egyetemleges, ha a szolgáltatás osztható.

(2) Ha a szolgáltatás nem osztható, a teljesítés bármelyik kötelezettől vagy valamennyiüktől követelhető (a kötelezettek egyetemlegessége).

(3) Ha többen jogosultak nem osztható szolgáltatást követelni, valamennyiük kezéhez kell teljesíteni (a jogosultak együttsége). A jogosultak bármelyike követelheti a szolgáltatásnak bírósági letétbe helyezését valamennyiük javára.

335. § (1) Ha a követelés több jogosultat úgy illet meg, hogy mindegyik az egész szolgáltatást követelheti, de a kötelezettet egyszeri szolgáltatás terheli (a jogosultak egyetemlegessége), a kötelezettség minden jogosulttal szemben megszűnik, amennyiben bármelyik jogosult kielégítést kap.

(2) A jogosult késedelme, a szolgáltatás lehetetlenné válása, továbbá bármelyik félnek olyan jognyilatkozata, amely a követelés érvényesítésének vagy a kötelezettség teljesítésnek feltétele – így különösen a felmondás, a megintés és a választási jog gyakorlása – mindegyik jogosultra kihat.

(3) A követelés egyik jogosulttal szemben sem évül el addig, amíg az elévülés feltételei valamennyiükkel szemben be nem következtek.

(4) Ha valamelyik jogosult a teljesítés iránt pert indít, a per jogerős befejezéséig a kötelezett – anélkül, hogy a késedelem jogkövetkezményei alól ezáltal mentesülne – a többi jogosult irányában megtagadhatja a teljesítést.

336. § A jogosultakat – ha jogviszonyukból más nem következik – a követelés egymás között egyenlő arányban illeti meg.

337. § (1) Egyetemleges kötelezettség esetében minden kötelezett az egész szolgáltatással tartozik, de amennyiben bármelyikük teljesít vagy a kötelezettséget beszámítással megszünteti, a jogosulttal szemben a többiek kötelezettsége is megszűnik.

(2) Az egyetemlegesen kötelezettek egymás szerződésszegéséért is felelnek.

(3) Minden kötelezett a többieket megillető kifogásokra csak annyiban hivatkozhat, amennyiben a kifogások a jogosult kielégítésével kapcsolatosak. Beszámításra azonban a társkötelezettek követeléseit nem lehet felhasználni.

(4) A jogosultnak az egyik kötelezettel szemben beálló késedelme valamennyiük javára beáll.

338. § (1) Az egyetemleges kötelezetteket – ha jogviszonyukból más nem következik – a kötelezettség egymás között egyenlő arányban terheli. Ha valamely társkötelezett a jogosultnak kötelezettségét meghaladó szolgáltatást teljesített, a többi társkötelezettel szemben – a követelésnek őket terhelő része erejéig – megtérítési követelése támad.

(2) Egyik kötelezett sem hivatkozhat a többivel szemben olyan kedvezményre, amelyben a jogosulttól részesült.

(3) A jogosultnak teljesítő kötelezetre a jogosultat megillető és a többiek teljesítésének biztosítására is szolgáló jogok átszállnak, amennyiben a többi kötelezettől megtérítést követelhet.

XXVIII/A. fejezet

Az értékpapír

338/A. § (1) A pénzkövetelésről szóló értékpapír kiállítója (kibocsátója) feltétlen és egyoldalú kötelezettséget vállal arra, hogy ő maga vagy az értékpapírban megnevezet más személy az értékpapír ellenében meghatározott pénzeszeget szolgáltat az értékpapír jogosultjának.

(2) Értékpapírnak csak olyan okirat tekinthető, amely jogszabályban meghatározott kellékekkel rendelkezik, és kiállítását (kibocsátását) a jogszabály lehetővé teszi.

(3) Értékpapírt – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – bemutatóra és névre szólóan lehet kiállítani.

338/B. § (1) Értékpapírban meghatározott követelést érvényesíteni, arról rendelkezni, azt megterhelni – ha a törvény ettől eltérően nem rendelkezik – csak az értékpapír által, annak birtokában lehet.

(2) Az értékpapír átruházásának módjára – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a váltóra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A kiállító, az átruházó és az értékpapíron kötelezettséget vállaló más személy felelősségére, valamint a kötelezett által felhozható kifogások körére a külön jogszabályok rendelkezései irányadók.

(3) Ha jogszabály másként nem rendelkezik, az értékpapír átruházásával az értékpapírból eredő valamennyi jog átszáll az új birtokosra, függetlenül attól, hogy az átruházó milyen jogokkal rendelkezett.

338/C. § Értékpapírt – külön jogszabály szerint – valamely dologra vonatkozó tulajdonjogról vagy más jogról, illetőleg tagsági viszonyból eredő jogosultságról is ki lehet állítani. Erre az értékpapírra – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a pénzkövetelésről szóló értékpapír szabályait kell megfelelően alkalmazni.

II. Cím

FELELŐSSÉG SZERZŐDÉSEN KÍVÜL OKOZOTT KÁROKÉRT ÉS JOGALAP NÉLKÜLI GAZDAGODÁSÉRT

XXIX. fejezet

A kártérítés általános szabályai

339. § (1) Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

(2) A bíróság a kárért felelős személyt rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények alapján a felelősség alól részben mentesítheti.

340. § (1) A károsult akár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult e kötelezettségének nem tett eleget.

(2) A károsult terhére esik mindazok mulasztása, akiknek magatartásáért felelős.

341. § (1) Károsodás veszélye esetén a veszélyeztetett kérheti a bíróságtól, hogy azt, akinek részéről a veszély fenyeget, tiltsa el a veszélyeztető magatartástól, illetőleg kötelezze a kár megelőzéséhez szükséges intézkedések megtételére és – szükség szerint – biztosíték adására.

(2) Ezt a szabályt kell alkalmazni akkor is, ha a károsodás veszélyét tisztességtelen gazdasági tevékenységgel idézték elő.

342. § (1) Semmis valamely szerződésnek az a kikötése, amely a szándékos vagy súlyos gondatlanságból eredő károkozásért, az életben, a testi épségben, az egészségben okozott károsodásért, továbbá bűncselekmény következményeiért való felelősséget előre korlátozza vagy kizárja.

(2) Nem jár kártérítés, ha a kárt a károsult beleegyezésével okozták, és a károkozás társadalmi érdeket nem sért vagy veszélyeztet.

343. § A jogtalan támadás vagy a jogtalan és közvetlen támadásra utaló fenyegetés elhárítása érdekében a támadónak okozott kárt nem kell megtéríteni, ha a védekező az elhárítással a szükséges mértéket nem lépte túl.

344. § (1) Ha többen közösen okoznak kárt, felelőségük a károsulttal szemben egyetemleges, egymással szemben pedig magatartásuk felróhatósága arányában oszlik meg.

(2) A kár a károkozók között egyenlő arányban oszlik meg, ha magatartásuk felróhatóságának arányát nem lehet megállapítani.

(3) A bíróság mellőzheti az egyetemleges felelőség megállapítását, és a károkozókat közrehatásuk arányában is marasztalhatja, ha

a) ez a kár megtérítését nem veszélyezteti, és tetemesen nem is késlelteti, vagy

b) a károsult maga is közrehatott a kár bekövetkeztében, vagy igénye érvényesítésével menthető ok nélkül késlekedett.

XXX. fejezet

A felelőség egyes esetei

A veszélyes üzem működéséből eredő károk

345.§(1) Aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. Mentésül a felelőség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik. Ezeket a szabályokat kell alkalmazni arra is, aki az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységével másnak kárt okoz.

(2) Nem kell megtéríteni a kárt annyiban, amennyiben a károsult felróható magatartásából származott.

(3) A felelőség kizárása vagy korlátozása semmis; ez a tilalom a dologban okozott károkra nem vonatkozik.

(4) A kártérítési követelés három év alatt elévül.

346.§(1) Ha a kárt több személy fokozott veszéllyel járó tevékenységgel közösen okozta, egymás közti viszonyukban a felelőség általános szabályait kell alkalmazni.

(2) Ha a károkozás egyik félnek sem róható fel, de a kár egyikük fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenességre vezethető vissza, a kárt ez utóbbi köteles megtéríteni.

(3) Ha a kárt mindkét fél fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenesség okozta, továbbá, ha ilyen rendellenesség egyik félnél sem állapítható meg, kárát – felróhatóság hiányában – mindegyik fél maga viseli.

(4) Az üzemi balesetért való felelősség szabályait külön jogszabályok állapítják meg.

Felelősség olyan személyek károkozásáért, akiknek belátási képessége hiányzik vagy korlátozott

347.§(1) Akinek belátási képessége hiányzik vagy fogyatékos, felelősségre nem vonható. Helyette gondozója felel, kivéve, ha bizonyítja, hogy a felügyelet ellátása érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

(2) Ha a károkozónak nincs gondozója, vagy a gondozó felelősségét nem lehet megállapítani, kivételesen a károkozót is kötelezni lehet a kár részben vagy egészben való megtérítésére, feltéve, hogy az eset körülményei és a felek anyagi viszonyai ezt nyilvánvalóan indokoltá teszik.

(3) A károkozó belátási képességének hiányára vagy fogyatékoságára nem hivatkozhat, ha ezt az állapotát maga idézte elő.

(4) Ha a kárt belátási képességgel rendelkező olyan kiskorú okozta, akinek felügyeletre köteles gondozója is van, és bizonyítják, hogy az kötelességeit felróhatóan megszegte, a gondozó a károkozóval egyetemlegesen felelős.

Az alkalmazott, szövetkezeti tag, képviselő és megbízott károkozása

348.§(1) Ha az alkalmazott a munkaviszonyával összefüggésben harmadik személynek kárt okoz, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a károsulttal szemben a munkáltató felelős. E szabályt kell alkalmazni akkor is, ha szövetkezet tagja okoz a tagsági viszonyával összefüggésben harmadik személynek kárt.

(2)

349.§(1) Államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette.

(2)

(3) Ezeket a szabályokat kell alkalmazni a bírósági és ügyészségi jogkörben okozott kárért való felelősségre is, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

É2.14.§ Az államigazgatási jogkörben okozott kárral, valamint a nem vagyoni kárral kapcsolatos felelősségi szabályokat csak akkor lehet alkalmazni, ha a károkozó magatartás a törvény hatálybalépése után történt.

350.§(1) A megbízott által ilyen minőségben okozott kárért a károsult harmadik személlyel szemben a megbízó a megbízottal egyetemlegesen felelős. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy őt a megbízott megválasztásában, utasításokkal ellátásában és felügyeletében mulasztás nem terheli. Ez a szabály a fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytató személyek felelősségére nem vonatkozik.

(2) Állandó jellegű megbízási viszony esetében, továbbá, ha a megbízó és a megbízott egyaránt gazdálkodó szervezet, a bíróság a károsult és a megbízó viszonyában az alkalmazottak károkozásáért való felelősség szabályait is alkalmazhatja.

(3) A törvényes képviselő károkozásáért a képviselt személy nem felelős.

(4) E törvény szabályai szerint felel az általa okozott kárért a megbízott a megbízóval, a képviselt személlyel munkaviszonyban nem álló képviselő pedig a képviselttel szemben. A

megbízó vagy a képviselt személy az általa harmadik személynek nyújtott kártérítés fejében ugyancsak e törvény szerint követelhet megtérítést a megbízottól, illetőleg a képviselőtől.

(5)Az alkalmazott és a munkáltató közti ilyen igényekre a Munka Törvénykönyvének szabályai , szövetkezet és tagja közti ilyen igényekre pedig külön jogszabályok rendelkezései az irányadók.

Az állattartók felelőssége

351.§(1) Aki állatot tart, az általános szabályok szerint felel azért a kárért, amelyet az állat másnak okoz.

(2)Vadállat tartója úgy felel, mint az, aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat.

Az épületről lehulló tárgy által okozott kár

352.§(1)Épület egyes részeinek lehullásából vagy az épület hiányosságaiból másra hármló kárért az épület tulajdonosa felelős, kivéve, ha bizonyítja, hogy az építkezésre és karbantartásra vonatkozó szabályokat nem sértették meg, és az építkezés vagy karbantartás során a károk megelőzése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

(2)Az épületre kifüggesztett tárgyak leesésével okozott kárért a károsulttal szemben az felelős, akinek érdekében a tárgyat kifüggesztették.

(3)Ezek a szabályok nem érintik a felelős személynek azt a jogát, hogy a károkozótól a kár megtérítését követelhesse.

353.§(1) Valamely tárgynak a lakásból vagy más helyiségből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben a lakás bérlője, illetőleg a helyiség használója felelős.

(2)Ha a bérlő, illetőleg a használó a károkozót megnevezi, kezesként felel. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a károkozó jogosulatlanul tartózkodott a helyiségben.

(3)Valamely tárgynak az épület közös használatára szolgáló helyiségeiből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben az épület tulajdonosa felelős. Ha a tulajdonos a károkozót megnevezi, kezesként felel.

(4)Ezek a szabályok nem érintik a felelős személynek azt a jogát, hogy a kárért egyébként felelős személytől a kár megtérítését követelhesse.

A nem vagyoni kár

354.§

É2.14.§ Az államigazgatási jogkörben okozott kárral, valamint a nem vagyoni kárral kapcsolatos felelősségi szabályokat csak akkor lehet alkalmazni, ha a károkozó magatartás a törvény hatálybalépése után történt.

XXXI. fejezet

A felelősség módja, a kártérítés mértéke

355.§(1) A kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.

KG.18.§A károkozó azt a kárt köteles megtéríteni, amely magatartásának közvetlen következménye, és amellyel a szerződéskötés időpontjában a szerződésszegés lehetséges következményeként előre számolhatott.

(2)A kárt pénzben kell megtéríteni, kivéve, ha a körülmények a kár természetben való megtérítését indokolják. A kár természetben való megtérítése különösen akkor lehet indokolt, ha a kártérítés tárgyát a károkozó maga is termeli, vagy az egyébként a rendelkezésére áll.

(3)Kártérítésként járadékot is meg lehet állapítani. Rendszerint járadékot kell megállapítani akkor, ha a kártérítés a károsultnak vagy vele szemben tartásra jogosult hozzátartozójának tartását, illetőleg tartásának kiegészítését hivatott szolgálni.

(4)Kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

356.§(1)Akinek munkaképessége baleset folytán csökkent, csak akkor követelhet járadékot, ha a baleset utáni keresete (jövedelme) a baleset előtti keresetét – neki fel nem róható okból – nem éri el.

(2)Balesetből eredő munkaképtelenség vagy munkaképesség-csökkenés esetében járadékként az elmaradt keresetnek (jövedelemnek) a társadalombiztosítási ellátásokkal csökkentett összegét kell megtéríteni.

(3)A járadék megállapításánál a balesetért felelős személy javára nem vehető figyelembe az a kereset (jövedelem), amelyet a balesetet szenvedett személy a balesetből eredő jelentős testi fogyatékosága ellenére rendkívüli munkateljesítménnyel ér el.

357.§(1)A balesetet szenvedett személy keresetvesztését (jövedelemkiesését) általában a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres kereset (jövedelem) havi átlaga alapján kell meghatározni. Ha az említett idő alatt a keresetben (jövedelemben) tartós jellegű változás állott be, csak a változás utáni kereset (jövedelem) átlagát lehet figyelembe venni.

(2)Ha a balesetet szenvedett személy munkabére a balesetkor rendszeres jellegű és határozott összegű volt, ezt kell a keresetvesztés megállapításánál figyelembe venni.

(3)Ha a keresetvesztés (jövedelemkiesés) az (1) és (2) bekezdés alapján nem állapítható meg, annak meghatározásánál az azonos vagy hasonló munkát munkaviszony (tagsági viszony) alapján végző személyek átlagos havi keresete az irányadó.

(4)A keresetvesztés (jövedelemkiesés) megállapításánál figyelembe kell venni azt a jövőbeli változást is, amelynek meghatározott időpontban való bekövetkezésével már előre teljes bizonyossággal lehet számolni.

358.§(1)A baleset következtében meghalt személy által eltartottak olyan összegű tartást pótló járadékot igényelhetnek, amely szükségleteiknek – a tényleges, illetőleg az elvárhatóan elérhető keresetüket (jövedelmüket) is figyelembe véve – a baleset előtti életszínvonalon való kielégítését biztosítja.

(2)Járadék követelhető akkor is, ha a baleset következtében meghalt személy a tartási kötelezettségének megszegésével nem nyújtotta ténylegesen a tartást, vagy ha a járadékot igénylő a tartási igényét menthető okból nem érvényesítette.

(3)A járadék mértékének megállapításánál értékelni kell, hogy a járadékot igénylő érvényesítette, illetőleg érvényesíthet-e követelést azokkal szemben, akik az ő tartására a baleset idején a meghalt személlyel egy sorban voltak kötelesek.

359. § (1) Ha a kár mértéke – akár csak részben – pontosan nem számítható ki, a bíróság a károkozásért felelős személyt olyan összegű általános kártérítés megfizetésére kötelezheti, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas.

(2) Az általános kártérítés visszakövetelésének nincs helye azon az alapon, hogy a tényleges kár mértéke utóbb nem érte el az általános kártérítés összegét. Ha azonban a kötelezett általános kártérítésként járadékot fizet, a járadék mértékének csökkentését vagy a járadékfizetés időtartamának megváltoztatását a körülmények alakulásához képest követelheti.

360. § (1) A kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes.

(2) A kárért felelős személy helyzetére a szerződés teljesítésében késedelmes kötelezetre irányadó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

(3) Az engedményezésre, a tartozásátvállalásra, a követelések biztosítására, a teljesítésre és beszámításra vonatkozó szabályokat a kártérítési követelésekre is megfelelően alkalmazni kell.

(4) Az elévülés szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy öt évnél rövidebb idő alatt nem évülhet el a követelés, ha a kárt szándékosan vagy bűncselekménnyel okozták. A bűncselekménnyel okozott kár esetén azonban a követelés öt éven túl sem évül el mindaddig, amíg a bűncselekmény büntethetősége el nem évül.

XXXII. fejezet

Jogalap nélküli gazdagodás

361. § (1) Aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt azt előnyt visszatéríteni.

(2) Nem köteles visszatéríteni a gazdagodást az, aki attól a visszakövetelés előtt elesett, kivéve ha

a) számolnia kellett a visszatérítési kötelezettséggel, és felelőssége a gazdagodás megszűnéséért megállapítható, vagy

b) rosszhiszeműen jutott a gazdagodáshoz.

(3) Ha az, akinek részére a gazdagodást vissza kellene téríteni, azt tilos vagy a jóerkölcsbe ütköző magatartásával maga idézte elő, a bíróság az ügyész indítványára a vagyoni előnyt az állam javára ítélni meg.

É1. 32. § (1) A bíróság köteles az ügyészt értesíteni, ha az iratok vagy a tárgyalás adatai alapján feltehető, hogy szolgáltatásnak (vagyoni előnynek) az állam javára való megítélésére kerül sor.

(2) Az ügyész az indítványt haladéktalanul, legkésőbb azonban az értesítés kézbesítésétől számított tizenöt napon belül köteles megtenni.

(3) Az ügyész nyilatkozata előtt az értesítés kézbesítésétől számított tizenöt napon belül a per szünetelésének vagy a pert befejező határozat hozatalának nincs helye.

É1. 33. § Uzsorás szerződés esetében a bíróság a sérelmet szenvedő félnek a visszatérítést akkor is elengedheti, ha az ügyész a szolgáltatásnak az állam javára való megítélését indítványozza.

É1. 34. § Ha a Ptk. 237. §-ának (1) bekezdésében és a 361. §-ának (3) bekezdésében szabályozott esetekben az ügyész a visszajáró szolgáltatásnak (vagyoni előnynek) az állam javára csak részben való megítélését indítványozza, a bíróságot az indítvány csak annyiban köti, hogy az abban megjelölnél nagyobb összeget az állam javára ítélni meg.

É1. 35. § A szolgáltatásnak (vagyoni előnynek) az állam javára való megítélését nem akadályozza az, hogy a szolgáltatást a sérelmet okozó fél már megkapta, illetőleg a vagyoni előnyt a gazdagodást előidéző fél már visszakapta.

É1. 36. § Az állam javára megítélt szolgáltatások behajtásával és elszámolásával kapcsolatos pénzügyi kérdéseket a pénzügyminiszter az igazságügy-miniszterrel egyetértésben szabályozza.

362. § Az életfenntartás céljára adott és arra felhasznált juttatást visszakövetelni nem lehet, kivéve, ha jogszabály másként rendelkezik,
 vagy a juttatást bűncselekmény útján szerezték meg.

363. § (1) A gazdagodással kapcsolatos vagyoni előnyök visszatérítésére a jogalap nélküli birtoklásra vonatkozó szabályokat (195. §) kell alkalmazni; a visszatérítésre köteles személy a dologra fordított szükséges költségei megtérítését követelheti.

(2) Ha a vagyoni előnyt természetben visszaszolgáltatni nem lehet, értékét kell megtéríteni.

364. § A jogalap nélküli gazdagodásra egyébként a kártérítés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

III. Cím

EGYES SZERZŐDÉSEK

XXXIII. fejezet

Az adásvétel és a csere

1. Az adásvétel

365. § (1) Adásvételi szerződés alapján az eladó köteles a dolog tulajdonát a vevőre átruházni és a dolgot a vevő birtokába bocsátani, a vevő pedig köteles a vételárat megfizetni és a dolgot átvenni.

(2) Adásvétel tárgya lehet minden dolog, amely nincs kivonva a forgalomból.

(3) Ingatlan adásvételének érvényességéhez a szerződés írásba foglalása szükséges.

(4) Az ingatlan-adásvétel hatálya a mezőgazdasági felszerelésre és jószágra csak akkor terjed ki, ha ebben a felek kifejezetten megállapodtak.

366. § (1) Ha vételárként piaci árat kötöttek ki, a teljesítési helynek megfelelő piacon a teljesítési időben kialakult középárat kell megfizetni.

(2) Ha jogszabály kivételt nem tesz, a súly szerint megállapított vételárat a tiszta súly alapján kell kiszámítani.

A felek jogai és kötelezettségei

367. § (1) Az eladó köteles a vevőt a dolog lényeges tulajdonságairól és a dologgal kapcsolatos fontos követelményekről, különösen a dologra vonatkozó esetleges jogokról és a dologgal kapcsolatos terhekről tájékoztatni. Köteles továbbá az ilyen körülményekre, illetőleg jogokra és terhekre vonatkozó okiratokat a vevőnek átadni.

(2) Az eladó viseli az átadással és az ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett állapot rendezésével kapcsolatos költségeket.

(3) A szerződéskötési költségek, a tulajdonátruházási illeték, továbbá az átvétel és a tulajdonváltás ingatlannyilvántartásba való bejegyzésének költségei a vevőt terhelik.

368. § (1) Az eladó a tulajdonjogot csak a szerződés megkötésekor, írásban és legfeljebb a vételár teljes kiegyenlítéséig tarthatja fenn.

(2) A vevő a tulajdonjog-fenntartás hatályossága idején a dolgot nem idegenítheti el, és nem terhelheti meg. Ez a szabály harmadik személy jóhiszeműen és ellenérték fejében szerzett jogát nem érinti.

(3) Az ingatlan vevője – ha a tulajdonjognak az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése előtt birtokba lép – ennek napjától kezdve szedi a dolog hasznait, viseli terheit és azt a kárt, amelynek megtérítésére senkit sem lehet kötelezni.

Szavatosság a tulajdonjog átruházásáért és tehermentességéért

369. § (1) Ha harmadik személynek az adásvétel tárgyára olyan joga van, amely a vevő tulajdonszerzését akadályozza, a vevő elállhat a szerződéstől, és kártérítést követelhet.

(2) E jogainak gyakorlása előtt a vevő köteles az eladót megfelelő határidő kitérésével felhívni arra, hogy tulajdonszerzésének akadályait hárítsa el, vagy adjon megfelelő biztosítékot.

(3) Ha a vevő harmadik személy joga következtében a dolgot e harmadik személynek kiszolgáltatja, vagy az eladónak visszaadja, az eladótól kártérítést követelhet.

(4) Ha az eladó jóhiszemű volt, csak a szerződés megkötéséből eredő károkat köteles megfizetni. Ez a vevő elállási jogát nem érinti.

370. § (1) Ha harmadik személynek a dolgon olyan joga áll fenn, amely a vevő tulajdonjogát korlátozza, a vevő megfelelő határidő kitérésével tehermentesítést követelhet, és a tehermentesítésig megtagadhatja az ehhez szükséges összeg megfizetését.

(2) A határidő eredménytelen eltelte után a vevő a dolgot az így rendelkezésre álló összegből vagy egyébként az eladó költségére tehermentesítheti.

(3) Ha a tehermentesítés lehetetlen vagy aránytalan költséggel járna, a vevő a szerződéstől elállhat és kártérítést követelhet, vagy a teher átvállalása fejében a vételár megfelelő csökkentését követelheti. Ezek a jogok a vevőt akkor is megilletik, ha a tehermentesítésre megszabott határidő eredménytelenül telt el, és a vevő nem kívánja a dolog tehermentesítését.

(4) Nem illetik meg ezek a jogok a vevőt, ha a szerződés megkötésekor tudnia kellett, hogy a dolgon korlátozástól mentes tulajdonjogot nem szerezhetsz, kivéve, ha az eladó a vevő korlátozástól mentes tulajdonszerzéséért jótállott. A jelzálogjogtól való mentességért az eladó akkor is szavatol, ha arról a vevő tudott.

Az adásvétel egyes különös nemei

371. § (1) Ha a dolgot megtekintésre vagy próbára vették, a szerződés hatálya a vevő nyilatkozatától függ. A vevő e nyilatkozatát nem köteles indokolni.

(2) Az eladó határidőt tűzhet a nyilatkozattételre; ha a vevő e határidőt elmulasztja, a szerződés nem hatályos.

(3) Ha a vevő a dolgot próbára átvette, és az eladó által kitűzött határidőig nem nyilatkozott, a szerződés hatályos.

(4) Az eladó nem szavatol azokért a hibákért, amelyeket a vevő felismerhetett.

372. § (1) Minta szerinti vétel esetében az eladó a mintának megfelelő dolgot köteles szolgáltatni.

(2) Az eladó a dolog fel nem ismerhető hibájáért akkor is szavatossággal tartozik, ha e hiba a mintában is megvolt.

(3) Ha a vevő a mintát nem mutatja fel, őt terheli annak bizonyítása, hogy a dolog a mintának nem felelt meg.

373. § (1) Ha a tulajdonos meghatározott dologra nézve írásbeli megállapodással elővásárlási jogot enged, és a dolgot el akarja adni, a kapott ajánlatot a szerződés megkötése előtt köteles az elővásárlásra jogosulttal közölni. Nem terheli e kötelezettség a tulajdonost, ha annak teljesítése a jogosult tartózkodási helye vagy más körülményei miatt renkívüli nehézséggel vagy számottevő késedelemmel járna.

(2) Ha az elővásárlási jogosult a tulajdonoshoz intézett nyilatkozatában az ajánlat tartalmát magáévá teszi, a szerződés közöttük létrejön. Ha a jogosult a szerződési ajánlat elfogadására általában megszabott határidő alatt ilyen nyilatkozatot nem tesz, a tulajdonos a dolgot az ajánlatnak megfelelően vagy annál kedvezőbb feltételek mellett eladhatja.

(3) Ha az elővásárlási jogot az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzik, az mindenivel szemben hatályos, aki a bejegyzést követően az ingatlanon valamely jogot szerez.

(4) Az elővásárlási jog átruházása semmis, gazdálkodó szervezet azonban kijelölheti azt a személyt, aki e jog gyakorlására jogosult. Az elővásárlási jog az örökösökre nem száll át.

(5) Az elővásárlási jogra vonatkozó rendelkezéseket a jogszabályon alapuló elővásárlási jogra is alkalmazni kell. A jogszabályon alapuló elővásárlási jog a szerződéses elővásárlási jogot megelőzi.

374. § (1) Az eladott dolog visszavásárlásának jogát az adásvételi szerződéssel egyidejűleg írásba kell foglalni. A visszavásárlás az eladónak a vevőhöz intézett nyilatkozatával jön létre.

(2) A visszavásárlási jogot legfeljebb öt évre lehet kikötni; az ezzel ellentétes megállapodás semmis.

É1. 86. § A Ptk. hatálybalépése előtt kikötött visszavásárlási és vételi jog a Ptk. hatálybalépésétől számított öt év elteltével megszűnik, kivéve ha a kikötött időből ennél kevesebb van hátra.

(3) A visszavásárlási ár egyenlő az eredeti vételárral; az eredeti vevő azonban a visszavásárlási áron felül követelheti azt az összeget, amellyel a dolog értéke hasznos ráfordításai folytán a visszavásárlás időpontjáig gyarapodott, a visszavásárló pedig levonhatja a dolog időközi romlásából eredő értékcsökkenést.

(4) Az eredeti vevő felelős a visszavásárlási jog meghiúsulásáért vagy csorbitásáért; ha azonban a dolog neki fel nem róható okból megsemmisült, a visszavásárlási jog megszűnik.

(5) Egyebekben a visszavásárlási jogra az elővásárlási jog szabályait kell alkalmazni.

375. § (1) Ha a tulajdonos másnak vételi jogot (opciót) enged, a jogosult a dolgot egyoldalú nyilatkozattal megvásárolhatja. A vételi jogra vonatkozó megállapodást – a dolog és a vételár megjelölésével – írásba kell foglalni.

(2) A határozatlan időre kikötött vételi jog hat hónap elteltével megszűnik; az ezzel ellentétes megállapodás semmis.

(3) A bíróság a tulajdonost a vételi jogból folyó kötelezettsége alól mentesítheti, ha a tulajdonos bizonyítja, hogy a vételi jog engedése után körülményeiben olyan lényeges változás állott be, hogy a kötelezettség teljesítése tőle nem várható el.

(4) Egyebekben a vételi jogra a visszavásárlási jog szabályait kell alkalmazni.

É1. 86. § A Ptk. hatálybalépése előtt kikötött visszavásárlási és vételi jog, a Ptk. hatálybalépésétől számított öt év elteltével megszűnik, kivéve ha a kikötött időből ennél kevesebb van hátra.

376. § (1) A felek megállapodhatnak, hogy a vevő a vételárat meghatározott időpontokban, több részletben fizeti meg, és a dolgot a vételár teljes kiegyenlítése előtt neki átadják (részletvétel).

(2) Az eladó írásban kikötheti az elállás, illetőleg a részletfizetési kedvezmény megvonásának jogát arra az esetre, ha a vevő a részletet az esedékességkor nem fizeti meg. Ezzel a joggal az eladó a részlet megfizetésének első ízben való elmulasztása esetében csak akkor élhet, ha a vevőt erről előzőleg értesítette, és neki a teljesítésre megfelelő időt engedett.

(3) Ha az eladó a szerződéstől elállt, a vevő köteles használati díjat fizetni, továbbá meg kell térítenie azt a kárt, amely a dolog rendeltetésszerű használatával járó értékcsökkenést meghaladja.

(4) A vevőnek átadott dolog elpusztulásának vagy értékcsökkenésének veszélyét – a tulajdonjog fenntartása esetében is – a vevő viseli.

377.§

2. A csere

378. § Ha a szerződő felek dolgok tulajdonának kölcsönös átruházására vállalnak kötelezettséget, az adásvétel szabályait kell megfelelően alkalmazni. Ebben az esetben mindegyik fél eladó a saját szolgáltatása, és vevő a másik fél szolgáltatása tekintetében.

XXXIV. fejezet

A szállítási és a közüzemi szerződés

1. A szállítási szerződés

379. § (1) Szállítási szerződés alapján a szállító köteles a szerződésben meghatározott dolgot a kikötött későbbi időpontban vagy időszakban a megrendelőnek átadni, a megrendelő pedig köteles a dolgot átvenni és az árát megfizetni.

(2)

380. § A felek a dolog minőségét, a minőség és a mennyiség megvizsgálásának módját, a minőségi és a mennyiségi kifogásolás rendjét meghatározhatják szabványra, műszaki feltételre, más előírásra, mindkét fél által ismert szokványra vagy mintaszabályzatra utalással, mintával vagy részletes leírással.

381. § (1) A megrendelő a szerződéstől bármikor elállhat, köteles azonban a szállító kárát megtéríteni.

(2) Ha a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet nem lehet visszaállítani, vagy ha ezt nemzetgazdasági érdek vagy különös méltánylást érdemlő egyéb érdek indokolja, a bíróság a megrendelő elállása esetében – bármelyik fél kérelmére – a szerződést a jövőre nézve szünteti meg. A megrendelő ilyenkor is köteles a szállító kárát megtéríteni.

382. § (1) A szállító köteles a megrendelőt a teljesítés idejéről legalább három nappal előbb értesíteni.

(2) Eltérő szakmai szokás hiányában a szállító a dolgot csomagolva és mérlegelve adja át. A csomagolásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a dolog épségét a fuvarozás és a tárolás időtartama alatt megóvja.

383. § (1) A csomagolt és mérlegelt dolgot a szállító vagy a fuvarozó jelenlétében elegendő bruttó súly és darabszám szerint átvenni.

(2) A minőségvizsgálás helye a megrendelő telephelye.

(3) A megrendelő a mennyiségi ellenőrzés még el nem végzett részét, valamint a minőségi vizsgálatot köteles haladéktalanul, de legkésőbb az átvételtől számított nyolc nap alatt megkezdeni és azt a megvizsgáláshoz szükséges idő alatt folyamatosan elvégezni.

(4) A megrendelő az észlelt minőségi hibát annak felfedezése után a szállítóval haladéktalanul közölni és egyben szavatossági igényét megjelölni köteles.

383/A.§ (1) Fuvarozó közbenjöttével történő szállítás esetén a megrendelő köteles – a szállító érdekében – a fuvarozóval szembeni igény érvényesítéséhez szükséges intézkedéseket megtenni, és erről a szállítót haladéktalanul értesíteni.

(2) Az (1) bekezdésben előírt intézkedések elmulasztása esetén a megrendelő nem követelheti a szállítótól azoknak a károknak a megtérítését, illetőleg felel azokért a károknak, amelyek a fuvarozóval szemben érvényesíthetők lettek volna.

384. § (1) A megrendelő a dolgot az átvételtől számított három napon belül kicsomagolás és megvizsgálás nélkül tovább küldheti.

(2) Ha a szállítónak közvetlenül harmadik személy részére kell a szolgáltatást teljesítenie, a mennyiségi és minőségi vizsgálatot ennek kell elvégeznie.

(3) Ha a harmadik személy az átvételkor mennyiségi vagy minőségi hibát észlel, köteles erről a szállítót és a megrendelőt haladéktalanul értesíteni.

385. § A közreműködő hibás teljesítése alapján a szállító vele szemben mindaddig érvényesítheti jogait, amíg a megrendelővel szemben a szerződésszegés miatt helytállni tartozik, feltéve, hogy a szállító a minőség megvizsgálására vonatkozó kötelezettségének eleget tett.

É1. 7.§ A kiskereskedelmi forgalomban eladott árucikkeknel a szállító – hibás teljesítés esetén – a megrendelőjével szemben mindaddig helytállni tartozik, amíg a megrendelővel szemben a szerződésszegés miatt igény érvényesíthető.

386. §

2. A közüzemi szerződés

387.§ Közüzemi szerződés alapján a szolgáltató köteles meghatározott időponttól a fogyasztó számára folyamatosan és biztonságosan a fogyasztó igénye szerint meghatározott közüzemi szolgáltatást – így különösen gázt, villamos energiát és vizet – nyújtani, a fogyasztó pedig köteles időszakonként díjat fizetni.

388. § (1) Jogszabály kimondhatja, hogy a szerződés a szolgáltatás igénybevételével jön létre.

(2) A szolgáltató a szerződés megkötését csak jogszabályban meghatározott esetekben tagadhatja meg, illetőleg a szerződés tartalmát csak jogszabályban meghatározott feltételektől teheti függővé.

(3) A szolgáltató a fogyasztóval szemben a teljesítést csak jogszabályban meghatározott esetekben szüneteltetheti, illetőleg korlátozhatja.

(4) A szolgáltató a szerződést csak a jogszabályban meghatározott feltételek esetén mondhatja fel.

XXXV. fejezet

A vállalkozás

1. Általános szabályok

389. § Vállalkozási szerződés alapján a vállalkozó valamely dolog tervezésére, elkészítésére, feldolgozására, átalakítására, üzembe helyezésére, megjavítására vagy munkával elérhető más eredmény létrehozására, a megrendelő pedig a szolgáltatás átvételére és díj fizetésére köteles.

A felek jogai és kötelezettségei

390. § (1) A felek megállapodhatnak abban, hogy a vállalkozó részletes műszaki és gazdasági adatokat tartalmazó ajánlatot készít, a megrendelő pedig díjat fizet, és az ajánlatot átveszi.

(2) A megrendelő a részletes ajánlatot – a törvény eltérő rendelkezésének, illetőleg a felek eltérő megállapodásának hiányában – szabadon felhasználhatja abban az esetben is, ha annak alapján a vállalkozóval nem köt szerződést.

(3) A felek a szolgáltatást műszaki tervekre és költségvetésre utalással is meghatározhatják.

391. § (1) A vállalkozó a munkát saját költségén végzi el. Köteles a munkavégzést úgy megszervezni, hogy biztosítsa a munka gazdaságos és gyors befejezését.

(2) A vállalkozó alvállalkozó igénybevételére jogosult.

(3) A vállalkozó a jogosan igénybe vett alvállalkozóért úgy felel, mintha a munkát maga végezte volna; alvállalkozó jogosulatlan igénybevétele esetén pedig felelős minden olyan kárért is, amely anélkül nem következett volna be.

392. § (1) A vállalkozó a megrendelő utasítása szerint köteles eljárni. Az utasítás nem terjedhet ki a munka megszervezésére, illetőleg nem teheti a teljesítést terhesebbé. A felek ezektől a rendelkezésektől eltérhetnek.

(2) A vállalkozó köteles a megrendelőt minden olyan körülményről haladéktalanul értesíteni, amely a vállalkozás eredményességét vagy kellő időre való elvégzését veszélyezteti vagy gátolja. Az értesítés elmulasztásából eredő kárért felelős.

(3) Ha a megrendelő alkalmatlan anyagot vagy pedig célszerűtlen vagy szakszerűtlen utasítást ad, erre a vállalkozó köteles őt figyelmeztetni. A figyelmeztetés elmulasztásából eredő kárért a vállalkozó felelős. Ha azonban a megrendelő a figyelmeztetés ellenére utasítását fenntartja, vagy nem szolgáltat megfelelő anyagot, a vállalkozó a szerződéstől elállhat. Ha nem áll el, a kapott anyaggal, illetőleg a megrendelő utasítása szerint a megrendelő kockázatára köteles a munkát elvégezni.

(4) A vállalkozó a megrendelő által adott anyaggal, illetve utasítás szerint nem végezheti el a munkát, ha ez jogszabály vagy joghatósági rendelkezés megsértésére vagy az élet- és vagyonbiztonság veszélyeztetésére vezetne.

393. § (1) Ha a munkát a megrendelő által kijelölt helyen kell végezni, a megrendelő köteles a munkahelyet alkalmas állapotban a vállalkozó rendelkezésére bocsátani.

(2) A vállalkozó a munka megkezdését mindaddig megtagadhatja, amíg a megrendelő e kötelezettségét nem teljesíti. Ha a megrendelő e kötelezettségének a vállalkozó által megszabott megfelelő határidőn belül nem tesz eleget, a vállalkozó elállhat a szerződéstől és kártérítést követelhet.

(3) Ha ugyanazon a létesítményen több vállalkozó tevékenykedik, a megrendelő a munkának gazdaságos és gyors, a vállalkozókkal összehangolt elvégzéséhez szükséges feltételeket köteles megteremteni, a vállalkozók pedig kötelesek a munkavégzést összehangolni. A munka nem megfelelő megszervezésével másnak okozott kárt a mulasztó köteles megtéríteni.

(4) Több vállalkozó munkavégzése esetén az együttműködés módjának és feltételeinek meghatározása érdekében a megrendelő és a vállalkozók szerződést köthetnek egymással. A szerződésben meghatározhatják a munka összehangolása révén elérhető megtakarítások és egyéb előnyök, valamint az egyes feleknél felmerülő többletköltségek megosztásának módját.

394. § (1) A megrendelő a munkát és a felhasználásra kerülő anyagot ellenőrizheti, a szerződésben, illetőleg jogszabályban meghatározott esetben pedig ellenőrizni köteles. Nem mentesül a vállalkozó a felelősség alól, ha a megrendelő az ellenőrzést elmulasztotta vagy nem megfelelően végezte el.

(2) Ha egyes munkarészeket a vállalkozó beépít (eltakar), és ezután az ellenőrzés a munka egy részének újbóli elvégzését tenné szükségessé, a vállalkozó köteles előzetesen megfelelő időben a megrendelőt a beépítésről értesíteni. Ha a megrendelő az értesítés ellenére az ellenőrzést elmulasztja, később a beépített munkarészt csak akkor ellenőrizheti, ha az újból végzett munkával kapcsolatos költségeket a vállalkozónak megfizeti.

(3) Ha a megrendelő a vállalkozó teljesítése révén új elgondolásról, megoldásról vagy műszaki ismeretről szerez tudomást, ezt a vállalkozó hozzájárulása nélkül mással nem közölheti.

395. § (1) A megrendelő a szerződéstől bármikor elállhat, köteles azonban a vállalkozó kárát megtéríteni.

(2) Ha a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet nem lehet visszaállítani, vagy ha ezt nemzetgazdasági érdek vagy különös méltánylást érdemlő egyéb érdek indokolja, a bíróság a megrendelő elállása esetében – bármelyik fél kérelmére – a szerződést a jövőre nézve szünteti meg. A megrendelő ilyenkor is köteles a vállalkozó kárát megtéríteni.

(3) Ha a megrendelő a szerződéstől azért állt el, mert a teljesítési határidő lejárt előtt nyilvánvalóvá vált, hogy a vállalkozó a munkát csak olyan számottevő késéssel tudja elvégezni, hogy a teljesítés emiatt a megrendelőnek már nem áll érdekében, a megrendelő a szerződésszegésre vonatkozó szabályok szerint kártérítést követelhet.

(4) Ha a munka végzése során a körülmények arra engednének következtetést, hogy a teljesítés hibás lesz, a megrendelő a fogyatékoság kiküszöbölésére tűzött megfelelő határidő sikertelen eltelte után gyakorolhatja a hibás teljesítésből eredő jogokat.

396. § (1) A felek a szolgáltatás átadásakor közösen elvégzik azokat a szakmailag szokásos és indokolt próbákat, amelyek a teljesítés megfelelő minőségének megállapításához szükségesek.

(2) Eltérő szakmai szokás hiányában a próba lefolytatásához szükséges feltételeket a megrendelő – a vállalkozó költségére – biztosítja, a próbát pedig a vállalkozó végzi.

(3) A vállalkozó köteles a megrendelőnél a szolgáltatott dologról a felhasználáshoz, fenntartáshoz szükséges tájékoztatást megadni.

(4) A megrendelő mindaddig nem köteles a díjat megfizetni, amíg a vállalkozó tájékoztatási kötelezettségének eleget nem tett, feltéve, hogy annak hiányában a szolgáltatott dolog rendeltetésszerű használatba nem vehető.

397. § (1) A díj – ha jogszabály kivételt nem tesz – a vállalkozás teljesítésekor esedékes.

(2) A vállalkozót a díj biztosítására zálogjog illeti meg a megrendelőnek azokon a vagyontárgyain, amelyek a vállalkozási szerződés következtében birtokába kerültek.

398. § Az alvállalkozó vagy más közreműködő hibás teljesítése alapján a vállalkozó mindaddig érvényesítheti jogait, amíg a vállalkozó a megrendelővel szemben a szerződészegés miatt helytállni tartozik, feltéve, hogy a vállalkozó a minőség megvizsgálására vonatkozó kötelezettségének eleget tett.

399. § Ha a teljesítés olyan okból válik lehetetlenné, amelyért egyik fél sem felelős, és

a) a lehetetlenné válás oka mindkét fél érdekkörében vagy érdekkörén kívül merült fel, a vállalkozót az elvégzett munka és költségei fejében a díj arányos része illeti meg;

b) a lehetetlenné válás oka a vállalkozó érdekkörében merült fel, díjazásra nem tarthat igényt;

c) a lehetetlenné válás oka a megrendelő érdekkörében merült fel, a vállalkozót a díj megilleti, de a megrendelő levonhatja azt az összeget, amelyet a vállalkozó a lehetetlenné válás folytán költségben megtakarított, továbbá amelyet a felszabadult időben másutt keresett vagy nagyobb nehézség nélkül kereshetett volna.

400. § (1) A megkezdett, valamint a befejezett, de át nem adott mű tekintetében a kárveszély a teljesítés lehetetlenné válására vonatkozó szabályok szerint oszlik meg a megrendelő és a vállalkozó között.

(2) A vállalkozó a senkinek fel nem róható ok következtében elpusztult mű újbóli előállítására, a megrendelő pedig annak átvételére nem köteles.

(3) A szerződés teljesítéséhez szükséges anyagokban és eszközökben esett kár viselésére az általános szabályokat kell alkalmazni.

401. § Önálló feladat ellátására alkalmas, összetett gazdasági, illetve műszaki egység megvalósítására irányuló vállalkozási szerződés alapján a vállalkozó köteles a munka gazdaságos és gyors, az ugyanazon a létesítményen dolgozó többi vállalkozóval összehangolt elvégzéséhez szükséges feltételeket megteremteni, valamint a többi vállalkozóval az együttműködés módjának és feltételeinek meghatározásához szükséges szerződéseket megkötöni. A vállalkozó felelőssége az ilyen vállalkozási szerződésben kikötött műszaki, gazdasági és egyéb feltételek teljesítéséért akkor is fennáll, ha a teljesítéshez szükséges tervet a vállalkozó egészben vagy részben nem maga készítette (fővállalkozás).

2. Az építési szerződés

402. § Építési szerződés alapján a vállalkozó építési-szerelési munka elvégzésére, a megrendelő pedig annak átvételére és díj fizetésére köteles.

403. § (1) Ha a szerződés megkötésekor a kivitelezéshez szükséges valamennyi terv (költségvetés, műleírás stb.) még nem áll rendelkezésre, a tervek fokozatos szolgáltatásának határidőit, valamint az építési-szerelési munka egészére vonatkozó költség-előirányzat alapján megállapított tájékoztató jellegű díjat a szerződésben meg kell határozni.

(2) Ha a szolgáltatás természetéből más nem következik, a szolgáltatás oszthatatlan. Ha azonban a felek a szerződésben a munka egyes részeinek átadás-átvételében állapodnak meg, a szolgáltatást oszthatónak kell tekinteni.

(3) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a munka elvégzéséhez szükséges hatósági engedélyezési eljárás megszervezése, továbbá a hatósági engedélyek beszerzése a megrendelő feladata.

(4) A vállalkozó köteles elvégezni a tervben szereplő, de a költségvetésből hiányzó munkákat (többletmunka), továbbá azokat a műszakilag szükséges munkákat is, amelyek nélkül a létesítmény rendeltetésszerűen nem használható. E munkák díjainak elszámolásáról külön jogszabály rendelkezik.

404. § (1) A munkahely az építési-szerelési munka végzésére akkor alkalmas, ha állapota a szerződés teljesítését nem gátolja, továbbá, ha a kitűzött alappontok és azok jegyzékének átadása megtörtént.

(2) A megrendelő köteles a munkát időközönként ellenőrizni.

(3) A felek a munkavégzéssel kapcsolatos minden lényeges adatot, körülményt és utasítást a munkahelyen vezetett naplóban kötelesek egymással közölni.

(4) A vállalkozó kérésére – szükség esetén – a megrendelő köteles a tervek magyarázatát, a részletes kivitelezési utasítást megadni.

405. § (1)A megrendelő köteles a munkát a vállalkozó értesítésében megjelölt időpontra kitűzött átadás-átvételi eljárás során megvizsgálni és a vizsgálat alapján felfedezett hiányokat, hibákat, a hibás munkarészekre eső költségvetési összegeket, valamint az érvényesíteni kívánt szavatossági igényeket jegyzőkönyvben rögzíteni.

(2) Ha a megrendelő egyes munkarészeket a teljesítés előtt ideiglenes jelleggel átvesz (előzetes átadás), ezek tekintetében a kárveszély az átvétel időpontjától a megrendelőre száll át.

(3) Határidőben teljesít a vállalkozó, ha az átadás-átvétel a szerződésben előírt határidőn belül, illetőleg határnapon megkezdődött, kivéve, ha a megrendelő a szolgáltatást nem vette át.

(4) Nem tagadható meg az átvétel a szolgáltatás olyan jelentéktelen hibái, hiányai miatt, amelyek más hibákkal, hiányokkal összefüggésben, illetve a kijavításukkal, pótlásukkal járó munkák folytán sem akadályozzák a rendeltetésszerű használatot.

(5) Az átadás-átvételi eljárástól számított egy éven belül a munkát az (1) bekezdésben foglaltak szerint újból meg kell vizsgálni (utófelülvizsgálati eljárás). A megrendelő készíti elő az utófelülvizsgálati eljárást és hívja meg arra a vállalkozót.

406. §

3. A szerelési szerződés

407. § (1) Szerelési szerződés alapján a vállalkozó technológiai szerelési munka elvégzésére, a megrendelő pedig annak átvételére és díj fizetésére köteles.

(2) A szerelési szerződésre – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – az építési szerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(3)

407/A. § (1) Az átadás-átvétel próbaüzemmel történik. A próbaüzem időtartama harminc nap.

(2) A próbaüzem előtt meg kell győződni arról, hogy a berendezés a próbaüzemre alkalmas-e. Az erre vonatkozó nyilatkozatokat, továbbá a hibákat, hiányokat és a kijavításukra, pótlásukra megállapított határidőket jegyzőkönyvbe kell foglalni.

(3) Ha a berendezés gyártása is tevékenységi körébe tartozik, a szükséges irányító szakszemélyzetet a próbaüzem egész tartamára a vállalkozó biztosítja.

(4) A próbaüzemhez szükséges energiát, alap-, nyers- és segédanyagokat, valamint különleges műszereket a megrendelőnek kell biztosítania.

(5) A megrendelő az átvételt nem tagadhatja meg, ha a próbaüzem során olyan kisebb jelentőségű hibákat és hiányosságokat állapítottak meg, amelyek a rendeltetésszerű állandó és előírt üzemeltetést nem akadályozzák, és egyébként a berendezés a szerződésben kikötött feltételeknek megfelel.

4. A tervezési szerződés

408. § Tervezési szerződés alapján a vállalkozó műszaki-gazdasági tervezőmunka elvégzésére, a megrendelő pedig annak átvételére és díj fizetésére köteles.

409. § (1) A felek a szerződésben a műszaki-gazdasági tervezőmunka fokozatos szolgáltatásában is megállapodhatnak.

(2) A felek a szerződésben kiköthetik a kártérítési felelősség korlátozását, ha a vállalkozó hazai viszonylatban nem ismert vagy nem alkalmazott műszaki-gazdasági megoldást tartalmazó terv készítését vállalja.

(3) A megrendelő a tervet csak a szerződésben meghatározott célra és esetben használhatja fel, nyilvánosságra nem hozhatja.

410. § (1) Ha a kivitelezés a terv szolgáltatásától számított három éven belül megkezdődött, a terv hibája miatt érvényesíthető szavatossági jogok elévülési idejének kezdete a terv alapján kivitelezett szolgáltatás teljesítésének időpontja.

(2) Ha a kivitelezés a terv szolgáltatásától számított három év után kezdődik meg, a felek megállapodhatnak abban, hogy a vállalkozó a tervet felülvizsgálja és nyilatkozik a terv kivitelezésre való alkalmasságáról vagy megváltoztatásának szükségességéről, illetve a tervet áttervezi, a megrendelő pedig díjat fizet (korszerűségi felülvizsgálat). Jogszabály a korszerűségi felülvizsgálatot kötelezővé teheti.

(3) Ha a korszerűségi felülvizsgálat esetén a terv alkalmassá nyilvánításától vagy az áttervezett terv szolgáltatásától számított három éven belül a kivitelezés megkezdődik, a terv hibája miatt érvényesíthető szavatossági igények elévülési idejének kezdetét a terv alapján kivitelezett szolgáltatás teljesítésének időpontjától kell számítani.

(4) A vállalkozó szavatol azért, hogy harmadik személynek nincs olyan joga, amely a terv kivitelezését akadályozza vagy korlátozza. Erre a szavatosságra az eladónak a tulajdonjog átruházásáért való szavatosságára irányadó szabályokat kell alkalmazni.

(5) A szerződéssel kapcsolatban rendelkezésre bocsátott, jogi oltalomban részesíthető szellemi alkotások tekintetében a kutatási szerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

411. §

5. A kutatási szerződés

412. § (1) Kutatási szerződés alapján a vállalkozó kutatómunka végzésére, a megrendelő pedig díj fizetésére köteles. A felek megállapodhatnak abban, hogy a díj a munka eredménytelen befejezése esetén is jár.

(2) A szerződést írásba kell foglalni. A szerződés határozatlan időre is megköthető.

(3) A szerződéssel kapcsolatban rendelkezésre bocsátott, jogi oltalomban részesíthető szellemi alkotások tekintetében

a) ha a megrendelő a rendelkezés jogát kiköti, a vállalkozó a szellemi alkotást csak saját belső tevékenységéhez használhatja fel, nyilvánosságra nem hozhatja, harmadik személlyel nem közölheti; ilyen esetben a szellemi alkotással a megrendelő szabadon rendelkezik;

b) ha a megrendelő a rendelkezés jogát nem köti ki, a szellemi alkotást csak saját üzemi tevékenysége körében használhatja fel, nyilvánosságra nem hozhatja, harmadik személlyel nem közölheti; ilyen esetben a szellemi alkotással a vállalkozó szabadon rendelkezik.

413. § (1) A vállalkozó csak a megrendelő hozzájárulásával vehet igénybe alvállalkozót. Nincs szükség a megrendelő hozzájárulására, ha a vállalkozó meghatározott eredmény elérésére vállalkozott.

(2) A megrendelő a vállalkozó szolgáltatását csak a szerződésben meghatározott célra használhatja fel, nyilvánosságra nem hozhatja.

(3) A vállalkozó szavatol azért, hogy harmadik személynek nincs olyan joga, amely a szolgáltatás felhasználását megakadályozza vagy korlátozza. Erre a szavatosságra az eladónak a tulajdonjog átruházásáért való szavatosságára irányadó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

(4) A vállalkozó a szerződésben kikötheti kártérítési felelősségének korlátozását.

414. § A felek a határozatlan időre kötött szerződést hat hónapra felmondhatják.

414/A.§ A kutatási szerződésre a külön nem szabályozott kérdésekben a vállalkozási szerződés általános szabályait, illetőleg a megbízási szerződésre vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

6. Az utazási szerződés

415. § (1) Utazási szerződés alapján a vállalkozó utazási iroda köteles a szerződésben meghatározott utazásból, az út egyes állomásain való tartózkodásból és az ezzel összefüggő részszolgáltatásokból – így különösen szállás, étkezés – álló szolgáltatást teljesíteni, a megrendelő pedig köteles a díjat megfizetni.

(2) Ha a vállalkozó csak a szerződésben meghatározott egyes kikötésektől eltérően tud kötelezettségének eleget tenni, a megrendelő a díj csökkentését és kárának megtérítését követelheti.

416. § Az utazási szerződésnek – ideértve az utazással kapcsolatos egyes szolgáltatások közvetítésére irányuló szerződést is – részletes szabályait külön jogszabály állapítja meg.

XXXVI. fejezet

A mezőgazdasági termékértékesítési szerződés

417. § (1) Mezőgazdasági termékértékesítési szerződés alapján a termelő meghatározott mennyiségű, maga termelte terményt, terméket vagy saját nevelésű, illetőleg hizlalású állatot köteles kikötött későbbi időpontban a megrendelő birtokába és tulajdonába (kezelésébe) adni, a megrendelő pedig köteles a terményt, terméket, illetőleg állatot átvenni és az ellenértékét megfizetni.

(2) A szerződés tárgya valamely terméknek meghatározott területen megtermelése, továbbá állat nevelése vagy hizlalása is lehet.

(3) Gazdálkodó szervezet a nem maga termelte termény, termék és nem saját nevelésű, illetve hizlalású állat továbbadására is köthet mezőgazdasági termékértékesítési szerződést.

418. § (1) A felek a mennyiséget meghatározhatják a mezőgazdasági termék sajátosságának megfelelő mértékegységben vagy meghatározott terület teljes termésében, illetőleg meghatározott állat teljes hozamában vagy ezek hányadában. A minőséget, a minőség és a mennyiség megvizsgálásának módját, a minőségi és a mennyiségi kifogásolás rendjét meghatározhatják szabványra vagy más előírásra, mindkét fél által ismert szokványra vagy mintaszabályzatra utalással vagy szabatos leírással.

(2) A szerződés érvényesen csak írásban köthető. Az írásba foglalás elmulasztása esetén is érvényes a szerződés, ha bármelyik fél a szerződésből származó kötelezettségeit teljesítette.

418/A. § (1)A szerződő felek a mezőgazdasági termékértékesítési szerződésben kötelezettséget vállalhatnak arra, hogy a megrendelő a termelő – illetve a termelő a megrendelő – részére a teljesítést elősegítő szolgáltatást nyújt és ezzel kapcsolatban tájékoztatást ad, a másik fél pedig a szolgáltatást az adott útmutatásnak megfelelően igénybe veszi.

(2) Ha a vetőmagot vagy más szaporítóanyagot a megrendelő szolgáltatja, a termelő csak ezt használhatja fel. Nem használható fel azonban az a vetőmag, szaporítóanyag, amellyel kapcsolatban a termelő minőségi kifogással élt, és azt a megrendelő elfogadta, vagy a minőség meghatározására jogosult szerv a minőségi hibát megállapította.

419. § (1)

(2) A megrendelő által elszámolásra vagy előlegként adott szolgáltatások visszafizetését a termelő nem tagadhatja meg azon az alapon, hogy azok a termelés eredményéből nem fedezhetők.

(3) Az átvételi késedelem ideje alatt a szolgáltatás tárgyának természete miatt bekövetkező értékcsökkenés a késedelemért felelős fél terhére esik, kivéve, ha bizonyítja, hogy az értékcsökkenésért a másik fél felelős.

420. § (1) Ha a szerződésben vállalt valamely kötelezettség teljesítése előreláthatóan akadályba ütközik, erről a felek kötelesek egymást értesíteni, kivéve ha az akadályt a másik félnek közlés nélkül is ismernie kellett.

(2) Az akadályértesítési kötelezettség elmulasztását a szerződésszegés elbírálása során figyelembe kell venni.

421. § (1) A termelő a teljesítési határnap, illetve határidő kezdete előtt is teljesíthet, köteles azonban a teljesítés megkezdéséről a megrendelőt az átvételhez szükséges felkészülési idő biztosításával előzetesen értesíteni. Az értesítés elmulasztásából eredő kárért a termelő felelős.

(2) A termelő jogosult a szerződésben kikötött mennyiségnél tíz százalékkal kevesebbet teljesíteni.

(3) A teljesítés helye a termelő telephelye.

(4) Fuvarozó közbenjöttével történő szállítás esetén a megrendelő köteles – a termelő érdekében – a fuvarozóval szembeni igény érvényesítéséhez szükséges intézkedéseket megtenni, és erről a termelőt haladéktalanul értesíteni.

(5) A (4) bekezdésben előírt intézkedések elmulasztása esetén a megrendelő nem követelheti a termelőtől azoknak a károknak a megtérítését, illetőleg felel azokért a károkért, amelyek a fuvarozóval szemben érvényesíthetők lettek volna.

422. § (1)

(2) A mezőgazdasági termékértékesítési szerződést több évre is meg lehet kötni; ebben az esetben a felek az árban nem kötelesek megállapodni.

(3) Több évre szóló szerződésben a felek arra is vállalkozhatnak, hogy

a) a termelést, a feldolgozást vagy az értékesítést közös kockázatviselés mellett végzik;

b) a termelés, a feldolgozás vagy az értékesítés során elért nyereséget – a szerződésben megállapított arányban – megosztják.

(4) A mezőgazdasági termékértékesítési szerződésre – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – az adásvétel, illetőleg a vállalkozás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(5)

XXXVII. fejezet

A bérlet

1. A dolgok bérlete

423. § Bérleti szerződés alapján a bérbeadó köteles a dolgot időlegesen a bérlő használatába adni, a bérlő pedig bért fizetni.

A felek jogai és kötelezettségei

424. § (1) A bérbeadó – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – szavatol azért, hogy a bérelt dolog a bérlet egész tartama alatt szerződésszerű használatra alkalmas, és egyébként is megfelel a szerződés előírásainak. Erre a szavatosságra a hibás teljesítés miatti szavatosság szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a bérlőt az elállás helyett az azonnali hatályú felmondás joga illeti meg, kicserélést pedig nem követelhet.

(2) A bérbeadó szavatol azért, hogy harmadik személynek nincs a bérelt dologra vonatkozóan olyan joga, amely a bérlőt a használatban korlátozza vagy megakadályozza. Erre a

szavatosságra az eladónak a tulajdonjog átruházásáért való szavatosságára irányadó szabályokat

azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a bérlő elállás helyett azonnali hatállyal felmondhat.

425. § (1) A bérlő a dolgot rendeltetésének és a szerződésnek megfelelően használhatja. Felelős minden olyan kárért, amely a rendeltetésellenes vagy szerződésellenes használat következménye.

(2) A bérbeadó

a) a bérlő szükségtelen háborítása nélkül ellenőrizheti a használatot;

b) követelheti a rendeltetésellenes vagy szerződésellenes használat megszüntetését, továbbá az ilyen használatból eredő kárának megtérítését;

c) abban az esetben, ha az ilyen használat tovább folyik, vagy ha a bérelt dolgot fenyegető veszély súlyossága miatt az abbahagyás követelése sem vezetne célra, a bérletet azonnali hatállyal felmondhatja, és kártérítést követelhet.

(3) Ha a bérlő a dologon jogosulatlanul olyan átalakítási munkálatokat végeztetett, amelyekhez a bérbeadó vagy a hatóság engedélye lett volna szükséges, a bérbeadó kívánságára köteles az eredeti állapotot helyreállítani.

(4) Ezeket a jogokat a bérbeadó akkor is gyakorolhatja, ha a bérlő a dolgot akár engedélyével, akár anélkül albérletbe vagy egyébként harmadik személy használatába adta.

426. § (1) Ingatlant vagy lakást – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a bérbeadó engedélye nélkül albérletbe vagy egyébként másnak használatába lehet adni. Más dolgot a bérlő a bérbeadó engedélye nélkül nem adhat albérletbe vagy harmadik személy használatába.

(2) Ha a bérlő a dolgot a bérbeadó engedélyével más használatába adta, a használó magatartásáért mint a sajátjáért felel.

(3) Ha a bérlő a dolgot a bérbeadó engedélye nélkül engedi át másnak használatra, felelős azokért a károkért is, amelyek enélkül nem következtek volna be.

427. § (1) A dolog fenntartásával járó kisebb kiadásokat a bérlő, a többi kiadást, valamint a dologgal kapcsolatos közterheket a bérbeadó viseli.

(2) A bérlő köteles a bérbeadót értesíteni, ha a bérbeadót terhelő munkálatok szükségessége merül fel, és köteles megengedni, hogy a bérbeadó azokat elvégezze, továbbá a károk elhárításához szükséges intézkedéseket megtegye. Az értesítés elmulasztásából eredő károkért a bérlő felelős.

(3) A bérlő a dologra fordított szükséges kiadásainak megtérítését követelheti; egyéb költségeinek megtérítésére a megbízás nélküli ügyvitel szabályai szerint tarthat igényt.

428. § (1) A bérlő a bért időszakonként előre köteles megfizetni. Arra az időre, amely alatt a dolgot rajta kívül álló okból nem használhatja, bér nem jár.

(2) A bérfizetés elmulasztása esetében a bérbeadó a bérletet azonnali hatállyal felmondhatja, feltéve, hogy a bérlőt megfelelő határidő tűzésével és következményekre való figyelmeztetéssel a hátralék megfizetésére írásban felszólította, és a bérlő e határidő elteltéig sem fizetett.

429. § (1) Ingatlan vagy lakás bérbeadóját (albérletbe adóját) a hátralékos bér és járuléka erejéig a bérlőnek a bérlemény területén levő vagyontárgyain zálogjog illeti.

(2) A bérbeadó mindaddig, amíg e zálogjoga fennáll, megakadályozhatja a zálogjoggal terhelt vagyontárgyak elszállítását.

(3) Ha a bérlő írásban kifogásolja a zálogjog fennállását, terjedelmét vagy azt, hogy a bérbeadó a követelésére teljes fedezetet nyújtó vagyontárgyakon felül más vagyontárgyak elszállítását is megakadályozta, a bérbeadó nyolc napon belül köteles zálogjogát bírósági úton érvényesíteni. Ha ezt elmulasztja, zálogjoga megszűnik.

(4) Ha a bérlő a zálogjoggal terhelt dolgot a bérbeadó engedélye nélkül elszállítja, és más megfelelő biztosítékot nem nyújt, a bérbeadó követelheti a dolognak a bérlő költségén való visszaszállítását. A dolog visszaszállításával a zálogjog feléled.

A bérlet megszűnése

430. § (1) A szerződésben megállapított idő elteltével vagy a szerződésben meghatározott körülmények bekövetkeztével a bérlet megszűnik.

(2) Megszűnik a bérlet akkor is, ha a dolog elpusztul.

431. § (1) A határozatlan időre kötött bérletet tizenöt napra fel lehet mondani.

(2) Határozatlan időtartamúvá alakul át a határozott időre kötött bérlet, ha a bérleti idő lejárta után a bérlő a dolgot tovább használja, és ez ellen a bérbeadó tizenöt napon belül nem tiltakozik.

(3) A bérlő örökösei a határozott időre kötött bérletet is felmondhatják; e jogukat azonban legkésőbb a hagyaték birtokbevételeitől, illetőleg átadásától számított harminc napon belül gyakorolhatják.

432. § (1) A bérlő köteles megengedni, hogy aki a dolgot meg kívánja venni, azt megfelelő időben és módon megtekinthesse.

(2) A határozott időre kötött bérletet a bérbeadott dolog vevője nem mondhatja fel, kivéve ha őt a bérlő a bérleti viszony fennállása vagy lényeges feltételei tekintetében megtévesztette.

(3) Ha a bérbeadó személyében változás állt be, a bérkövetelés átszállásának időpontjára az engedmény szabályait kell alkalmazni.

(4) A vevő arra az időre, amelyre a bérlő a béreket az eladónak előre megfizette, bérfizetést csak akkor követelhet, ha az előrefizetésről az adásvételi szerződés megkötésekor nem tudott, és arról nem is kellett tudnia, különösen, ha a bérlő az előrefizetés tekintetében megtévesztette.

433. § (1) A bérlő a bérlet megszűnése előtt köteles megengedni, hogy az, aki a dolgot bérbe kívánja venni, azt megfelelő időben és módon megtekinthesse.

(2) A bérlet megszűnése után a bérlő köteles a dolgot a bérbeadónak visszaadni; a bérbeadóval szemben fennálló, a bérleti jogviszonyból keletkezett követeléseinek kiegyenlítéséig azonban a dolgot annak használata nélkül visszatarthatja. Ezt a szabályt ingatlan és lakás bérletére nem lehet alkalmazni.

(3) Ha a bérlő a dolgot jogosulatlanul tartja vissza, minden olyan kárért felel, amely enélkül nem következett volna be.

(4) A bérlő mindazt, amit a saját költségén a dologra felszerelt, a dolog épségének sérelme nélkül leszerelheti.

2. A lakásbérlet

A lakásbérlet létrejötte

434. § (1) A lakásbérleti jogviszonyt a bérbeadó és a bérlő szerződése hozza létre.

(2) A lakásbérleti jogviszony létrejöttére, a felek jogaira és kötelezettségeire, továbbá a lakásbérlet megszűnésére vonatkozó szabályokat külön törvény tartalmazza.

(3) A lakásbérlet szabályait – ha jogszabály másként nem rendelkezik – megfelelően alkalmazni kell a nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletére is.

(4) Jogszabály – a (2) bekezdésben említett törvény keretei között – a lakásbérlet létrejöttének, megszűnésének, a lakásbérleti jog folytatásának, a lakások elidegenítésének további feltételeit is megállapíthatja.

435–451. §

É1. 64. § A lakás bérlőjét mindaddig megilleti a birtokvédelem, amíg a lakás kiürítését elrendelő jogerős határozatot végre nem hajtják.

XXXVIII. fejezet

A haszonbérlet

452. § (1) Haszonbérleti szerződés alapján a haszonbérlő meghatározott mezőgazdasági földterület vagy más hasznot hajtó dolog időleges használatára és hasznainak szedésére jogosult, és köteles ennek fejében haszonbért fizetni.

(2) A haszonbér a felek megállapodása szerint pénzben vagy természetben jár.

(3) Mezőgazdasági földterület haszonbérbe adásához írásbeli szerződés szükséges: jogszabály a szerződés érvényességét hatósági jóváhagyáshoz kötheti. Mezőgazdasági földterület alhaszonbérbe adása semmis.

A felek jogai és kötelezettségei

453. § (1) A haszonbérlő a dolog használatára és hasznainak szedésére csak a rendes gazdálkodás szabályainak megfelelően jogosult.

(2) Mezőgazdasági földterület haszonbérlője köteles a földet rendeltetésének megfelelően megművelni, és ennek során gondoskodni arról, hogy a föld termőképessége fennmaradjon.

454. § (1) A dolog fenntartásához szükséges felújítás és javítás, továbbá a dologgal kapcsolatos közterhek viselése a haszonbérlőt terheli.

(2) A rendkívüli felújítás és javítás a haszonbérbe adót terheli.

455. § (1) A haszonbért időszakonként utólag kell megfizetni.

(2) A haszonbérlő arra az évre, amelyben elemi csapás vagy más rendkívüli esemény okából az átlagos termés kétharmada sem termett meg, méltányos haszonbérmérséklést, illetőleg haszonbér-elengedést igényelhet. Erre irányuló igényét köteles még a termés betakarítása előtt a haszonbérbe adóval közölni.

(3) A mérsékelt vagy elengedett haszonbér pótlását a következő évek terméséből sem lehet követelni.

456. § A haszonbérbe adót a hátralékos haszonbér erejéig a dolog hasznain, valamint a haszonbérlőnek a haszonbérelt területen levő vagyontárgyain zálogjog illeti meg.

A haszonbérlet megszűnése

457. § (1) A határozatlan időre kötött mezőgazdasági haszonbérletet hat hónapi felmondással a gazdasági év végére lehet megszüntetni. Más dolog haszonbérlete esetében a felmondási idő egy hónap.

(2) A haszonbérbe adó azonnali hatállyal felmondhatja a haszonbérletet, ha a haszonbérlő

a) figyelmeztetés ellenére is rongálja a dolgot, vagy súlyosan veszélyezteti épségét;

b) figyelmeztetés ellenére sem műveli meg a haszonbérelt földet, vagy általában olyan gazdálkodást folytat, amely súlyosan veszélyezteti a termelés eredményességét, a föld termőképességét, az állatállományt vagy a felszerelést;

c) a haszonbért vagy a közterheket a lejárat után közölt felszólítás ellenére a kitűzött megfelelő határidőben sem fizeti meg.

(3) Ha az azonnali hatályú felmondást a haszonbérlő három napon belül nem veszi tudomásul, a haszonbérbe adó további nyolc napon belül a bírósághoz fordulhat. Ha nem így jár el, a felmondás hatályát veszti.

(4) A felmondás csak írásban érvényes.

458. § (1) A haszonbérlő örökösei a mezőgazdasági haszonbérletet a gazdasági év végére akkor is felmondhatják, ha az örökgyó a gazdasági év végét megelőző hat hónapon belül halt meg.

(2) Az örökösök e jogukat csak a hagyatéki eljárás jogerős befejezésének időpontjától számított harminc napon belül gyakorolhatják.

459. §

É1. 65. §

460. § A mezőgazdasági haszonbérlet megszűntével a földet és a többi haszonbérelt dolgot olyan állapotban kell visszaadni, hogy a termelést megfelelő módon azonnal folytatni lehessen.

Vegyes rendelkezések

461. § (1) A haszonbérletre – ha a törvény másként nem rendelkezik – a dologbérlet szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(2) A mezőgazdasági haszonbérlet szabályait jogszabály a törvénytől eltérően is megállapíthatja.

XXXIX. fejezet

A letét

462. § (1) Letéti szerződés alapján a letéteményes köteles a letevő által rábízott dolgot időlegesen megőrizni.

(2) A dolog átvételét a letéteményes megtagadhatja, ha olyan körülmények következnek be, amelyeknél fogva a már letétbe helyezett dolog visszavételét követelhetné [466. § (2) bek.].

A felek jogai és kötelezettségei

463. § (1) A letéteményes a dolgot a szerződésben meghatározott módon köteles őrizni. A dolgot nem használhatja, és más őrizetébe nem adhatja, kivéve, ha ebbe a letevő beleegyezett, vagy ez a letevőnek károsodástól való megóvása érdekében szükséges; e tilalom megszegése esetében felelős minden kárért, amely enélkül nem következett volna be.

(2) A letéteményes a jogosan igénybe vett harmadik személy magatartásáért úgy felel, mintha a dolgot ő maga őrizte volna. Ha azonban a harmadik személy igénybevételét a letevőnek károsodástól való megóvása tette szükségessé, az igénybe vett személyért a letéteményes nem felelős, ha bizonyítja, hogy e személy kiválasztása, utasításokkal való ellátása és ellenőrzése terén úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

464. § (1) A letéteményes kötelezettsége a kezelésre csak akkor terjed ki, ha a kezelést kikötik, vagy a letett dolog természete azt szükségessé teszi; ebben a vonatkozásban a megbízás szabályait kell alkalmazni.

(2) A letéteményes köteles a letevőt a letétre vonatkozó minden lényeges körülményről értesíteni: ennek elmulasztásából eredő károkért felelős.

465. § (1) A letevő díj fizetésére köteles, kivéve ha a körülményekből, különösen a felek viszonyából arra lehet következtetni, hogy a letéteményes a megőrzést ingyen vállalta. A díj utólag jár, és magában foglalja a megőréssel rendszerint együttjáró költségeket.

(2) A letéteményes egyéb szükséges költségei megtérítését követelheti.

(3) A szükséges költségek megtérítését a letéteményes akkor is követelheti, ha a letét egyébként ingyenes.

(4) A letéteményes díjkövetelése és költségei biztosítására zálogjog illeti meg a letevőnek azokon a vagyontárgyain, amelyek a letét következtében kerültek birtokába.

A letét megszűnése

466. § (1) A letevő a dolgot bármikor visszakövetelheti: a letéteményes pedig a letéti szerződést, ha a letét időtartamát a szerződésben nem állapították meg, tizenöt napi felmondással bármikor megszüntetheti.

(2) Ha a szerződésből a letét időtartama megállapítható, a letéteményes a dolgot ennek az időnek az elteltével köteles visszaadni, a letevő pedig visszavenni. Ezt megelőzően a letéteményes a dolog visszavételét csak akkor követelheti, ha a dolog biztonsága veszélyben van, vagy ha a dolog őrizetét nem foglalkozása körében látja el, és a szerződéskötéskor általa nem ismert olyan körülmények következtek be, amelyek a dolog további őrizetét számára nagymértékben megnehezítik.

(3) Ha a díjazott letét a szerződésből megállapítható idő eltelte előtt szűnik meg, a letevő a díj arányos részét köteles megfizetni. Ha a letétet a letéteményes szüntette meg, a letevő a díjból levonhatja azt a kárt, amely őt a dolog idő előtti visszaadásából érte.

(4) A letétbe helyezett dolgot az őrzés helyén kell visszaadni. Ha a letevő a dolog visszavételét megtagadja, a felelős őrzés szabályait kell alkalmazni.

A letét különös nemei

467. § (1) A szálloda felelős azért a kárért, amelyet a megszálló vendég dolgainak elvesztése, elpusztulása vagy megsérülése folytán szenved, kivéve ha bizonyítja, hogy a kárt a szálloda alkalmazottainak és vendégeinek körén kívül álló elháríthatatlan ok vagy a vendég maga okozta.

(2) A felelősség azokban a dolgokban bekövetkezett károkért áll fenn, amelyeket a vendég a szállodában kijelölt, illetőleg általában erre rendelt helyen vagy a szobájában helyezett el, vagy amelyeket a szálloda olyan alkalmazotjának adott át, akít dolgai átvételére jogosultnak tarthatott.

(3) Értéktárgyakért, értékpapírokért és készpénzért a szálloda csak akkor felelős, éspedig a felelősség mértékének korlátozása nélkül, ha

a) a dolgot megőrzésre kifejezetten átvette;

b) a megőrzésre átvételt kifejezetten megtagadta;

c) a kár olyan okból következett be, amelyért az általános szabályok szerint felelősséggel tartozik. Ebben az esetben a bizonyítás a vendéget terheli.

468. § (1) A szálloda felelősségét érvényesen nem korlátozhatja és nem zárhatja ki.

(2) Jogszabály a kártérítés mértékét korlátozhatja. Nem terjedhet ki a korlátozás arra az esetre, ha a vendég bizonyítja, hogy a szálloda nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, valamint az értéktárgyakért, értékpapírokért és készpénzért való felelősségre.

É1. 66. § A kártérítésnek a Ptk. 468. §-a (2) bekezdésének első mondatában említett mértéke a napi szobaár összegének az ötvenszerese, kivéve, ha a kár ennél kevesebb.

469. § A vendég a kárt haladéktalanul köteles bejelenteni. Ennek elmulasztása esetén a szálloda a kárért az általános szabályok szerint tartozik felelősséggel, de a bizonyítás sikertelenségének következménye a vendégre hárul.

470. § A szállodát az elszállásolásból folyó követeléseinek biztosítására zálogjog illeti meg a vendégnek azokon a dolgain, amelyeket a szállodába magával vitt. Erre a zálogjogra a bérbeadó zálogjogának szabályait kell megfelelően alkalmazni.

471. § (1) A fürdők, kávéházak, éttermek, színházak és hasonló vállalatok, továbbá a ruhatárat üzemben tartók felelősségére a szálloda felelősségének szabályait a következő eltérésekkel kell alkalmazni:

a) a vállalat felelőssége csak az olyan dolgokra terjed ki, amelyeket a látogatók a vállalat helyiségeibe rendszerint magukkal szoktak vinni;

b) ha megfelelő hely áll a látogatók rendelkezésére dolgaik megőrzése céljából, a vállalat csak az itt elhelyezett dolgokban esett kárért tartozik felelősséggel.

(2) A felelősség e korlátozásai figyelmen kívül maradnak, ha a látogató bizonyítja, hogy a vállalat nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

472. § Ha a letét tárgya pénz vagy más helyettesíthető dolog, és a megállapodás szerint a letéteményes később ugyanolyan dolgot ugyanolyan mennyiségben köteles visszaszolgáltatni, a kölcsön szabályait kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a visszaadás helyére és idejére a letét szabályai irányadók, és hogy a letevő követelésébe csak a letéttel kapcsolatos ellenkövetelést lehet beszámítani.

473. § (1) A bankletétre, a bírói letétre és a közgyűjteményi letétre a jelen fejezet rendelkezéseit kell alkalmazni, feltéve, hogy jogszabály eltérően nem rendelkezik.

(2) Jogszabály a letevők javára a jelen fejezettől eltérő szabályokat állapíthat meg, ha a letéti szerződés dolgok raktározására irányul.

XL. fejezet

A megbízás. A megbízás nélküli ügyvitel

1. A megbízás

474. § (1) Megbízási szerződés alapján a megbízott köteles a rábízott ügyet ellátni.

(2) A megbízást a megbízó utasításai szerint az érdekének megfelelően kell teljesíteni.

(3) Ha a megbízás teljesítéséhez szerződéskötésre van szükség, a megbízatáshoz olyan alakszerűségek szükségesek, amelyeneket jogszabály a megbízás alapján kötendő szerződésre előír.

A felek jogai és kötelezettségei

475. § (1) A megbízott személyesen köteles eljárni: igénybe veheti azonban más személy közreműködését is, ha ehhez a megbízó hozzájárult, vagy ha ez a megbízás jellegével együtt jár. A megbízott az igénybe vett személyért úgy felel, mintha a rábízott ügyet maga látta volna el.

(2) A megbízott igénybe veheti más személy közreműködését akkor is, ha ez a megbízónak károsodástól való megóvása érdekében szükséges. Ebben az esetben az igénybe vett személyért nem felelős, ha bizonyítja, hogy e személy kiválasztása, utasításokkal való ellátása és ellenőrzése terén úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

(3) Ha a megbízottnak más személy igénybevétele nem volt joga, felelős azokért a károkért is, amelyek e személy igénybevétele nélkül nem következtek volna be.

(4) Ha a megbízott által igénybe vett személyt a megbízó jelölte ki, a megbízott e személyért nem felelős, ha bizonyítja, hogy az igénybe vett személy utasításokkal való ellátása és ellenőrzése terén úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

476. § Ha a megbízó célszerűtlen vagy szakszerűtlen utasítást ad, a megbízott köteles őt erre figyelmeztetni; ha a megbízó utasításához e figyelmeztetés ellenére is ragaszkodik, az utasításból eredő károk őt terhelik.

477. § (1) A megbízott köteles a megbízót tevékenységéről és az ügy állásáról kívánságára, szükség esetén enélkül is tájékoztatni, különösen ha más személy igénybevétele vált szükségessé, vagy ha a felmerült új körülmények az utasítások módosítását teszik indokolttá.

(2) A megbízott a megbízó utasításától csak akkor térhet el, ha azt a megbízó érdeke feltétlenül megköveteli, és a megbízó előzetes értesítésére már nincs mód. Ilyen esetben a megbízót haladéktalanul értesíteni kell.

(3) A megbízott köteles a megbízót a megbízás teljesítéséről haladéktalanul értesíteni.

478. § (1) A megbízó díj fizetésére köteles, kivéve ha az ügy természetéből, illetőleg a felek közötti viszonyból arra lehet következtetni, hogy a megbízott az ügy ellátását ingyenesen vállalta.

(2) A megbízott díját akkor is követelheti, ha eljárása nem vezetett eredményre. A megbízó a díjat csökkentheti, illetőleg kifizetését megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy az eredmény részben vagy egészben olyan okból maradt el, amelyért a megbízott felelős.

(3) Ha a szerződés a megbízás teljesítése előtt szűnt meg, a megbízott a díjnak tevékenységével arányos részét követelheti.

(4) A díj a szerződés megszűnésekor esedékes.

479. § (1) Az ügy ellátásával felmerült költségek a megbízót terhelik. A megbízott a költségek előlegezésére nem köteles.

(2) A szerződés megszűnésekor a megbízott köteles elszámolni és ennek keretében a megbízónak mindazt kiadni, amihez a megbízás teljesítése céljából vagy eljárása eredményeképpen jutott, kivéve amit abból a megbízás folytán jogosan felhasznált.

(3) A szerződés megszűnésekor a megbízó köteles a megbízottat a megbízás alapján harmadik személyekkel szemben vállalt kötelezettségei alól mentesíteni, valamint szükséges és hasznos költségeit megtéríteni.

480. § A megbízottat költségei és díjkövetelése biztosítására zálogjog illeti meg a megbízónak azokon a vagyontárgyain, amelyek a megbízás következtében kerültek birtokába.

A megbízás megszűnése

481. § A szerződés a megbízás teljesítése nélkül is megszűnik, ha

a) valamelyik fél a szerződést felmondja;

b) bármelyik fél meghal, illetőleg ha jogi személy megszűnik, kivéve ha a megszűnő jogi személynek jogutódja van;

c) a megbízó cselekvőképtelenné vagy korlátozottan cselekvőképessé válik, vagy pedig a megbízott cselekvőképességét elveszti;

d) a megbízás tárgytalanná válik.

482. § (1) Ha a megbízás a megbízó személyében rejlő okból szűnik meg, a megszűnés abban az időpontban következik be, amikor a megbízott a megszűnés okáról hitelt érdemlően tudomást szerzett.

(2) A megbízott a felmondás, a megbízó halála vagy cselekvőképességének megszűnése esetén a szerződés megszűnése után is köteles a megbízó érdekeinek védelmében a halaszthatatlan intézkedéseket mindaddig megtenni, amíg a megbízó vagy jogutódja az ügy intézéséről gondoskodni nem képes.

483. § (1) A megbízó a szerződést bármikor azonnali hatállyal felmondhatja, köteles azonban helytállni a megbízott által már elvállalt kötelezettségekért.

(2) A szerződést a megbízott is bármikor felmondhatja; a felmondási időnek azonban elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy a megbízó az ügy intézéséről gondoskodhassék. A megbízó súlyos szerződésszegése esetén a felmondás azonnali hatályú is lehet.

(3) Ha a megbízás felmondása alapos ok nélkül történt, az okozott kárt meg kell téríteni, kivéve ha a megbízás ingyenes volt, és a felmondási idő elegendő volt ahhoz, hogy a megbízó az ügy intézéséről gondoskodhassék.

(4) A felmondás jogának korlátozása vagy kizárása semmis; folyamatos megbízási jogviszonynál azonban a felek a felmondás jogának korlátozásában megállapodhatnak.

2. A megbízás nélküli ügyvitel

484. § Aki valamely ügyben más helyett eljár anélkül, hogy arra megbízás alapján vagy egyébként jogosult volna, az ügyet úgy köteles ellátni, amint azt annak érdeke és feltehető akarata megkívánja, akinek javára beavatkozott.

485. § (1) A más ügyébe jogosultság nélkül való beavatkozást akkor kell helyénvalónak tekinteni, ha megfelel a másik érdekének és feltehető akaratának, különösen ha a beavatkozás őt károsodástól óvja meg.

(2) Életveszély elhárítása végett az életveszélybe került személy széles körben fenyegető veszély megelőzése vagy elhárítása érdekében a tulajdonos vagy más rendelkezésre jogosult személy, tartási kötelezettség teljesítése végett a tartásra köteles személy akarata ellenére is helye van beavatkozásnak.

486. § (1) A megbízás nélküli ügyvivő köteles azt, akinek érdekében beavatkozott, erről haladéktalanul értesíteni: egyebekben őt a megbízott kötelezettségei terhelik.

(2) Ha a megbízás nélküli ügyvivő beavatkozása helyénvaló volt, őt a megbízott jogai illetik, függetlenül attól, hogy beavatkozása sikerrel járt-e.

(3) Ha a beavatkozás nem volt helyénvaló, a megbízás nélküli ügyvivő díjazást nem követelhet, költségeinek megtérítését csak a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint követelheti, és felelős mindazért a kárért, amely a beavatkozása nélkül nem következhetett volna be.

487. § Ha valaki tudva, hogy nincs hozzá joga, idegen ügyet sajátjaként lát el, vele szemben a megbízás nélküli ügyvitelből eredő jogokat lehet érvényesíteni. Ha e jogokat érvényesítik, az eljáró személy a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint költségeit beszámíthatja.

XLI. fejezet

A fuvarozás

488. § (1) Fuvarozási szerződés alapján a fuvarozó díjazása ellenében köteles a küldeményt rendeltetési helyére továbbítani és a címzettnek kiszolgáltatni.

(2) A szerződés a fuvarozás elvállalásával jön létre. Jogszabály kimondhatja, hogy a küldemény átvétele jelenti a fuvarozás elvállalását.

A fuvarlevél

489. § (1) Ha a szerződő felek a fuvarozásról fuvarlevelet állítanak ki, a fuvarlevél bizonyítja a fuvarozási szerződés létrejöttét, illetőleg a küldemény átvételét. Az átvétel napja – míg mást nem bizonyítanak – az a nap, amelyen a fuvarlevelet a fuvarozó aláírta (lebélyegezte).

(2) Jogszabály a fuvarlevél kiállítását – meghatározott alakban és tartalommal – kötelezővé teheti.

(3) A feladó kívánságára a fuvarozó köteles a fuvarlevél általa aláírt (lebélyezett) másodpéldányát a feladónak átadni vagy a küldemény átvételéről elismervényt adni.

A felek jogai és kötelezettségei

490. § (1) A feladó köteles a küldeményt úgy csomagolni, hogy a csomagolás azt megóvja, és a küldemény mások személyét vagy vagyonát ne veszélyeztesse.

(2) Ha felismerhető, hogy a csomagolás ezeknek a követelményeknek nem felel meg, a fuvarozó a küldemény továbbítását csak a feladó írásbeli kívánságára és csak akkor vállalhatja, ha az mások személyét vagy vagyonát nem veszélyezteti.

491. § (1) A feladó köteles a fuvarozónak a küldemény továbbításához vagy útközben szükséges hatósági kezeléséhez a megfelelő okmányokat átadni. Míg ez meg nem történt, a fuvarozó a küldemény átvételét megtagadhatja.

(2) A fuvarozó köteles az átadott okmányokat megfelelően felhasználni.

492. § (1) A fuvarozó köteles a fuvareszközt a megfelelő időben és helyen, fuvarozásra alkalmas állapotban kiállítani, és – ha jogszabály másképpen nem rendelkezik – a fuvarozást haladéktalanul megkezdeni.

(2) A küldemény berakása a feladót, kirakása a címzettet terheli, ha jogszabály másképpen nem rendelkezik.

(3) Ha a fuvarozó a küldemény átvétele előtt a megfelelő fuvareszköz kiállításával késlekedik, a feladó elállhat és

a) kártérítésként a berakás eredménytelen megkísérléséből eredő költségeket, valamint a más fuvarozónak kifizetett fuvardíjtöbbletet követelheti;

b) A küldemény elvesztése vagy megsemmisülése, illetőleg késedelemből származó értékcsökkenése (megrongálódás, áru megromlása) esetében pedig követelheti a küldeménynek az értékét, illetőleg az értékcsökkenést. Ezt a jogát azonban csak akkor érvényesítheti, ha a fuvarozóval közölte a küldemény tárgyát, vagy arról a fuvarozó enélkül is tudott, vagy tudnia kellett.

(4) Ha a feladó késlekedik a berakással, a fuvarozó kárának megtérítését követelheti, és el is állhat a szerződéstől.

493. § (1) A fuvarozónak a küldemény továbbításában a gazdaságosság és a küldemény biztonságának figyelembevételével kell eljárnia.

(2) A fuvarozó köteles a feladó utasításait követni. Jogszabály azonban a feladó utasítási jogát korlátozhatja.

(3) Ha a fuvarozó olyan utasítást kap, amely veszélyezteti a fuvarozás gazdaságos, gyors és biztonságos teljesítését, köteles erre a feladó figyelmét haladéktalanul felhívni.

(4) Ha a feladó az utasítást írásban megismétli, a fuvarozó köteles azt a feladó veszélyére és költségére végrehajtani; meg kell azonban tagadnia az utasítás teljesítését, ha annak végrehajtásával veszélyeztetné mások személyét, vagy megkárosítaná mások vagyonát.

494. § (1) Ha a fuvarozás akadályba ütközik, a fuvarozó köteles a feladótól haladéktalanul utasítást kérni; a fuvarozó e kötelezettségét jogszabály korlátozhatja és ki is zárhatja.

(2) A feladó a fuvardíjnak az akadály felmerültéig járó arányos részét és a fuvarozó költségeit köteles megfizetni, amennyiben azok meg nem fizetésével gazdagodnék, továbbá akkor is, ha a fuvarozó bizonyítja, hogy az akadályt a fuvarozás körén kívül felmerült ok idézte elő.

495. § (1) A fuvarozó köteles a feladót a fuvarozás lebonyolításával kapcsolatos minden lényeges körülményről haladéktalanul értesíteni. Az ennek elmulasztásából eredő károkért felelős.

(2) Az értesítési kötelezettség különösen akkor áll fenn, ha a küldeményt kár érte, ha a fuvarozási határidő lényeges túllépése várható, ha a küldemény épsége veszélyben van, vagy ha a küldemény kiszolgáltatása nem lehetséges.

(3) Az értesítési kötelezettséget jogszabály korlátozhatja.

496. § (1) A feladó a fuvarozás megkezdése előtt a szerződéstől elállhat, köteles azonban a fuvarozó kárát megtéríteni.

(2) A feladót a küldemény kiszolgáltatásáig, illetőleg amíg a címzett a küldeménnyel nem rendelkezett, megilleti az a jog, hogy a küldeménnyel rendelkezék. Ebben a jogkörében a küldeményt útközben feltartóztathatja, visszairányíthatja, más címzettet vagy rendeltetési helyet jelölhet ki.

(3) A feladót terheli az utólagos rendelkezésével felmerült díjtöbblet és költség.

497. § (1) A fuvarozó a küldemény megérkezéséről a címzettet haladéktalanul köteles értesíteni. Az értesítés vétele után a küldemény a címzett rendelkezésére áll.

(2) A küldemény megérkezéséről szóló értesítés vétele előtt a címzett a küldemény biztonsága és az átvétel előkészítése érdekében utasításokat adhat a fuvarozónak. Az utasítások a fuvarozót csak akkor kötelezik, ha nem ellentétesek a feladó rendelkezéseivel. Az utasításokból eredő költség a címzettet terheli. Jogszabály a címzett utasításadási jogát korlátozhatja.

(3) Ha a küldeményt nem lehet kézbesíteni, vagy a címzett az átvételkor esedékes követeléseket nem egyenlíti ki, a fuvarozó köteles a feladót haladéktalanul értesíteni és a küldeményt a felelős őrzés szabályai szerint megőrizni.

(4) A küldemény megérkezéséről szóló értesítés vétele után a fuvarozó elleni igényeket a feladón kívül a címzett is érvényesítheti. Bármelyik fél részéről történt érvényesítés a másik félnek ezt a jogát megszünteti.

498. § (1) A fuvarozó a küldemény továbbítását más fuvarozóra is bízhatja.

(2) A fuvarozásban részt vevő fuvarozók egyetemlegesen felelősek, ha azonban a további fuvarozókat a feladó jelölte ki, minden fuvarozó önállóan felel.

(3) Több fuvarozó közreműködése esetében mindegyik fuvarozó követelheti az őt illető díj és költségek kiegyenlítését. Az első fuvarozó azonban érvényesítheti a feladóval szemben az őt követő, az utolsó fuvarozó pedig a címzettel szemben az őt megelőző fuvarozók díj- és költségkövetelését.

499. § (1) A fuvarozó a fuvarozási díj, továbbá a fuvarozásra szükséges és hasznosan fordított költségek megtérítését követelheti.

(2) A fuvarozót a fuvardíj és költségek erejéig zálogjog illeti meg azokon a dolgokon, amelyek a fuvarozással kapcsolatosan birtokába kerültek.

(3) A zálogjogot a fuvarozó a többi fuvarozó előtte ismert követeléseinek biztosítására is köteles érvényesíteni; ha ezt elmulasztja, az előző fuvarozókkal szemben kezességet felel.

(4) A fuvarozó zálogjoggal biztosított követelését a zálogtárgyból más zálogjogosultakat megelőzően, bírósági eljárás nélkül, a kereskedelmi forgalomban való értékesítéssel elégítheti ki

A fuvarozó és a feladó felelőssége

500. § (1) A késedelmes fuvarozó a késedelem tartamához mért, legfeljebb azonban a fuvardíjnak megfelelő összegű kötbért köteles megfizetni. A károsult a kötbért meghaladó kárának megtérítését akkor követelheti, ha a fuvarozó a határidőben való teljesítéséhez fűződő érdek ismeretében írásban vállalta a határidő megtartását, és nem bizonyítja, hogy a késedelmet tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő.

(2) A felelősség e korlátozását nem lehet alkalmazni arra, aki alkalomszerűen vállalkozik fuvarozásra.

501. § (1) A fuvarozó felelős azért a kárért, amely a küldemény átvételétől a kiszolgáltatásig terjedő idő alatt a küldemény teljes vagy részleges elveszéséből, megsemmisüléséből vagy megsérüléséből keletkezett, kivéve ha a kár

a) a fuvarozó tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok,

b) a küldemény belső tulajdonsága,

c) a csomagolás kívülről észre nem vehető hiányossága,

d) a feladó által végzett berakás, illetőleg a címzett által végzett kirakás, vagy

e) annak következtében állott elő, hogy a feladó, a címzett vagy az általuk rendelt kísérő nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, ideértve azt az esetet is, ha a feladó a szükséges okmányokat nem adta át, vagy nem jól töltötte ki, továbbá ha a fuvarozót nem tájékoztatta a küldemény kívülről fel nem ismerhető rendkívüli értékéről.

502. § (1) A fuvarozót terheli annak bizonyítása, hogy a kárt a tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok okozta, a feladót, illetőleg a címzettet terheli annak bizonyítása, hogy a kár nem a küldemény belső tulajdonságára vezethető vissza.

(2) A csomagolás hiányosságát a fuvarozó, azt, hogy a kár nem ennek következtében állott elő, a feladó, illetőleg a címzett köteles bizonyítani.

(3) Ha a berakást a feladó, illetőleg a kirakást a címzett végezte, őt terheli annak bizonyítása, hogy a kár nem a berakás, illetőleg a kirakás következtében állott elő.

(4) A feladót, illetőleg a címzettet terheli annak bizonyítása, hogy ő, illetőleg az általa elrendelt kísérő úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

503. § (1) A küldemény teljes vagy részleges elvesztése, illetőleg megsemmisülése esetében a fuvarozó a fuvardíjra, illetőleg a fuvardíj arányos részére nem tarthat igényt, köteles továbbá megtéríteni az elveszett dolog értékét.

(2) A küldemény megrongálódása esetében a fuvarozó választása szerint vagy az értékcsökkenés megtérítésére, vagy pedig a rongálódás kiküszöbölésére köteles

(3) Ha a kárt a fuvarozó szándékosan okozta, az ebből eredő minden kárért felelős.

504. § (1) Ha az átvételkor felismerhető, hogy a küldemény hiányos vagy sérült, a fuvarozóval szemben az igényt haladéktalanul érvényesíteni kell. Ennek elmulasztása jogvesztéssel jár.

(2) Az átvétel után csak három napon belül és csak akkor lehet a fuvarozóval szemben igényt támasztani, ha a hiányt vagy sérülést az átvételkor nem lehetett felismerni.

(3) A fuvarozási szerződés alapján támasztható igények egy év alatt elévülnek. Az elévülés kezdő időpontja a küldemény kiszolgáltatásának időpontja, illetőleg az az időpont, amikor a küldeményt ki kellett volna szolgáltatni.

(4) Ha a fuvarozási szerződésből eredő igény érvényesítése előzetes eljárás lefolytatásától függ, az eljárást megindító felszólítás az elévülést nem szakítja meg, de az eljárás időtartama az elévülési időbe nem számítható be.

505. § (1) Ha a feladó írásban utasította a fuvarozót arra, hogy a küldeményt a csomagolás hiányossága ellenére vegye át, a csomagolás hiányossága következtében a fuvarozóra vagy más személyre háruló kárt köteles megtéríteni, és viseli a küldeményben keletkezett kárt is. Ha pedig a fuvarozó a csomagolás kívülről észrevehető hiányossága ellenére anélkül vette át a küldeményt, hogy erre a feladó írásban utasította volna, a csomagolás hiányossága következtében a fuvarozóra vagy más személyre háruló kárt, valamint a küldeményben keletkezett kárt fele részben a fuvarozó, fele részben a feladó viseli.

(2) Harmadik személyekkel szemben a fuvarozó köteles helytállni, a feladótól azonban a felelősség általános szabályai szerint megtérítést követelhet.

Egyéb rendelkezések

506. § (1) Ha a küldeményt az országhatáron túl kell továbbítani, e fejezet rendelkezéseit csak annyiban lehet alkalmazni, amennyiben nemzetközi szerződés vagy egyezmény, illetőleg szabály másként nem rendelkezik.

(2) Hajózási, illetőleg légifuvarozási vállalat fuvarozási szerződéseire e fejezet annyiban irányadó, amennyiben jogszabály vagy nemzetközi szerződés, egyezmény, illetőleg szabály eltérően nem rendelkezik.

(3) Személyek szállításának elvállalására – ha jogszabály kivételt nem tesz – a vállalkozás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

XLII. fejezet

A bizomány

507. § Bizományi szerződés alapján a bizományos díjazás ellenében köteles a megbízó javára a saját nevében adásvételi szerződést kötni.

508. § (1) Ha a bizományos a megbízóra kedvezőbb feltételek mellett köti meg az adásvételi szerződést, mint amilyeneket a bizományi szerződésben megállapítottak, az ebből eredő előny a megbízót illeti meg.

(2) Ha a bizományos a bizományi szerződésben megállapított áron alul ad el, köteles a megbízónak az árkülönbötetet megtéríteni, kivéve ha bizonyítja, hogy az adásvételi szerződést a megállapított áron megkötni nem lehetett, az eladással a megbízót kártól óvta meg, és a megbízót idejében értesíteni nem tudta.

(3) Ha a bizományos a bizományi szerződésben kikötött feltételektől lényegesen eltér, a megbízó az adásvételi szerződést visszautasíthatja, kivéve ha a bizományos a megállapított árnál drágábban vásárolt, de az értékkülönbötetet megtéríti.

509. § (1) A bizományi szerződés alapján kötött adásvételi szerződés a bizományossal szerződő féllel szemben a bizományost jogosítja és kötelezi.

(2) A bizományos a megbízónak felelősséggel tartozik mindazoknak a kötelezettségeknek a teljesítéséért, amelyek a vele szerződő felet a szerződés folytán terhelik.

(3) A bizományos hitelezői nem támaszthatnak igényt

a) a bizományossal szerződő féllel szemben fennálló és a megbízót illető követelésekre;

b) vételi bizomány esetén a bizományos által megvett dolgokra;

c) a bizományoshoz befolyt és elkülönítve tartott vagy kezelt olyan pénzösszegekre, amelyekről megállapítható, hogy a megbízót illetik.

510. § (1) A bizományos az adásvételi szerződést a megbízóval maga is megkötheti.

(2) A bizományos díjigényét nem érinti, ha a szerződést a megbízóval maga köti meg.

511. § (1) A bizományosnak díj csak annyiban jár, amennyiben az adásvételi szerződést teljesítették.

(2) A díj magában foglalja a bizomány ellátásával rendszerint együttjáró költségeket, kivéve az áru fuvarozásával felmerült kiadásokat.

(3) A bizományos a díjban benne nem foglalt szükséges és hasznos költségei megtérítését követelheti; a díjban egyébként benne foglalt igazolt költségeit csak akkor követelheti, ha az adásvételi szerződés a megbízó érdekkörében felmerült okból nem ment teljesebe.

512. § (1) Az adásvételi szerződés megkötése előtt a megbízó a szerződést azonnali hatályú felmondással, a bizományos pedig tizenöt napos felmondással megszüntetheti.

(2) A felmondási jog korlátozása vagy kizárása semmis.

513. § (1) Bizományi szerződés az a szerződés is, amelynek alapján a bizományos nem adásvételi, hanem más szerződés kötésére vállalt kötelezettséget.

(2) A bizományra – e fejezet eltérő rendelkezései hiányában – a megbízás szabályait kell alkalmazni.

XLIII. fejezet

A szállítmányozás

514. § (1) Szállítmányozási szerződés alapján a szállítmányozó köteles valamely küldemény továbbításához szükséges fuvarozási és egyéb szerződéseket a saját nevében és megbízója számlájára megkötni, valamint a küldemény továbbításával kapcsolatos egyéb teendőket elvégezni, a megbízó pedig köteles az ezért járó díjat megfizetni.

(2) A szerződés a megbízás elfogadásával jön létre.

É2. 15. § A szállítmányozással kapcsolatos rendelkezést csak abban az esetben lehet alkalmazni, ha a törvény hatálybalépéséig a szerződés nem jött létre.

A felek jogai és kötelezettségei

515. § (1) A szállítmányozónak a fuvarozó vagy más szállítmányozó megválasztásában, az útirány megállapításában és egyéb kötelezettségei teljesítésében a gazdaságosság és a küldemény biztonságának figyelembevételével kell eljárnia.

(2) A szállítványozó köteles a megbízó utasításait követni. Ha olyan utasítást kap, amely veszélyezteti a küldemény gazdaságos és biztonságos továbbítását, köteles erre megbízójának figyelmét haladéktalanul felhívni. Ha a megbízó az utasítást írásban megismétli, az ő költségére és veszélyére köteles a szállítványozó azt végrehajtani.

(3) A szállítványozó a küldeményt csak a megbízó utasítására úköteles biztosítani.

516. § (1) A szállítványozó a fuvarozást maga is elláthatja, és más szállítványozó közreműködését is igénybe veheti; a további szállítványozók azonban a megbízóval nem kerülnek jogviszonyba.

(2) A szállítványozó az általa választott más szállítványozó tevékenységéért közvetlenül felel; ha azonban a más szállítványozó igénybevételére a megbízó adott utasítást, a szállítványozók közvetlenül felelnek a megbízónak.

517. § (1) A megbízó igényeit a fuvarozóval szemben a szállítványozó köteles érvényesíteni; felelős minden kárért, amely e kötelezettségének megszegése folytán a megbízót éri.

(2) Ez a szabály nem érinti a megbízónak azt a jogát, hogy igényét maga érvényesítse.

518. § (1) A szállítványozó a szállítványozási díj, továbbá a szállítványozásra szükséges és hasznosan fordított költségek megtérítését követelheti.

(2) A szállítványozót illeti az az utólagos fuvardíjkezdvezmény vagy üzletszerzési jutalék, amelyet a fuvarozó a szállítványozó közreműködésével továbbított küldemények után neki juttat.

519. § (1) A szállítványozót díjai és költségei erejéig a megbízóval szemben zálogjog illeti meg azokon a dolgokon, amelyek a megbízással kapcsolatosan birtokába kerültek, illetőleg amelyek felett a birtokában levő okmányok révén rendelkezik.

(2) A szállítványozó a zálogjogot az előző szállítványozók előtte ismert követeléseinek biztosítására is köteles érvényesíteni; ha ezt elmulasztja, az előző szállítványozónak közvetlenül felelős.

(3) A szállítványozó zálogjoggal biztosított követelését a zálogtárgyból a fuvarozó után, de más jogosultakat megelőzően, bírósági eljárás nélkül, a kereskedelmi forgalomban való értékesítéssel elégítheti ki.

A szállítványozó felelőssége

520. § (1) A szállítványozó szállítványozási tevékenysége közben a küldeményben bekövetkezett kárért fuvarozó módjára, más károkért az általános szabályok szerint felel.

(2) A fuvarozás körében bekövetkezett kárért a szállítványozó csak akkor felel, éspedig fuvarozó módjára, ha

a) maga fuvarozta a küldeményt, vagy

b) a küldeményt mások küldeményeivel együtt, ugyanazzal a szállítóeszközzel, el nem különítve (gyűjtőforgalomban) továbbította, és a kár ennek során keletkezett.

(3) A szállítványozási szerződés alapján támasztható igények egy év alatt elévülnek. Az elévülés kezdő időpontja az az időpont, amikor a küldeményt a fuvarozónak át kellett adni, ha pedig átadták, az az időpont, amikor a fuvarozó felelősségének elévülése megkezdődött.

Egyéb rendelkezések

521. § (1) A szállítványozás szabályait kell alkalmazni akkor is, ha a szállítványozó megbízója nevében köti meg a küldemény továbbításához szükséges szerződést, továbbá ha a szállítványozó küldemény átvételére kap megbízást; ez esetben felel azért is, hogy a címzett érdekei sérelmet ne szenvedjenek.

(2) Ha a szállítványozó megbízója nevében kötötte meg a küldemény továbbításához szükséges szerződést, a megbízó igényeit a fuvarozóval szemben csak akkor érvényesítheti, ha erre a megbízó kifejezetten feljogosította.

(3) Amennyiben e fejezetből más nem következik, a szállítványozó szerződéseire és más jogcselekményeire a bizomány, a küldemény kezelésére, megóvására és továbbítására pedig a fuvarozás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

XLIV. fejezet

A bank- és hitelviszonyok

1. A hitel- és a kölcsönszerződés

522. § (1) Bankhitelszerződéssel a pénzüintézet arra vállal kötelezettséget, hogy jutalék ellenében meghatározott hitelkeretet tart a másik szerződő fél rendelkezésére, és a keret terhére – a szerződésben meghatározott feltételek megléte esetén – kölcsönszerződést köt, vagy egyéb hitelműveletet végez.

(2) A bankhitelszerződés érvényességéhez a szerződés írásba foglalása szükséges.

523. § (1) Kölcsönszerződés alapján a pénzüintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzüösszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni.

(2) Ha a hitelező pénzüintézet – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában –, az adós kamat fizetésére köteles (bankkölcsön).

524. § (1) A kölcsönösszeg átadását a hitelező megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy a szerződés megkötése után akár az ő, akár az adós körülményeiben olyan lényeges változás állott be, amely miatt a szerződés teljesítése többé el nem várható, továbbá a szerződés megkötése után olyan körülmények következtek be, amelyek miatt azonnali hatályú felmondásnak (525. §) van helye.

(2) Az adós a kölcsönösszeg átvételére nem köteles, ebben az esetben azonban a hitelezőnek a szerződés megkötéséből eredő kárát meg kell térítenie. Ha a hitelező pénzüintézet, kártérítés nem illeti meg, arra az időre azonban, amely alatt a kölcsönösszeget – akár hitelszerződés alapján, akár anélkül – az adós rendelkezésére tartja, az adós jutalék fizetésére köteles.

525. § (1) A hitelező azonnali hatállyal felmondhatja a kölcsönt, ha

a) a kölcsönnek a szerződésben meghatározott célra fordítása lehetetlen;

b) az adós a kölcsönösszeget a szerződésben meghatározott céljától eltérően használja;

c) a kölcsönre nyújtott biztosíték értéke jelentősen csökkent, és azt az adós a hitelező felszólítására nem egészíti ki;

d) az adós vagyoni helyzetének romlása vagy a fedezet elvonására irányuló magatartása veszélyezteti a kölcsön visszafizetésének lehetőségét;

e) az adós más súlyos szerződésszegést követett el.

(2) Ha a hitelező pénzüintézet, az (1) bekezdésben meghatározott eseteken kívül azonnali hatállyal felmondhatja a kölcsönt, ha

a) az adós hitelképtelenné válik,

b) az adós a pénzüintézetet a kölcsön összegének megállapításánál valótlan tények közlésével, adatok eltitkolásával vagy más módon megtévesztette, amennyiben ez a kölcsön összegének a megállapítását befolyásolta;

c) az adós a kölcsön fedezetével, biztosítékával vagy céljának megvalósulásával kapcsolatos vizsgálatot – figyelmeztetés ellenére – akadályozza, ideértve azt az esetet is, ha a szerződésben vállalt vagy jogszabályban előírt adatszolgáltatási kötelezettségét megszegi.

526. § (1) A határozatlan időre kötött kölcsönszerződés tizenöt napi felmondással szüntethető meg.

(2) A hitelezőnek a kölcsönösszegre vonatkozó visszakövetelési joga a szerződésben meghatározott lejárat, illetve lejáratok szerint, felmondás esetén pedig a felmondási idő elteltével nyílik meg.

527. § (1) Ha az adós a kölcsönösszeget neki felróható módon a szerződésben meghatározott céltól eltérően használja, a szerződés megszégéséből eredő jogkövetkezmények e felhasználás időpontjától kezdődően állanak be.

(2) Ha az adós kamat fizetésére köteles, a kamatot negyedévenként utólag, illetőleg akkor kell megfizetni, amikor a kölcsön visszafizetése esedékessé válik.

528. § (1) A kölcsönre, valamint a kamatra irányadó szabályokat megfelelően alkalmazni kell akkor is, ha a hitelező nem pénzt, hanem más helyettesíthető dolgot ad kölcsön.

(2) Ha jogszabály kivételt nem tesz, a bankhitelre és a bankkölcsönre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni azokra a kölcsönökre is, amelyeket pénzüintézet nem a saját nevében vagy nem a saját pénzforrásából nyújt az adósnak.

(3) A bankhitel és bankkölcsönszerződés részletes szabályait külön jogszabály tartalmazza.

2. A bankszámla- és a betétszerződés

529. § (1) Bankszámlaszerződéssel a pénzüintézet kötelezettséget vállal arra, hogy a vele szerződő fél (számlatulajdonos) rendelkezésére álló pénzeszközöket kezeli és nyilvántartja, azok terhére a szabályszerű kifizetési és átutalási megbízásokat teljesíti, a számlatulajdonost a számla javára és terhére írt összegekről, valamint a számla egyenlegéről értesíti.

(2) A pénzüintézet a számlára befolyó pénzeszközöket használhatja.

(3) A számlakövetelés kimerülése a bankszámlaszerződést nem szünteti meg.

530. § Betétszerződés alapján a pénzüintézet köteles a szerződő fél által lekötött pénzeszközök után kamatot fizetni, és a betét összegét a szerződés szerint visszafizetni.

3. A folyószámla-szerződés

531. § (1) Folyószámla-szerződéssel a felek meghatározott jogviszonyból származó kölcsönös pénzköveteléseiknek egységes számlán való elszámolására vállalnak kötelezettséget.

(2) A felek folyószámlán levő egyes követeléseikkel nem rendelkezhetnek; rendelkezési joguk a folyószámla egyenlegére nézve áll fenn. Végrehajtás alá vonni csak a folyószámlának a végrehajtás foganatosításakor fennálló egyenlegét lehet.

(3) A folyószámlára kerülő egyes követelések elévülése az egyenleg elévülésének kezdő időpontjával veszi kezdetét.

532. § (1) Az egyenleget, illetőleg az annak alapjául szolgáló tartozásokat és követeléseket a felek a közléstől számított tizenöt napon belül írásban kifogásolhatják.

(2) Ha a felek az egyenleget nem kifogásolták, illetőleg a kifogásolt tételekben megegyeztek, vagy a kifogás tárgyában a bíróság határozatot hozott, az egyes követelések megszűnnek, és helyükbe a folyószámla egyenleg lép.

4. A takarékbetét-szerződés

533. § (1) Takarékbetét-szerződés alapján a pénzüintézet köteles a betevőtől takarékbetétkönyv vagy más okmány ellenében pénzt átvenni és annak összegét a szerződés szerint visszafizetni.

(2) A takarékbetétet bemutatóra szólóan vagy a rendelkezési jog fenntartásával lehet elhelyezni. A takarékbetét elhelyezhető a pénzüintézetnél más kedvezményezett részére is.

(3) A pénzüintézet a takarékbetét után a betételhelyezés idejére kamatot, illetőleg – nyeresémbetét esetén – a sorsolás eredményétől függően nyeresémbetétet fizet ki.

(4) A takarékbetét összegének visszafizetésére és a kamat, továbbá a nyeresémbetét kifizetésére vonatkozó követelés nem évül el.

534. §

535. § (1) A takarékbetét-szerződés részletes szabályait külön jogszabály tartalmazza.

(2) A magánszemélyek által bankszámlaszerződés keretében elhelyezett pénzeszközökre a takarékbetét-szerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

KG. 38. § A Ptk. 535. §-a (2) bekezdésének alkalmazása szempontjából a magánszeméllyel egy tekintet alá esik a külföldi bank vagy más jogi személy is.

(3) A magánszemélyek – ideértve ezek jogi személyiséggel nem rendelkező társaságait is – külön jogszabály alapján szerződéskötési kötelezettség alá tartozó bankszámlaszerződéseire az 533. § (4) bekezdésében foglaltakat és a bankszámlaszerződés szabályait kell alkalmazni.

XLV. fejezet

A biztosítás

1. Közös szabályok

536. § (1) Biztosítási szerződés alapján a biztosító meghatározott jövőbeli esemény (biztosítási esemény) bekövetkeztétől függően bizonyos összegnek megfizetésére vagy más szolgáltatás teljesítésére, a biztosított, illetőleg a másik szerződő fél pedig díj fizetésére kötelezi magát.

(2) A biztosítási esemény lehet különösen:

a) a szerződésben megállapított károsító esemény;

b) halál bekövetkezése, meghatározott életkor elérése;

c) testi sérülést, rokkantságot vagy halált okozó baleset.

537. § (1) A biztosítási szerződés a felek írásbeli megállapításával jön létre.

(2) A szerződés akkor is létrejön, ha a biztosító az ajánlatra tizenöt napon belül nem nyilatkozik. Ilyen esetben a szerződés az ajánlatnak a biztosító vagy képviselője részére történő átadási időpontjára visszamenő hatállyal jön létre.

(3) Ha a biztosító kifejezett nyilatkozata nélkül létrejött szerződés eltér a biztosítási szabályzattól, a biztosító tizenöt napon belül írásban javasolhatja, hogy a szerződést a szabályzatnak megfelelően módosítsák. Ezt a határidőt attól a naptól kell számítani, amelyen az ajánlat a biztosítónak kötvénykiállításra jogosult szervéhez beérkezett. Ha a szerződő fél a javaslatot nem fogadja el, vagy arra tizenöt napon belül nem válaszol, az elutasítástól, illetőleg módosító javaslat kézhezvételétől számított tizenöt napon belül a szerződést harminc napra írásban felmondhatja.

538. § (1) Az írásbeli megállapodást, illetőleg a biztosító elfogadó nyilatkozatát biztosítási kötvény (igazolójegy, biztosítási bélyeg) kiállítása pótolja. Ha a kötvény tartalma a fél ajánlatától eltér, és az eltérést a fél tizenöt napon belül nem kifogásolja, a szerződés a kötvény tartalma szerint jön létre. Ezt a rendelkezést lényeges eltérésekre csak akkor lehet alkalmazni, ha a biztosító az eltérésre a szerződő fél figyelmét a kötvény kiszolgáltatásakor írásban felhívja; ha a felhívás elmarad, a szerződés az ajánlat tartalmának megfelelően jön létre.

(2) A szerződő fél biztosítási kötvény kiadását akkor is követelheti, ha a szerződés más módon már létrejött.

539. § (1) A biztosítás az azt követő napon lép hatályba, amikor a szerződő fél az első díjat a biztosító számlájára vagy pénztárába befizeti, illetőleg amikor a díj megfizetésére vonatkozóan halasztásban állapodtak meg, vagy a biztosító díj iránti igényét bírósági úton érvényesíti.

(2) Ha a szerződő fél a díjat a biztosító képviselőjének fizette, a díjat legkésőbb a fizetés napjától számított negyedik napon a biztosító számlájára, illetőleg a pénztárába beérkezettnek kell tekinteni; a szerződő fél azonban bizonyíthatja, hogy a díj korábban érkezett be.

540. § (1) A biztosított a szerződéskötéskor köteles a biztosítás elvállalása szempontjából lényeges minden olyan körülményt a biztosítóval közölni, amelyeket ismert vagy ismernie kellett. A biztosító írásban közölt kérdéseire adott, a valóságnak megfelelő válaszokkal a fél közlési kötelezettségének eleget tesz. A kérdések megválaszolatlanul hagyása egymagában nem jelenti a közlési kötelezettség megsértését.

(2) A felek megállapodhatnak, hogy a biztosított és a szerződő fél a szerződésben meghatározott lényeges körülmények változását megfelelő határidőn belül köteles legyen a biztosítónak írásban bejelenteni.

(3) A közlésre, illetőleg a változás bejelentésére irányuló kötelezettség megsértése esetében a biztosító kötelezettsége nem áll be, kivéve ha bizonyítják, hogy az elhallgatott vagy be nem jelentett körülményt a biztosító a szerződéskötéskor ismerte, vagy az nem hatott közre a biztosítási esemény bekövetkeztében.

541. § (1) Ha a biztosító csak a szerződéskötés után szerez tudomást a szerződést érintő lényeges körülményekről, továbbá ha a szerződésben meghatározott lényeges körülmények változását közlik vele, tizenöt napon belül írásban javaslatot tehet a szerződés módosítására, illetőleg – ha a kockázatot a szabályzat értelmében nem vállalhatja – a szerződést harminc napra írásban felmondhatja.

(2) Ha a biztosított a módosító javaslatot nem fogadja el, vagy arra tizenöt napon belül nem válaszol, a szerződés a módosító javaslat közlésétől számított harmincadik napon megszűnik. Erre a következményre a biztosítottat a módosító javaslat megtetelekor figyelmeztetni kell.

(3) Ha a biztosító e jogaival nem él, a szerződés az eredeti tartalommal hatályban marad.

542. § (1) A biztosítás első díja a szerződés létrejöttkor, minden későbbi díj pedig annak az időszaknak első napján esedékes, amelyre a díj vonatkozik.

(2) Az egyszeri díjat a szerződés létrejöttkor kell megfizetni.

(3) Ezekről a rendelkezésektől a felek megállapodással eltérhetnek.

543. § (1) A biztosítási díj esedékességétől számított harmincadik nap elteltével a szerződés megszűnik, ha addig a hátralékos díjat nem fizették meg, és a biztosított halasztást sem kapott, illetőleg a biztosító a díjkövetelést bírósági úton nem érvényesítette.

(2) A biztosító a szerződés megszűnését és a bírósági út igénybevételeének határidejét további harminc nappal meghosszabbíthatja, ha az esedékességtől számított harminc nap eltelte előtt ennek a körülménynek a közlésével a biztosítottat a fizetésre írásban felszólítja.

544. § (1) A biztosítási esemény bekövetkezését a biztosítónak be kell jelenteni, a szükséges felvilágosításokat meg kell adni és lehetővé kell tenni a bejelentés és a felvilágosítások tartalmának ellenőrzését.

(2) A biztosító kötelezettsége nem áll be, amennyiben a biztosított az előző bekezdésben előírt kötelezettségeket nem teljesíti, és emiatt lényeges körülmények kideríthetetlenekké válnak.

545. § (1) Ha a biztosítás hatályának kezdete előtt a biztosítási esemény bekövetkezett, bekövetkezése lehetetlenné vált vagy a biztosítási érdek megszűnt, a szerződés illetőleg annak megfelelő része nem válik hatályossá.

(2) Ha a szerződés hatálya alatt a biztosítási esemény bekövetkezése lehetetlenné vált, vagy a biztosítási érdek megszűnt, a szerződés, illetőleg annak megfelelő része a hónap utolsó napjával megszűnik.

546. § (1) Ha a biztosítási esemény bekövetkezik, a biztosító az egész évre járó díj megfizetését követelheti, kivéve ha a felek rövidebb időszakban állapodtak meg.

(2) A szerződés megszűnésének egyéb esetében a biztosító annak a hónapnak az utolsó napjáig járó díjak megfizetését követelheti, amelyben veszélyviselése véget ért.

547. § (1) Ha a biztosítási szerződést nem a biztosított, hanem az ő javára harmadik személy köti, a biztosítási esemény bekövetkezéséig, illetőleg a biztosított belépéséig (550. §) a díjfizetési kötelezettség a szerződő felet terheli, a jognyilatkozatokat hozzá kell intézni és ő köteles a megfelelő jognyilatkozatok megtételére.

(2) A közlésre, illetőleg a változás bejelentésére irányuló kötelezettség egyaránt terheli a szerződő felet és a biztosítottat; egyikük sem védekezhet olyan körülmény vagy változás nem tudásával, amelyet bármelyikük elmulasztott a biztosítóval közölni, vagy neki bejelenteni, noha arról tudnia kellett, és a közlésre, illetőleg bejelentésre köteles lett volna.

2. A vagyombiztosítás

548. § Vagyombiztosítási szerződést csak az köthet, aki a vagyontárgy megóvásában érdekelt, vagy aki a szerződést érdekelt személy javára köti meg.

549. § (1) A biztosítási összeg nem haladhatja meg a biztosított vagyontárgy valóságos értékét. A vagyontárgy valóságos értékét meghaladó részében a biztosítási összegre vonatkozó megállapodás semmis, s a díjat megfelelően le kell szállítani.

(2) E rendelkezések ellenére is lehet biztosítási szerződést kötni valamely vagyontárgy várható értéke, továbbá helyreállításának, illetőleg új állapotban való beszerzésének értéke erejéig.

550. § Ha a szerződést nem a biztosított kötötte, a biztosított a biztosítóhoz intézett írásbeli nyilatkozattal bármikor a szerződő fél helyébe léphet. Ebben az esetben a folyó biztosítási időszakban esedékes díjakért a szerződő féllel egyetemlegesen felelős.

551. § (1) A határozatlan időre kötött szerződést a felek bármikor felmondhatják.

(2) A felek a szerződésben a felmondási jogot legfeljebb három évre kizárhatják.

(3) Ha a szerződés három évnél hosszabb időre szól, és a felek nem kötötték ki, hogy az a megállapított időtartam eltelte előtt is felmondható, a negyedik évtől kezdve a szerződést bármelyik fél felmondhatja. Felmondás esetében a biztosító a szabályzat szerint követelheti annak a díjengedménynek a megfizetését, amelyet a szerződés hosszabb tartamára tekintettel a biztosítottnak nyújtott (tartamengedmény).

(4) A szerződést írásban, a biztosítási időszak végére kell felmondani. A felmondási idő harminc nap.

552. § (1) Ha az esedékes díjnak csak egy részét fizették meg, a szerződés – változatlan biztosítási összeggel – a kifizetett díjjal arányos időtartamra marad fenn.

(2) Ha a szerződés a díj nem fizetése miatt megszűnik, a biztosító a szabályzat szerint követelheti a tartamengedmény megfizetését.

553. § (1) Ha a biztosítási esemény bekövetkezik, a biztosító a szabályzatban megállapított időn belül köteles szolgáltatását teljesíteni.

(2) Ha a biztosítási összeg a vagyontárgy értékénél kisebb, a biztosító ellenkező megállapodás hiányában a kárt olyan arányban köteles megtéríteni, ahogy a biztosítási összeg a vagyontárgy értékéhez aránylik.

554. § A biztosítási összeg a folyó biztosítási évre a fizetett kártérítési összeggel csökken, kivéve, ha a szerződő fél az évi díjat megfelelően kiegészíti. Ezt a rendelkezést a felelősség- és a balesetbiztosítás körében nem lehet alkalmazni.

555. § (1) A biztosított köteles a kárt tőle telhetően enyhíteni. A felek megállapodhatnak a biztosított kármegelőzési és kárenyhítési teendőiben.

(2) A kárenyhítés költségei akkor is a biztosítót terhelik, ha a kárenyhítés nem vezetett eredményre.

(3) Ha a biztosítási összeg a vagyontárgy értékénél kisebb, a biztosító a kárenyhítés költségeit olyan arányban köteles megtéríteni, ahogy a biztosítási összeg a vagyontárgy értékéhez aránylik.

556. § (1) A biztosító mentesül fizetési kötelezettsége alól, amennyiben bizonyítja, hogy a kárt jogellenesen

a) a biztosított, illetőleg a szerződő fél,

b) a velük közös háztartásban élő hozzátartozójuk,

c) a biztosítottak a szabályzatban megállapított munkakört betöltő alkalmazottai, illetőleg megbízottai,

d) a biztosított jogi személynek a szabályzatban meghatározott tagjai vagy szervei szándékosan vagy súlyosan gondatlanul okozták.

(2) A szabályzat a biztosító mentesülését csak vezető, továbbá a biztosított vagyontárgyak kezelésével együttjáró munkakört betöltő alkalmazottak, megbízottak, tagok, illetőleg szervek magatartásához fűzheti.

(3) Ezeket a rendelkezéseket a kármegelőzési és kárenyhítési kötelezettség megszegésére is alkalmazni kell.

557. § (1) A biztosítási esemény bekövetkezte után a biztosított vagyontárgy állapotában a biztosított a szabályzat által megállapított határidőn belül csak annyiban változtathat, amennyiben ez a kárenyhítéshez szükséges.

(2) Amennyiben a megengedettnél nagyobb mérvű változtatás következtében a biztosító számára fizetési kötelezettsége elbírálása szempontjából lényeges körülmények tisztázása lehetetlenné vált, kötelezettsége nem áll be.

558. § (1) Amennyiben a biztosító a kárt megtérítette, őt illetik meg azok a jogok, amelyek a biztosítottat illették meg a kárért felelős személlyel szemben, kivéve ha ez a biztosítottal közös háztartásban élő hozzátartozó.

(2) Ha a biztosító a kár megtérítésére irányuló jog csak részben szállt át, és a biztosító a kárért felelős személy ellen keresetet indít, a biztosított kívánságára köteles egyszersmind az ő igényét is érvényesíteni. A biztosított igényének érvényesítését a biztosító a költségek előlegezésétől teheti függővé.

(3) Ha a biztosító és a biztosított ugyanabban az eljárásban érvényesíti igényét, és a kártérítésként befolyt érték mindkettőjük követelését nem fedezi, a biztosított elsőbbséget élvez.

(4) Ha a biztosított vagyontárgy megkerül, a biztosított arra igényt tarthat; ebben az esetben azonban a kártalanítási összeget vissza kell fizetni.

felelősségbiztosítás

559. § (1) Felelősségbiztosítási szerződés alapján a biztosított követelheti, hogy a biztosító a szerződésben megállapított mértékben mentesítse őt olyan kár megtérítése alól, amelyért jogszabály szerint felelős.

(2) A biztosító a megállapított kártérítési összeget csak a károsultnak fizetheti; a károsult azonban igényét közvetlenül a biztosító ellen nem érvényesítheti. A biztosított csak annyiban követelheti, hogy a biztosító az ő kezéhez fizessen, amennyiben a károsult követelését ő egyenlítette ki.

(3) A biztosítót a károsulttal szemben a biztosított szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartása sem mentesíti. A szándékos károkozás, továbbá a súlyos gondatlanságnak a szerződésben megállapított eseteiben azonban követelheti a biztosítottól a kifizetett biztosítási összeg megtérítését, kivéve ha a biztosított bizonyítja, hogy a károkozó magatartása nem volt jogellenes.

(4) A biztosított és a károsult egyezsége a biztosítóval szemben csak akkor hatályos, ha azt a biztosító tudomásul vette, a biztosított bírósági marasztalása pedig csak akkor, ha a biztosító a perben részt vett, a biztosított képviselőtől gondoskodott, vagy ezekről lemondott.

3. Az életbiztosítás

560.§(1)Életbiztosítási szerződésben kedvezményezett lehet

- a) a szerződésben megnevezett személy;
- b) a bemutatóra szóló kötvény birtokosa;
- c) a biztosított örököse, ha a kedvezményezettet a szerződésben nem jelölték meg, és bemutatóra szóló kötvényt sem állítottak ki.

(2)A szerződő fél az eredetileg kijelölt kedvezményezett helyett a biztosítóhoz intézett írásbeli nyilatkozattal bármikor más kedvezményezettet nevezhet meg. Ha nem a biztosított a szerződő fél, ehhez a biztosított írásbeli hozzájárulása szükséges.

(3)A kedvezményezett kijelölése hatályát veszti, ha a kedvezményezett a biztosítási esemény bekövetkezése előtt meghal.

561.§(1) Az életbiztosítási szerződés megkötéséhez és módosításához – ha a szerződést nem ő köti meg – a biztosított írásbeli hozzájárulása szükséges. Ha a biztosított kiskorú, és a szerződést nem a törvényes képviselőt gyakorló szülője köti meg, a szerződés érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges.

(2)A biztosított hozzájárulása nélkül kötött biztosítási szerződésnek a kedvezményezett kijelölését tartalmazó része semmis; ilyen esetben kedvezményezettnek a biztosítottat, illetőleg örökösét kell tekinteni, aki azonban az ennek folytán neki járó biztosítási összegből a szerződő fél költségeit – beleértve a kifizetett biztosítási díjakat – köteles megtéríteni.

(3)A biztosított a szerződés megkötéséhez adott hozzájárulását írásban bármikor visszavonhatja. A visszavonás következtében a szerződés a biztosítási időszak végével megszűnik, kivéve ha a biztosított a szerződő fél írásbeli hozzájárulásával a szerződésbe belép.

562.§(1)A biztosított a szerződő fél beleegyezésével a szerződésbe bármikor beléphet; a belépéshez a biztosító hozzájárulása nem szükséges.

(2)A biztosított, mielőtt a szerződés felmondás vagy díjfizetés elmaradása miatt megszűnik, a biztosítóval közölt nyilatkozatával a szerződő fél helyébe léphet.

(3)Ilyen esetekben a folyó biztosítási időszakban esedékes díjakért a biztosított a szerződő féllel egyetemlegesen felelős.

563.§(1) Ha a biztosító csak később szerez tudomást a szerződéskor már fennállott lényeges körülményekről, az ebből eredő jogokat a szerződés fennállásának csupán az első öt évében gyakorolhatja.

(2)A közlési kötelezettség megsértése ellenére beáll a biztosító kötelezettsége, ha a szerződés megkötésétől a biztosítási esemény bekövetkeztéig öt év már eltelt.

564.§(1)A biztosítási díjat a biztosító az első évben bírósági úton érvényesítheti; ezt követően csak akkor élhet e jogával, ha abban az évben a biztosított a díjfizetést már megkezdte, vagy a díjfizetésre halasztásban állapodtak meg.

(2)Ha a biztosító kötvényt adott ki, a biztosítási összeget csak a kötvény visszaszolgáltatása ellenében köteles kifizetni.

565.§(1) Ha a szerződés bármely okból a biztosítási összeg kifizetése nélkül szűnik meg, a biztosító köteles a befizetett díjaknak a szabályzatban megállapított részét (visszavásárlási összeg) kifizetni.

(2)Díjfizetés elmulasztása esetében a szerződés megfelelően csökkentett biztosítási összeggel marad fenn; a biztosított azonban ehelyett követelheti a szerződés megszüntetését és a visszavásárlási összeg kifizetését.

(3)A biztosító a biztosítási összeg kifizetése alól mentesül, ha a biztosított a kedvezményezett szándékos magatartása következtében vesztette életét; a visszavásárlási összeg ebben az esetben az örökösöket illeti meg, és a kedvezményezett abból nem részesülhet.

(4)A szerződés a biztosítási összeg kifizetése nélkül szűnik meg, és a biztosító nem a visszavásárlási összeget, hanem a díjtartalékot köteles visszatéríteni, ha a biztosított

a) szándékosan elkövetett súlyos bűncselekménye folytán vagy azzal összefüggésben, vagy

b) a szerződéskötéstől számított két éven belül elkövetett öngyilkosság következtében hal meg.

4. A baleset-biztosítás

566.§(1)A baleset-biztosításra az életbiztosítás szabályait a következő kérdésekben kell alkalmazni:

a) a biztosított részéről szükséges hozzájárulásra, ha nem a biztosított a szerződő fél [561. § (1) bek.];

b) a biztosított hozzájáruló nyilatkozatának visszavonására és belépési jogára [561. § (2) bek.];

c) a kedvezményezett kijelölésére és jogaira [560. §, 561. § (2) bek.];

d) a biztosító mentesülésére, ha a szerződő fél halálát a biztosítási összegre jogosult okozta [565. § (3) bek.].

(2)A biztosítási összeg nem esik korlátozás alá, és a biztosító a kárért felelős személlyel szemben igényt nem támaszthat.

(3)A felek megállapodhatnak, hogy a biztosított foglalkozásának megváltozásával a biztosítási összeg – a veszélyviselésnek megfelelően – kifejezett megállapodás nélkül is módosul.

(4)A felek a felmondási jog korlátozásában érvényesen nem állapodhatnak meg.

(5)A baleset-biztosításra egyébként a vagyonbiztosítás szabályait kell alkalmazni.

5. Vegyes rendelkezések

567.§(1)A jelen fejezet rendelkezéseitől a biztosítási szabályzat és a felek szerződése a biztosított, illetőleg a kedvezményezett hátrányára a törvény kifejezett engedélye nélkül nem térhet el. A szabályzat azonban kimondhatja, hogy ha a biztosítási esemény meghatározott rendkívüli körülményekkel kapcsolatosan következik be, a biztosító nem köteles teljesíteni.

(2)A fuvarozási biztosításra eltérő szabályokat lehet megállapítani; a viszontbiztosításra a vagyonbiztosítás szabályait kell alkalmazni, a felek azonban e szabályoktól eltérhetnek.

(3)A kötelező biztosítást jogszabály a törvény rendelkezéseitől eltérően is szabályozhatja.

É1.67.§ A biztosítási szerződésben kiköthető, hogy ha a biztosítási esemény a szabályzatban meghatározott okból és ott megállapított időn belül következik be, a biztosító csak a befizetett díjnak a szabályzatban meghatározott részét köteles kifizetni. A szabályzatban hat hónapnál hosszabb időt nem állapít meg.

É1.68.§ (1)

(2)A biztosított (szerződő fél) követelheti, hogy a biztosító a szabályzatot bocsássa rendelkezésére.

É1.69.§ (1)A biztosított (szerződő fél) nyilatkozata a biztosítóval szemben akkor hatályos, ha a biztosító valamely szervezeti egységének (fiók, igazgatóság, főigazgatóság) jut tudomására. Ez a rendelkezés nem érinti a biztosítási ajánlatnak, illetőleg a biztosítási díjnak a biztosító képviselője részére történt átadásához fűződő joghatályt.

(2)Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezést kell alkalmazni a biztosító tudomásszerzésének joghatályára is.

É1.89.§ A Ptk.-nak a biztosításra vonatkozó rendelkezéseit a hatálybalépése előtt létrejött, még fennálló biztosítási szerződésekből eredő jogokra és kötelezettségekre csak akkor kell alkalmazni, ha a jogok és kötelezettségek a Ptk. hatálybalépése után keletkeztek.

É1.90.§ (1) Ha a korábbi jogszabály, illetőleg a biztosítási szerződés által a szerződés létrejöttére, módosulására és megszűnésére, továbbá a kockázatviselés kezdetére és megszűnésére megállapított határidő a Ptk. hatálybalépésekor folyamatban van, azt a határidőt kell figyelembe venni, amely később jár le.

(2)A korábbi jogszabály által a biztosítási díj iránti követelés bírósági úton való érvényesítésére és a szerződés megszűnésére megállapított és folyamatban levő határidő legkésőbb a Ptk. hatálybalépését követő harmincadik napon jár le.

XLVI. fejezet

A társaság

1. A polgári jogi társaság

568.§(1)A polgári jogi társaság létesítésére irányuló társasági szerződéssel a felek arra vállalnak kötelezettséget, hogy gazdasági tevékenységet is igénylő közös céljuk elérése érdekében együttműködnek és az ehhez szükséges vagyoni hozzájárulást közös rendelkezésre bocsátják. Polgári jogi társaságot a felek közös gazdasági érdekeik előmozdítására és az erre irányuló tevékenységük összehangolására, vagyoni hozzájárulás nélkül is létrehozhatnak.

(2) Gazdálkodó szervezetek polgári jogi társaságot közös gazdasági tevékenység üzletszerű folytatására is alapíthatnak, ilyen esetben a társasági szerződést közokiratba vagy ügyvéd (jogtanácsos) által ellenjegyzett magánokiratba kell foglalni.

(3) A közös gazdasági tevékenységet üzletszerűen folytató polgári jogi társaság a tagjainak vagy a tagok egy részének nevét tartalmazó üzleti elnevezést használhat. Erre az üzleti elnevezésre a bírósági cégnyilvántartásról szóló jogszabálynak a cégek elnevezéséről rendelkező előírásait kell megfelelően alkalmazni.

(4) A közös gazdasági tevékenységet üzletszerűen nem folytató társaság valamelyik tagját a személyes tevékenység alól mentesítő megállapodás semmis; ha azonban a társaságnak jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság tagja is van, a szerződés úgy is rendelkezhet, hogy e tag csak vagyoni hozzájárulásra köteles.

569.§(1)A tagok vagyoni hozzájárulása közös tulajdonukba megy át. A társasági szerződés úgy is rendelkezhet, hogy a vagyoni hozzájárulásuk, illetőleg annak meghatározott része közös használatukba kerül.

(2)A vagyoni hozzájárulás után kamatot vagy díjazást, a tagsági viszonyból folyó személyes közreműködésért díjazást érvényesen kikötni nem lehet.

570.§(1)A vagyoni hozzájárulás vagy értéke kiadását csak a társaság megszűnésekor, illetőleg akkor lehet követelni, ha a tag a társaságtól megválílik.

(2)A közös használatba adott vagyoni hozzájárulás a többi tag hozzájárulása nélkül át nem ruházható és meg nem terhelhető.

(3)A tag hitelezőjének követelésére csak az a hányad szolgál fedezetül, amely a tagot a társaság megszűnése vagy a tag kiválása esetére megilleti. Ha a hitelező e hányadra végrehajtást vezetett, a tagot megillető rendes felmondás jogát gyakorolhatja, de ebben az esetben sem követelheti a tagnak járó hányad természetben való kiadását.

571.§(1)A társasági szerződés eltérő rendelkezése hiányában a nyereség és a vagyoni hozzájárulást meghaladó veszteség a tagok között egyenlő arányban oszlik meg. A működés során szerzett közös tulajdonba került dolgok tulajdoni hányada – a társasági szerződés eltérő rendelkezése hiányában – egyenlő. Semmis az a megállapodás, amely valamely tagot a nyereségből vagy a veszteségből kizár.

(2)Az elszámolás évenként történik.

572.§(1) Az ügyek vitelére minden tag jogosult.

(2)Az ügyvitelre jogosult tagot jogosultnak kell tekinteni arra is, hogy az ügyvitel körében a többi tagot képviselje. A képviseleti jogot a tagok többsége akkor is megvonhatja, ha a képviselőt a társasági szerződés rendelte ki.

(3)Valamely tag nem megfelelő ügyvitele ellen a többi tag tiltakozhat; a vitát a tagok többsége dönti el. Egyhangú döntés szükséges azonban a társasági szerződéstől való eltéréshez, továbbá a társaság rendes működése körét meghaladó ügyekben.

(4)A közös tulajdon birtoklására, használatára, hasznosítására és a rendelkezésre – a társasági szerződés eltérő rendelkezése hiányában – e törvénynek a közös tulajdonra vonatkozó szabályait kell alkalmazni. A tag azonban tulajdoni hányadával nem rendelkezhet és a közös tulajdon megszüntetését csak a társaság megszűnése, illetőleg a tagnak a társaságból való kiválása esetén lehet követelni; az ezzel ellenkező megállapodás semmis.

573.§(1)A tag közreműködését meghatározott ügyek intézésében a többi tag egyhangú határozattal kizárhatja.

(2) Az egyes ügyek intézéséből vagy a képviseletből kizárt tag a társaság minden ügyét ellenőrizheti; az ezzel ellenkező megállapodás semmis.

574. § A társasági tevékenységből eredő tartozásokért, illetőleg az ilyen tevékenységgel okozott károk megtérítéséért harmadik személyekkel szemben a tagok felelősége egyetemleges.

575. § (1) A határozatlan időre létesített társaságot bármely tag három hónapra felmondhatja (rendes felmondás). Ha a felmondás lejártá alkalmatlan időre esik, a többi tag egyhangú határozattal a felmondási időt legfeljebb további három hónappal meghosszabbíthatja.

(2) A tag a társaságot azonnali hatállyal felmondhatja, ha erre bármely másik tag fontos okot szolgáltat, különösen ha a társasági szerződést súlyosan megszegi, vagy olyan magatartást tanúsít, amely a vele való további együttműködést vagy a társaság céljának elérését nagymértékben veszélyezteti.

576. § (1) Valamely tag halála, jogutód nélküli megszűnése vagy rendes felmondás esetében a megmaradó tagok a társaság továbbfolytatását határozhatják el.

(2) Azonnali hatályú felmondás esetében a társaságot nem lehet tovább folytatni; az ezzel ellenkező megállapodás semmis.

577. § A társaság megszűnik:

a) ha célját megvalósította vagy a cél megvalósítása többé nem lehetséges;

b) ha eltelt a határidő, amelyre alakult, kivéve, ha a tagok a társaságot tovább folytatják;

c) valamely tagjának halálával, illetőleg jogutód nélküli megszűnésével, rendes felmondással, kivéve, ha a tagok a társaságot tovább folytatják;

d) azonnali hatályú felmondással;

e) a társaság közös elhatározással való megszüntetésével;

f) ha a tagok száma egyre csökken.

578. § (1) A társaság továbbfolytatása esetén azt az örökös, illetőleg jogutódot, aki a tagokkal való megegyezés alapján nem válik a társaság tagjává, továbbá azt a tagot, aki felmondta a szerződést, pénzben is ki lehet elégíteni. A kielégítés a társaság megszűnésére irányadó szabályok szerint történik.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetekben – a társasági szerződés eltérő rendelkezése hiányában – a közös használatba került vagyoni hozzájárulást természetben kell kiadni.

(3) A társaságtól megváló tag, ideértve a jogutódot is, illetőleg – az örökhagyó tartozásaiért való felelősség szabályai szerint – a meghalt tag örököse felelős azokért a tartozásokért, amelyek a felmondási idő lejártáig, illetőleg a halál vagy jogutódlás bekövetkeztéig keletkeztek.

578/A. § (1) A társaság megszűntekor végelszámolásnak van helye. Az ügyintézés és képviselői szabályait a végelszámolás során is alkalmazni kell.

(2) A társasági tevékenységből eredő tartozások kiegyenlítése után – lehetőleg természetben – vissza kell adni a tagok vagyoni hozzájárulását. A többlet, valamint a hiány megosztása a nyereség, illetőleg a veszteség elszámolására vonatkozó szabályok szerint történik.

2. Az építőközösség

578/B. § (1) Az építőközösségi szerződésben a felek arra vállalnak kötelezettséget, hogy épület felépítése végett együttműködnek és az ehhez szükséges vagyoni hozzájárulást közös rendelkezésre bocsátják.

(2) Az építőközösség írásba foglalt szerződéssel jön létre.

(3) A felek a szerződésben kötelezettséget vállalnak a tulajdoni viszonyaik rendezésére; így különösen arra, hogy a felépített épületre társasháztulajdont hoznak létre, és ennek során a szerződésben meghatározott épületrészeket (lakásokat és nem lakás céljára szolgáló

helyiségeket) az építőközösség egyes tagjainak külön tulajdonába, az egyéb épületrészeket pedig – külön tulajdonuk arányában – a tagok közös tulajdonába adják.

578/C. § (1) Az építéssel kapcsolatos költségek az építőközösség tagjait a tulajdonukba kerülő épületrészek arányában terhelik.

(2) Az építőközösség ügyeinek vitelére és ennek körében a képviselőre az jogosult, akit a szerződésben kijelöltek; megbízatásának terjedelmét a szerződés határozza meg. A nem megfelelő ügyvitel ellen vagy a képviselő gyakorisága miatt a tagok tiltakozhatnak, e vitát a tagok többsége dönti el. Az ügyek vételére és a képviselőre való jogosultságot a tagok többsége megvonhatja.

578/D. § (1) Az építőközösségnek azt a tagját, aki írásbeli felszólítás ellenére a szerződés megszegésével vagy más magatartásával az építést jelentősen veszélyezteti, a tagok többsége kizárhatja az építőközösségből. A kizárást írásban kell közölni. A tag a kizárással szemben a közléstől számított harminc napon belül a bírósághoz fordulhat; e határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.

(2) A kizárt tag az építés céljára szolgáló telken és a tagok egyéb közös vagyonán fennálló tulajdoni illetőségét a kizárást követő harminc napon belül az építőközösségbe belépő – általa kiválasztott és a tagok többsége által elfogadott – új tagra ruházhatja át. Ha a kizárt tag a bírósághoz fordult, a harmincnapos határidő a bíróság határozatának jogerőre emelkedésétől számít. Ha a kizárt tag tulajdoni illetőségét harminc napon belül nem ruházta át, arra a tagok többsége által kiválasztott, az építőközösségbe belépő új tagot – a kizáráskori értéknek megfelelő vételáron – vételi jog illeti meg.

(3) A szerződést bármely tag három hónapra felmondhatja. Ilyen esetben a (2) bekezdés rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(4) A szerződés azonnali hatályú felmondásának van helye, ha a tag tulajdoni illetőségét az építőközösségbe belépő, a tagok, többsége által elfogadott új tagra ruházza át.

578/E. § Az építőközösség megszűnik, ha

a) az építés befejeződött és a tagok a tulajdoni viszonyaikat (társasháztulajdon létesítésével, lakásfenntartó szövetkezet alapításával vagy más módon) rendezték, vagy

b) megszüntetését a tagok közösen elhatározták.

578/F. § Az építőközösségre az 569. §-ban, az 570. §-ban, az 578. § (3) bekezdésében, valamint az 578/A. §-ban foglalt rendelkezéseket is megfelelően alkalmazni kell.

3. A közös háztartásban élők vagyoni viszonyai

578/G. § (1) Az élettársak – házasságkötés nélkül, közös háztartásban érzelmi és gazdasági közösségben együtt élő nő és férfi – együttélésük alatt a szerzésben való közreműködésük arányában szereznek közös tulajdont. Ha a közreműködés aránya nem állapítható meg, azt azonos mértékűnek kell tekinteni. A háztartásban végzett munka a szerzésben való közreműködésnek számít.

(2) Ezeket a szabályokat kell alkalmazni – a házastársak kivételével – a közös háztartásban élő más hozzátartozók vagyoni viszonyaira is.

4. A jogi személyiség nélküli gazdasági társaság

578/H. § (1) Jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok; a közkereseti társaság és a betéti társaság.

(2) A közkereseti társaság létesítésére irányuló társasági szerződéssel a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy korlátlan és egyetemleges felelőségük mellett közös gazdasági tevékenységet folytatnak, és az ehhez szükséges vagyont a társaság rendelkezésére bocsátják. A gazdasági munkaközösség olyan közkereseti társaság, amely kizárólag természetes személyekből áll.

(3) A betéti társaság létesítésére irányuló társasági szerződéssel a társaság tagjai közös gazdasági tevékenység folytatására vállalnak kötelezettséget oly módon, hogy legalább egy tag (beltag) felelősége korlátlan és a többi beltaggal egyetemleges a társaság kötelezettségeiért, míg legalább egy másik tag (kültag) felelősége vagyoni betétje mértékében korlátozott.

(4) A jogi személyiség nélküli gazdasági társaságra vonatkozó részletes szabályokat külön törvény állapítja meg.

XLVII. fejezet

Az ajándékozás

579. § (1) Ajándékozási szerződés alapján az egyik fél saját vagyona rovására a másiknak ingyenes vagyoni előny juttatására köteles.

(2) Ingatlan ajándékozásának érvényességéhez a szerződés írásba foglalása szükséges.

580. § Az ajándékozási szerződés teljesítését az ajándékozó megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy az ajánlattétel, illetőleg a szerződés megkötése után körülményeiben, különösen a megajándékozotthoz való viszonyában olyan lényeges változás állott be, hogy a szerződés teljesítése tőle többé el nem várható.

581. § (1) Az ajándékozó a megajándékozott tulajdonszerzésének, továbbá az ajándék tárgyának lényeges fogyatékoságáért vagy az ajándékozás során abban beálló kárért csak akkor felel, ha a megajándékozott bizonyítja, hogy az ajándékozó szándékosan vagy súlyosan gondatlanul járt el; a felelőség a kárért akkor is terheli az ajándékozót, ha a megajándékozottat nem tájékoztatja az ajándék olyan lényeges tulajdonságáról, amelyet a megajándékozott nem ismer.

(2) Az ajándékozó az általános szabályok szerint felelős azért a kárért, amelyet az ajándékozással kapcsolatosan a megajándékozott egyéb vagyonában okoz.

582. § (1) A még meglévő ajándékot az ajándékozó visszakövetelheti annyiban, amennyiben arra létfenntartása érdekében szüksége van, és az ajándék visszaadása a megajándékozott létfenntartását nem veszélyezteti.

(2) Ha a megajándékozott vagy vele együttélő hozzátartozója az ajándékozó vagy közeli hozzátartozója rovására súlyos jogsértést követ el, az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot, vagy követelheti az ajándék helyébe lépett értéket.

(3) Az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot, vagy követelheti az ajándék helyébe lépett értéket akkor is, ha az a feltevés, amelyre figyelemmel az ajándékot adta, utóbb véglegesen meghiúsult, és enélkül az ajándékozáásra nem került volna sor.

(4) Visszakövetelésnek nincs helye, amennyiben az ajándék vagy a helyébe lépett érték a jogsértés elkövetése időpontjában már nincs meg, továbbá ha az ajándékozó a sérelmet megbocsátotta; megbocsátásnak számít, ha az ajándékozó az ajándékot megfelelő ok nélkül hosszabb ideig nem követeli vissza.

(5) A szokásos mértékű ajándék visszakövetelésének nincs helye

XLVIII. fejezet

A haszonkölcsön

583. § (1) Haszonkölcsön-szerződés alapján a kölcsönadó köteles a dolgot a szerződésben meghatározott időre ingyenesen a kölcsönvevő használatába adni, a kölcsönvevő pedig köteles azt a szerződés megszűntekor visszaadni.

(2) A szerződés teljesítését a kölcsönadó megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy a szerződés megkötése után akár ő, akár a kölcsönvevő körülményeiben olyan lényeges változás állott be, hogy a szerződés teljesítése tőle el nem várható, továbbá ha a szerződés megkötése után olyan körülmények következtek be, amelyek miatt azonnali hatályú felmondásnak van helye [585. § (4) bek.].

584. § (1) A kölcsönvevő a dolgot rendeltetésének megfelelően használhatja. Felelős minden olyan kárért, amely rendeltetésellenes vagy szerződésellenes használat következménye.

(2) A kölcsönvevő a dolgot a kölcsönadó engedélye nélkül harmadik személy használatába nem adhatja. E rendelkezés megszegése esetében azokért a károkért is felelős, amelyek e nélkül nem következtek volna be.

(3) A dolog szaporulata a kölcsönadót illeti.

(4) A dolog fenntartásának költségei a kölcsönvevőt terhelik. A dologra fordított egyéb költségeit a megbízás nélküli ügyvitel szabályai szerint követelheti.

585. § (1) A haszonkölcsön megszűnik

a) a kikötött vagy a haszonkölcsön célja szerint szükséges idő elteltével;

b) felmondással, illetőleg a dolog visszaadásával;

c) a kölcsönvevő halálával;

d) azonnali hatályú felmondással.

(2) Ha a haszonkölcsön tartama nem állapítható meg, a kölcsönadó a szerződést tizenöt napra mondhatja fel. A kölcsönadó halála esetén örököse a felmondás jogát akkor is gyakorolhatja, ha felmondásnak egyébként nem volna helye.

(3) A kölcsönvevő a dolog visszaadását bármikor felajánlhatja, a kölcsönadó a dolog visszavételét alapos ok nélkül nem tagadhatja meg.

(4) Azonnali hatályú felmondásnak van helye, ha

a) a haszonkölcsön meghatározott célja lehetetlenné vált;

b) a kölcsönvevő a dolgot rongálja, rendeltetésellenesen vagy szerződésellenesen használja, engedély nélkül harmadik személy használatába adja, vagy pedig egyébként fennáll a veszély, hogy a dolgot a kölcsönvevő nem fogja épségben visszaadni;

c) a felek között a viszony a kölcsönvevő magatartása következtében megromlott;

d) a szerződéskötéskor nem ismert oknál fogva a kölcsönadónak szüksége van a dologra.

XLIX. fejezet

A tartási és az életjáradéki szerződés

1. A tartási szerződés

586. § (1) Tartási szerződés alapján az egyik fél köteles a másik felet megfelelően eltartani. Tartási szerződést kötelezettként jogi személy is köthet.

(2) A tartási szerződést írásban kell megkötni.

(3) A tartás kötelezettsége a gondozásra, a gyógyításra, az ápolásra és az eltemettetésre is kiterjed.

(4) A szerződés a jogosult haláláig áll fenn; a tartási kötelezettség – az örökhagyó tartozásaiért való felelősség szabályai szerint – annyiban száll át, amennyiben a kötelezett haláláig nyújtott tartás az ellenszolgáltatást nem fedezi.

587. § (1) Ha a jogosult tartása fejében a tulajdonában levő ingatlant a kötelezettre átruházza, a tartási jogot az ingatlan-nyilvántartásba be lehet jegyezni.

(2) Ha a tartási jogot az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték, a jogosult a tartási kötelezettség elmulasztása esetén az ingatlanból a végrehajtásra vonatkozó szabályok szerint kielégítést kereshet.

(3) Ha az ingatlant a tartásra kötelezett elidegeníti, az új tulajdonos köteles a kielégítést tűrni.

588. §

589. § (1) A bíróság a tartási szerződést – mindkét fél érdekeinek figyelembevételével – módosíthatja.

(2) Ha valamelyik fél magatartása vagy körülményei folytán a természetben való tartás lehetetlenné vált, bármelyik fél kérheti a bíróságtól a szerződés végleges vagy az említett körülmények megszűntéig tartó átváltoztatását életjáradéki szerződéssé, ha pedig a szerződés célja ilyen módon sem valósítható meg, a szerződés megszüntetését.

(3) A bíróság a szerződést a felek megfelelő kielégítésével szünteti meg.

590. § (1) Ha a körülményekből más nem következik, a közeli hozzátartozók között létrejött tartási szerződésből folyó kötelezettségek teljesítéséért ellenszolgáltatás nem jár.

(2) Az ingyenes tartási szerződés a kötelezett halálával is megszűnik.

(3) A kötelezett az ingyenes tartási szerződés megszüntetését követelheti, ha annak teljesítése vagy életjáradéki szerződéssé átalakítása a szerződéskötés után megváltozott vagyoni körülményeinél fogva reá nézve túlságos megterheléssel járna.

(4) Az ingyenes tartásra az ajándékozás szabályait is megfelelően alkalmazni kell.

2. Az életjáradéki szerződés

591. § (1) Életjáradéki szerződés alapján az egyik fél meghatározott pénzösszeg vagy terménymennyiség időszakonként visszatérő szolgáltatására köteles.

(2) Az életjáradéki szerződésre a tartási szerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

L. fejezet

A díjkitűzés. Kötelezettségvállalás közérdekű célra

1. A díjkitűzés

592. § (1) Ha valaki meghatározott teljesítmény vagy eredmény létrehozójának nyilvánosan díjat ígér, a díjat köteles kiszolgáltatni annak, aki a megszabott követelményeknek eleget tett. E kötelezettség akkor is terheli, ha a teljesítményt vagy eredményt a díjkitűzésre tekintet nélkül hozták létre.

(2) Ha a megszabott követelménynek többen együttesen tettek eleget, a díjat közöttük közreműködésük arányában, ha pedig ezt nem lehet megállapítani, vagy a követelményeknek többen külön-külön tettek eleget, egyenlő arányban kell megosztani.

(3) A díjkitűzésre irányuló ígéret visszavonása csak akkor érvényes, ha a díjkitűző a visszavonás jogát kifejezetten fenntartotta, és a visszavonás az eredmény megvalósulása előtt legalább ugyanolyan nyilvánosan történt, mint a díjkitűzés.

2. Kötelezettségvállalás közérdekű célra

593. § (1) Magánszemély, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság írásban kötelezettséget vállalhat arra, hogy általa meghatározott közérdekű célra ingyenesen vagyoni szolgáltatást teljesít. A szolgáltatás ingyenességét nem érinti az olyan kikötés, amely meghalt személy emlékével kapcsolatos, és amelynek teljesítése vagyoni szolgáltatással is jár.

(2) A kötelezett megállapíthatja azokat a feltételeket, amelyek szerint a szolgáltatást a meghatározott célra kell fordítani; feltételként lehet kikötni azt is, hogy a szolgáltatásnak a meghatározott célra való fordítása a kötelezett nevének feltüntetésével történjék.

(3) A kötelezett kijelölheti azt a személyt, akinek javára a szolgáltatást fordítani kell.

594. § (1) Ha a kötelezett nem jelölte ki azt a szervet, amely a szolgáltatást a meghatározott célra fordítja, annak kijelöléséről az ügyész keresete alapján a bíróság határoz.

(2) Ha a kijelölt szerv a szolgáltatást nem fordítja a meghatározott célra, az ebből eredő igények érvényesítésére az ügyész is jogosult.

595. § (1) Az egyszeri szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalást csak a teljesítés előtt és csak akkor lehet visszavonni, ha a kötelezettség elvállalása után a kötelezett körülményeiben olyan lényeges változás állott be, hogy a teljesítés tőle többé el nem várható.

(2) A határozatlan időre szóló, rendszeres szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalást a kötelezett bármikor visszavonhatja.

(3) Ha jogszabály másként nem rendelkezik, a már teljesített szolgáltatás visszakövetelésének nincs helye.

596. § (1) A kötelezettség megszűnik a kötelezett halálával, továbbá ha az a cél, amelyre a szolgáltatást fordítani kell, megvalósult, vagy megvalósítása többé nem lehetséges.

(2) Ha a kötelezettség a cél megvalósulása vagy meghiúsulása miatt szűnt meg, a fel nem használt szolgáltatásokat a kötelezett részére vissza kell szolgáltatni.

597. §

É1. 91. § A Ptk. hatálybalépésekor még fennálló alapítványokra a korábbi jogszabályokat kell alkalmazni.

Kereskedelmi képviselő

KG. 19. § (1) Kereskedelmi képviselési szerződés alapján a képviselő tartós jogviszony keretében, díjazás ellenében, a megbízó érdekében külkereskedelmi szerződések (KKT. 5. § (2) bekezdése) közvetítésére vállal kötelezettséget.

(2) A képviselő a megbízó nevében külkereskedelmi szerződés megkötésére, valamint a megbízót kötelező nyilatkozat megtételére csak akkor jogosult, ha a szerződés kifejezetten így rendelkezik, vagy a megbízó erre külön felhatalmazza.

KG. 20. § (1) A szerződésben meg kell határozni azt a területet, illetőleg a személyeknek azt a körét, amelyen belül a képviselő tevékenységét ellátni köteles (a továbbiakban: tevékenységi terület).

(2) A szerződés erre irányuló rendelkezésének hiányában tevékenységi területnek annak az államnak a területét kell tekinteni, amelyben a képviselő székhelye (telephelye) van.

KG. 21. § A szerződésben meg kell határozni azoknak az árucikkeknek, szolgáltatásoknak és anyagi értékeknek képviselő jogoknak [KKT. 2. § (1) bekezdés a) pontja] a körét, amelyekre vonatkozó külkereskedelmi szerződések közvetítése, illetőleg – a 19. § (2) bekezdésében szabályozott esetben – megkötése a képviselő feladatkörébe tartozik.

KG. 22. § Amennyiben a képviselőt a szerződésben kizárólagos képviselési joggal ruházták fel, a megbízó nem jogosult a kérdéses tevékenységi területen más képviselőt kijelölni.

KG. 23. § A képviselő köteles:

a) a tevékenységi területén szokásos és a gondos kereskedőtől elvárható minden intézkedést megtenni a szerződésben meghatározott árucikkek, szolgáltatások és anyagi értékek képviselő jogok forgalmazásának elősegítése érdekében; ennek során köteles a piaci helyzet alakulását folyamatosan figyelemmel kísérni, megfelelő piackutatást és marketingtevékenységet végezni, valamint a megbízó érdekében reklám- és propagandatevékenységet folytatni;

b) A megbízót a piaci helyzet alakulásáról és minden olyan körülményről folyamatosan tájékoztatni, amelyek ismerete a megbízó üzletpolitikájának kialakítása szempontjából jelentős;

c) a vevők, illetőleg eladók kiválasztásában, a megbízó érdekeit szem előtt tartva, a legnagyobb gondossággal eljárni;

d) a képviselési tevékenységgel összefüggő okmányokba és nyilvántartásokba (kereskedelmi könyvekbe) a megbízónak a betekintést lehetővé tenni;

e) a megbízó utasításainak és az általa megadott üzleti feltételeknek megfelelő ajánlattételre (megrendelésre) való felhívásokat kibocsátani, és a megbízót minden harmadik személytől származó ajánlatról (megrendelésről) haladéktalanul tájékoztatni;

f) a megbízó utasításainak és az általa megadott üzleti feltételeknek megfelelő ajánlatokat megtenni, és az általa megkötött szerződéseket a megbízóhoz haladéktalanul továbbítani, amennyiben erre a 19. § (2) bekezdése alapján jogosult.

KG. 24. § A képviselő köteles az általa közvetített vagy megkötött külkereskedelmi szerződések lebonyolításában közreműködni. Ennek során köteles a külkereskedelmi szerződések teljesítésével összefüggésben keletkező vitás kérdések rendezésében is részt venni. A képviselő közreműködése során köteles a megbízó utasításai szerint eljárni, és annak érdekeit a rendelkezésre álló eszközökkel megvédeni.

KG. 25. § A megbízó köteles a képviselőt a képviseleti tevékenység ellátásához szükséges anyagok (különösen üzleti feltételek, árjegyzékek, műszaki leírások, minták, reklám- és propagandaanyagok) átadásával támogatni, és részére a szükséges tájékoztatásokat, valamint utasításokat megadni.

KG. 26. § (1) A képviselő a tevékenysége során birtokába vagy tudomására jutott adatokat harmadik személyekkel jogosulatlanul nem közölheti, illetőleg azokat, valamint a megbízót vagy az előállítót megillető, anyagi értéket képviselő jogokat a maga számára fel nem használhatja.

(2) A képviselő köteles a megbízóval haladéktalanul közölni, ha képviseleti tevékenysége során a megbízót vagy az előállítót megillető, anyagi értéket képviselő jogok megsértéséről szerez tudomást, és köteles a jogsértés elhárításában a megbízó utasításai szerint közreműködni.

KG. 27. § A megbízó kifejezett hozzájárulása nélkül a képviselő

a) nem folytathat a megbízóval versenyhelyzetet teremtő tevékenységet, és

b) nem jogosult olyan harmadik személyek érdekében, akik a megbízóval versenyhelyzetben állnak, képviseleti tevékenységet folytatni, az ilyen üzleti tevékenységét bármilyen módon elősegíteni, vagy abban részt venni.

KG. 28. § (1) A szerződésben megállapított idő elteltével vagy a szerződésben meghatározott körülmények bekövetkeztével a képviselet megszűnik.

(2) A határozatlan időre kötött képviseletet a naptári év végére, legalább három hónapra fel lehet mondani.

(3) Azonnali hatályú felmondásnak van helye, ha a másik fél a szerződésből fakadó kötelezettségét súlyosan megszegte.

KG. 29. § (1) A képviselőt tevékenységéért díjazás illeti meg. Ha a szerződés másként nem rendelkezik, a képviselő a szerződésben megállapított díjazáson felül más térítést a megbízótól nem követelhet.

(2) A képviselő díjazását az általa közvetített vagy megkötött külkereskedelmi szerződések értékéhez igazodó jutalék formájában, a képviseleti tevékenység ellátása során felmerülő kiadásaira fedezetet nyújtó költségtérítésként vagy más alkalmas módon kell megállapítani.

(3) A képviselő részére jutalék a külkereskedelmi szerződés kölcsönös teljesítése esetén, a teljesítéssel arányos mértékben jár. A kizárólagos képviseleti joggal rendelkező képviselő jogosult a szerződés fennállása alatt a megbízó által a tevékenységi területén közvetlenül kötött és teljesítésre került külkereskedelmi szerződések után is jutalékot követelni.

(4) Ha a szerződés alapján kötött külkereskedelmi szerződés teljesítése a megbízónak felróható okból marad el, a képviselő követelheti a szerződésnek megfelelő jutalékát. Ilyen esetben a jutalékigény a külkereskedelmi szerződésben előírt fizetési időpontban nyílik meg.

(5) A képviselő részére a szerződés megszűnése után is jár a jutalék az olyan külkereskedelmi szerződések után, amelyek még a szerződés megszűnése előtt kerültek megkötésre, teljesítésük azonban már ezt követő időben történik meg.

KG. 30. § (1) A képviselő köteles a megbízót megillető, hozzá befolyt minden pénzüsszeget haladéktalanul a megbízóhoz továbbítani.

(2) A megbízó köteles a képviselő részére az esedékessé vált díjazást minden naptári negyedévet követő tizenöt nap alatt elszámolni és megfizetni.

KG. 31. § A kereskedelmi képviseletre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni akkor is, ha a képviselő a külgazdasági kapcsolatok körébe tartozó más polgári jogi jogviszonyok [1. § (2) bekezdése]

közvetítésére, illetőleg megkötésére vállal kötelezettséget.